

Activity Report

2017 - 2020

Mercator European Research Centre on Multilingualism and Language Learning

Activity Report

2017-2020

Postal address

Postbus 54
8900 AB Ljouwert/ Leeuwarden
(The Netherlands)
Email: mercator@fryske-akademy.nl

Visiting address

Doelestrjitte 8
8911 DX Ljouwert/ Leeuwarden
(The Netherlands)
Phone: + 31 (0) 58 213 14 14
www.mercator-research.eu

Table of contents

1. Introduction	7
2. Mercator European Research Centre on Multilingualism and Language Learning 8	
2.1. Brief history.....	8
2.2. General description 2017-2020	9
2.3. Current state and ambitions.....	10
3. Library and information	11
3.1. Bibliographical database.....	11
3.2. Database of Experts.....	12
3.3. Wiki on Minority Language Learning.....	12
4. Networking: Bringing Europe to Fryslân and Fryslân to Europe.....	14
4.1. International collaboration.....	15
4.1.1. Mercator Network	15
4.1.2. European Civil Society Platform on Multilingualism (ECSPM).....	15
4.1.3. Federal Union of European Nationalities (FUEN)	16
4.1.4. LANGSCAPE	17
4.1.5. Language Academies throughout Europe	18
4.1.6. LITHME (COST Network)	19
4.1.7. Network to Promote Linguistic Diversity (NPLD).....	19
4.1.8. Network of Schools.....	20
4.1.9. Organisation for Security and Co-operation in Europe (OSCE) & High Commissioner on National Minorities (HCNM)	21
4.1.10. School of Oriental and African Studies (SOAS - University of London) & Interdisciplinary Centre for Social and Language Documentation (CiDLeS - Portugal)	21
4.1.11. United Nations Educational, Scientific and Cultural Organisation (UNESCO)	22
4.1.12. Yamal-Nenets Autonomous Okrug (Russia)	23

4.2. Regional collaboration	24
4.2.1. Afûk	24
4.2.2. Europeesk Bureau foar Lytse Talen (European Bureau for Small Languages)	25
4.2.3. Fryske Akademy	25
4.2.4. Lectorate Multilingualism and Literacy/ NHL Stenden University of Applied Sciences	26
4.2.5. Multilingualism Laboratory Network	27
4.2.6. Campus Fryslân/ University of Groningen	27
5. Regional Dossiers and Research Projects	29
5.1. Regional dossiers	29
5.1.1. Publications of Regional Dossiers 2017-2020	30
5.1.2. Celebration of the 50th dossier in 2017	32
5.2. Research projects	32
5.2.1. 3M - Meer kansen met meertaligheid / More opportunities with multilingualism	33
5.2.2. COLING - Minority Languages, Major Opportunities: Collaborative Research, Community Engagement and Innovative Educational Tools	34
5.2.3. COMBI - Communication competences for Migrants and disadvantaged background learners in Bilingual work environments	35
5.2.4. Critical Skills for Life and Work (CSLW)	37
5.2.5. Digital Language Diversity Project	38
5.2.6. ENROPE - European Network for junior Researchers in the field of Plurilingualism and Education	39
5.2.7. Global Citizenship and Multilingual Competences	41
5.2.8. Holi-Frysk - Meertalig voortgezet onderwijs voor iedereen/ Multilingual secondary education for everyone	42
5.2.9. LangOER - Enhancing teaching and learning of less used languages through open educational resources and practices	43
5.2.10. LangUp - Preservation of minority cultures and languages	44

5.2.11. MOOC - Massive Open Online Course.....	46
5.2.12. Open World Research Initiative (OWRI): Cross-language dynamics: reshaping community	47
5.2.13. Speakaboo	48
5.2.14. Teaching in Diversity (Teach-D)	49
5.2.15. Virtual Language App (VirtuLApp)	50
5.3. Research.....	52
5.3.1. Research on minority languages and education (on behalf of the European Parliament's Committee on Culture and Education)	52
5.3.2. Research on the implementation of the European Charter for Minority and Regional Languages (on behalf of Dingtiid)	53
5.3.3. Research on the role of the Frisian language in municipal re-divisions in the province of Fryslân (on behalf of Dingtiid)	54
5.3.4. Research on the accessibility for regional or minority languages to EU programmes (on behalf of NPLD)	55
6. Communication and publications	56
6.1. Mercator online	56
6.1.1. Websites	56
6.1.2. Social media	57
6.1.3. Newsletters.....	57
6.2. Publications.....	59
6.3. Mercator in the press	61
7. Activities and conferences	63
7.1. (Co)organised conferences	64
7.1.1. LANGSCAPE Conference: Multilingualism: minority & majority perspectives (October 2017, Leeuwarden)	64
7.1.2. Conference: Learning tools and strategies for multilingual endangered language communities (October 2017, Alcanena)	64
7.1.3. Frisian Humanities Conference (April 2018, Leeuwarden).....	65
7.1.4. Language Garden – Summer Activities (2018, Leeuwarden)	66

7.1.5. Conference: Big Cities, Small Languages (November 2018, Berlin) .	66
7.1.6. 17th International Conference on Minority Languages - ICML XVII (May 2019, Leeuwarden).....	67
7.1.7. Conference: Languages in an Open World - LOW2019 (November 2019, Graz).....	68
7.1.8. New Contexts for the Use of Minoritized Languages/ Varieties - NEWCON2020 (postponed to 2021).....	68
7.2. Presentations	69
7.3. Collegial visits.....	71
7.4. Guest lectures	72
8. Acquisition and matching projects.....	73
8.1. Project applications 2017-2020	73
9. Europeesk Buro foar Lytse Talen (EBLT).....	75
9.1. EBLT network	75
9.2. EBLT activities	76
10. Appendices.....	78

1. Introduction

In this extensive quadrennial report on the years 2017, 2018, 2019, and 2020, the Mercator European Research Centre on Multilingualism and Language Learning is looking back on its activities. From its origin in 1987, when Mercator was initiated by the European Commission, the Mercator European Research Centre is oriented towards research with a clear focus on multilingualism and language learning specially linked to Regional and Minority Languages in Europe and beyond. Mercator has an open eye for other developments in the field of multilingualism, such as sign languages and immigrant languages.

The Mercator European Research Centre categorised its work in so called 'product groups' to fulfil the demands for what is called the framework of 'boekjiersubsydzje' (subsidy) of the province of Fryslân. The product groups can also be found in the financial report. For the period 2017-2020, the following seven product groups were used:

- Library and information
- Networks
- Regional Dossiers and Research
- Communication and publications
- Activities
- Acquisition and matching projects
- EBLT

The content-wise part of the product groups will contain some overlap because the activities are often strongly connected. Some references between the paragraphs are made. The structure of the product groups has changed in the current period and might change in the future, this depends very much on experiences and the constant search for best practices concerning reporting.

2. Mercator European Research Centre on Multilingualism and Language Learning

The Mercator European Research Centre is part of the Fryske Akademy and is based in Ljouwert/ Leeuwarden. The Fryske Akademy is a multidisciplinary institute whose main task is to conduct fundamental and applied scientific research in the areas of the Frisian language, its culture, its history and society. The Mercator European Research Centre aims at the acquisition and creation, dissemination and application of knowledge on various aspects of language vitality and multilingualism in a wider context.

The Mercator European Research Centre focuses on research, policy and practice in the field of multilingualism and language learning. Its activities can be divided into research, documentation services, applying results of research, (international) events and (joint) projects. Documentation services are a continuation of services such as the library, a database of experts and organisations and the answering of incoming questions. Research projects are usually externally funded.

Through the years the Mercator European Research Centre achieved an increasing reputation as a reliable project partner in the field of multilingualism in Europe. This results in an increasing amount of special requests for expertise, conference (key) presentations and to become partner in projects. The high profile of the Mercator European Research Centre's activities and the good reputation it gained in Europe and beyond also reflects in a positive way on the Province of Fryslân and the municipality of Ljouwert/ Leeuwarden.

2.1. Brief history

Mercator European Research Centre on Multilingualism and Language Learning began in 1987 as Mercator Education, one of the three institutions of the Mercator Network. The foundation of the Mercator Network was initiated by the European Commission and the direct result of two resolutions by the European Parliament: the 'Kuijpers resolution'

(Resolution on the languages and cultures of regional and ethnic minorities in the European Community) and the 'Arfé resolution'.

In the following 20 years the Mercator Network was subsidized through earmarked funding (sometimes matched by host organisations in regional and minority language regions, such as the Fryske Akademy). After an extension funding programme called 'Action Programme' in 2004 – 2006, this earmarked funding ended. In 2007, funding was obtained from both the Province of Fryslân and the municipality of Ljouwert/Leeuwarden (until 2013), which gave the Mercator Research Centre a new firm financial basis. The Mercator Research Centre also signed a research contract with the Basque Autonomous Community (November 2007) for the period until 2012 and later on for the period 2012 – 2014.

Due to the financial crisis which hit Europe from 2008 onwards the Basque Autonomous Country had to end this fruitful co-operation in 2014. In 2014 the new European Programme Erasmus+ came into force and replaced the Life-Long Learning programme. For Mercator the Erasmus programme created new opportunities for funding. This programme is focussed on intellectual work and outputs in combination with practical solutions and tools for use in society, which matches perfectly with the mission and profile of the Mercator European Research Centre.

Through the years, the Mercator European Research Centre obtained EU-funding for several international projects, as detailed in Chapter 5. Commissioned research was carried out for various agencies, and other projects were granted with different subsidizers. Thanks to this financial security, the Mercator Research Centre was able to expand and realize its ambitious goals.

2.2. General description 2017-2020

Guidelines for the general focus of Mercator in these years can be found within the framework of several documents, such as 'Mei Hert, Holle en Hannen' of the provincial government, including policy papers such as 'Deltaplan Frysk'. Besides these policy papers, own studies, EC documents, evaluations and the mission and vision of Mercator are leading for the development of activities and work plan of Mercator. The activities, products and work plan of Mercator are, in their initial stage, discussed with the provincial government. Twice per year in the meetings with the civil servants and once a year with the deputy minister of the provincial government and the councillor of the municipality of Leeuwarden. During this period 2017-2020, the planning and

organisation of events for Leeuwarden as European Cultural Capital played an important role. Mercator was an active and initiating player in the preparation and organisation of “Lân fan Taal”, one of the main events of the Cultural Capital year. Mercator also played a role in the development of the 11th Faculty in Fryslân (University of Groningen/Campus Fryslân).

2.3. Current state and ambitions

The Mercator Research Centre focusses on research, policy and practice in the field of multilingualism and language learning. Its activities can be divided into research, documentation services, the application of research outcomes, (international) events and (joint) projects. Research projects are usually externally funded. They are a good way for the Mercator Research Centre to further improve its reputation in the field.

In the next decade, Mercator aims to broaden its – already very extensive – networks throughout the province as well as those across Europe (and beyond). This will involve further strengthening its collaboration with international project partners as well as with partners in Fryslân (such as University of Groningen/Campus Fryslân, NHL Stenden University of Applied Sciences, Afûk, and Cedin). Mercator will continue to offer internships to qualified candidates, including graduates of the degree programmes at the recently founded faculty Campus Fryslân of the University of Groningen, and international graduates. Additionally, Mercator will continue to facilitate Master students’ work if their theses are based on Mercator-related topics. One of the advantageous by-products of this is the frequent retention of talent in Fryslân. Overall, the ambition is for Mercator to intensify its collaboration with existing partners in the province and beyond, and to find new partners where possible.

In addition to this, Mercator will continue to increase its visibility by organising guest lectures and talks, hosting conferences, and offering to give presentations and share good practices. Mercator has already been highly successful in Europe and Fryslân in this regard.

The nature and future direction of Mercator’s research, the dissemination of its research outcomes, and the expansion of key networks in Fryslân and beyond will help Mercator to consolidate and strengthen the position of Fryslân as a site and disseminator of cutting-edge research.

3. Library and information

The work of the Mercator European Research Centre is mostly focused on the regional and minority languages in Europe, but immigrant languages and smaller state languages are also topics of study. Therefore, it sees an important task for itself in actively collecting and disseminating scientific information on these subjects. Mercator does this, among other things, by making its minority language library available free of charge and by maintaining research databases in the field of multilingualism. Detailed information on the Regional Dossiers and Mercator's research projects can be found in Chapter 5.

3.1. Bibliographical database

Since 2017, the catalogue of Mercator European Research Centre Library has been completely integrated in the catalogue of Tresoar, the Frisian centre for cultural and linguistic heritage in Leeuwarden. It includes more than 7000 books and articles concerning minority languages, bilingual and multilingual education, language learning, language policy and related subjects. Together with the subject librarians of Tresoar, a collection profile was drawn up, within which they can continue to acquire independently.

The books may be recognized as part of the Mercator collection by the signature Merc, e.g. Merc100Gbe125. A part of the Mercator collection can be found in the special quiet area of the reading room in Tresoar and can be used by the public, among which are students of the master multilingualism of the University of Groningen/ Campus Fryslân, students of the Lectorate Multilingualism of the NHL Stenden University and others. Tresoar is open seven days a week and from Monday to Friday in the evenings as well. The other part of the Mercator collection is stored in Tresoar's warehouse and is available on request.

Tresoar uses the catalogue and management system of OCLC (Online Computer Library Center), named Worldshare, which makes the catalogue of the Mercator European Research Centre Library available all around the world via Worldcat (www.worldcat.org).

3.2. Database of Experts

One of the main tasks of the Mercator European Research Centre is to gather information about minority language education and policy in Europe. Such information is often not easily accessible. Therefore, Mercator strongly relies on a network of experts: academics and educational specialists from all over Europe that are knowledgeable about the languages we are interested in. Their names and institutions are collected in the online Database of Experts on the website of the Mercator European Research Centre (www.mercator-research.eu). It creates an easy and quick access to all expertise in the field of regional and minority languages in Europe, in the field of bilingualism and multilingualism, education, language learning and language policy. It also facilitates contacts and co-operation amongst colleagues in these domains. Every year, new researchers are registered in the Database of Experts by the editors of the Regional Dossiers (see Chapter 5), or researchers themselves send in a request to be registered, making a total of around 600 experts.

3.3. Wiki on Minority Language Learning

The Wiki on Minority Language Learning shares knowledge on minority language learning and increases the visibility of minority languages online. It complements the Regional Dossiers series, and offers information on the education of minority languages that have only a (very) small place in the national education system, or none at all.

The Wiki on Minority Language Learning is built with the use of open source

Wikipedia software and is licensed under a Creative Commons Attribution - Non Commercial 4.0 International License. The Wiki can be found on <https://wiki.mercator-research.eu>.

Currently, the Wiki on Minority Language Learning offers up to date information on the education of 36 minority languages and on international regulation concerning

Photo 1: Presenting the Fact Sheets project to NHL Stenden University students (2017).

minority languages. Together with the Regional Dossiers they cover more than 80 languages in Europe and beyond. The 'Mercator education index' attributes a ranking to how well a language is embedded in the national education system. Aspects taken into account are legislation, support structure (such as financing and availability of educational materials) and presence (to what extent the language is actually taught in and outside of school).

The Wiki on Minority Language Learning is a continuation and extension of the so-called Fact Sheets Project, which in turn was a project to update, digitalise and improve the original fact sheet system that the Mercator European Research Centre built over a decade ago. This digital source of information on minority language education complements the UNESCO *World Atlas of Languages* in which (minority) language education is also a major topic.

Authors of the Wiki on Minority Language Learning are regional experts, students of multilingualism, or minority language speakers. In the last two consecutive academic years, there was a Wiki collaboration with the University of Groningen on an assignment for the students of the Bachelor Minorities and Multilingualism and the Master Multilingualism. The students did research on a minority language and created their own Wiki sheet. Their work was presented in November 2020. The presentation sessions were held in a hybrid form (both face-to-face and digital participation), due to the Covid-19 pandemic.

Earlier, in 2017, contact had been made with the University of Groningen and the NHL Stenden University of Applied Sciences to present the then-current fact sheet project. As an assignment, students chose a minority language in a specific country and made a fact sheet about it. In 2018, the fact sheets made by these students were edited and made accessible online.

4. Networking: Bringing Europe to Fryslân and Fryslân to Europe

The Mercator European Research Centre is situated in the minority-language province of Fryslân. As a research institute, Mercator wants to make use of the excellent opportunities the Frisian situation has to offer as a living laboratory on multilingualism. At the same time, Mercator makes state-of-the-art research and interesting developments from other minority language regions available to relevant stakeholders in Fryslân. In other words, the Mercator European Research Centre brings Fryslân to Europe and Europe to Fryslân.

Mercator is actively involved in initiating and executing research projects in cooperation with renowned European research institutes and universities, while making sure that there is always a focus on the Frisian language and the Frisian educational system. However, it is not only in research projects that Mercator seeks international collaboration. Mercator uses its own network and that of others to introduce researchers and other interested parties to the bilingual society that is Fryslân. In recent years, for example, Mercator has welcomed to Leeuwarden different international teacher groups in primary and secondary education, delegates from Language Academies throughout the world, and researchers who needed support for their research on multilingualism or who traveled to Fryslân for the many international conferences that Mercator (co)organised in local venues and with local suppliers. On top of that, Mercator was the internship company for several international internships.

In this chapter, you will find an overview of the international and local partners Mercator works with and the networks in which Mercator is involved. A great variety of activities have been undertaken in the last four years with these network partners: a few of them are mentioned here, extensive information is to be found in Chapter 5 (Regional Dossiers and Research), Chapter 6 (Communication and Publications), and Chapter 7 (Activities and Conferences).

4.1. International collaboration

4.1.1. Mercator Network

The longest-running partnership of the Mercator Research Centre is the Mercator Network. This Network was founded in 1987, and at that time consisted of three institutions: Mercator Education (the forerunner of Mercator European Research Centre), Mercator Legislation (CIEMEN, University of Barcelona, Spain) and Mercator Media (University of Aberystwyth, United Kingdom). Each focused on a different aspect of multilingualism and the position of minority languages. Since then the network has existed in various forms, and gradually expanded with the Research Institute for Linguistics - Eötvös Loránd Research Network (Budapest, Hungary) and the Institute for Slavic and Baltic languages, Finnish, Dutch and German (University of Stockholm, Sweden).

After the EU funded LEARNMe project (Language and Education Addressed through Research and Networking by Mercator) ended in 2016, the partners in the Mercator Network continued working together, as in the publishing of the monthly Mercator Network Newsletter (see Chapter 6). More than 170 editions have been sent to almost 2,500 subscribers all over the world. Since June 2007 (edition #31), the Mercator European Research Centre is responsible for these Newsletters, filled with information about the activities of the Mercator Network partners, minority language education and policy changes in Europe and upcoming conferences concerning minority languages.

Noteworthy Mercator activities 2017-2020

- 2017-2020: Creating and publishing the monthly Mercator Network Newsletter (2500 subscribers).

4.1.2. European Civil Society Platform on Multilingualism (ECSPM)

The European Civil Society Platform on Multilingualism is a very active platform. Many European and Canadian scientists and universities are members: the Mercator European

Research Centre is a member of the board. The ECSPM is an alliance for the languages spoken in Europe, as well as for research, policies on and practices of multilingualism, making possible the cooperation between European, national, and international networks, organisations, federations, research units (e.g., university centres and institutes) that view multilingualism as an asset for European economic, social, cultural development, and as a facilitator for intellectual growth, social, and personal development.

Since 2017, ECSPM holds a symposium every year which is hosted by one of the partner institutions. The Mercator European Research Centre was invited to speak at the ECSPM Conferences in Athens (2017) on the theme ‘Beyond Language Barriers’, and in Darmstadt (2018) on the subject of ‘Paradigm Shift in Language Education’. Due to conflicting schedules, it was impossible to send a delegate to the 2019 ECSPM Conference in Reading (UK), but Mercator was invited again to speak during the 2020 ECSPM Conference on ‘Linguistic & Cultural (Super)Diversity at Work’. This edition was held as an online event due to the Covid-19 pandemic and was hosted by the University of Tilburg. The 2021 edition will be hosted by the University of Konstanz (DE).

Between 2017 and 2020, two general assemblies were held in Athens and Darmstadt, for which the Mercator European Research Centre was also invited.

Noteworthy Mercator activities 2017-2020

- 2017-2020: Mercator is board member of the ECSPM.
- 2017: Mercator presentation at the ECSPM Conference in Athens, Greece.
- 2018: Mercator presentation at the ECSPM Conference in Darmstadt, Germany.
- 2020: Mercator presentation at the online ECSPM Conference in Tilburg, Netherlands.

4.1.3. Federal Union of European Nationalities (FUEN)

The Federal Union of European Nationalities (FUEN) is the European umbrella organisation of the autochthonous, national minorities/ethnic groups in Europe. For the province of Fryslân, the Rie foar de Fryske Beweging (Council of the Frisian

Photo 2: Campaigning for the Minority SafePack Initiative in Fryslân (2017).

Movement) is the official partner, but on several occasions, Mercator cooperated with the FUEN, for example in 2017 and 2018 with the campaign on the Minority SafePack European Citizens' Initiative, a petition demanding a protection package for national minorities. Mercator helped with the dissemination of the campaign to collect as many signatures as possible. Digital mailings and reminders were sent to local, national and international partner institutes and to the subscribers of the Mercator Network Newsletter. Mercator teamed up with other Frisian institutes to give this campaign as much public attention as possible. When the European Commission decided in January 2021 not to propose new laws in response to the Minority SafePack Initiative, that garnered 1.1 million signatures across the EU, the FUEN published an open letter to the president of the European Commission, Mrs Von der Leyen, which Mercator publicly supported.

When the annual FUEN conference was held in Leeuwarden (Fryslân) in 2018, Mercator was invited to talk about Fryslân and the Frisian language and to give a presentation on language equality.

Noteworthy Mercator activities 2017-2020

- 2017-2018: Campaigning in Fryslân for the Minority SafePack European Citizens' Initiative.
- 2018: Mercator presentations at the FUEN conference in Leeuwarden.

4.1.4. LANGSCAPE

The Mercator European Research Centre has been a member of the LANGSCAPE network since 2014. LANGSCAPE is an international research network engaging in plurilingualism, language education and language learning. The network is currently coordinated by Professor Stephan Breidbach from the Humboldt University in Berlin. The Erasmus+ funded ENROPE project (see Chapter 5), that started in the second half of 2018 and runs until September 2021, has emerged from the co-operative activities within the LANGSCAPE group. Mercator played an very important role in the preparation and writing of the grant application.

In the fall of 2017, the Mercator European Research Centre invited the LANGSCAPE network to Leeuwarden for a two day seminar on 'Multilingualism: minority & majority perspectives'. The conference was combined with a special doctoral seminar that was organised by the LANGSCAPE network itself.

The LANGSCAPE network publishes its own online scientific and peer-reviewed journal, 'Language Education and Multilingualism'. The third edition, that was officially launched in January 2021, features an article on the ENROPE project, 'The ENROPE Project for Junior Researchers in the Field of Plurilingualism and Education', to which the Mercator European Research Centre contributed in 2020. The journals are published on [the e-document servers](#) of the Humboldt University.

Noteworthy Mercator activities 2017-2020

- 2017: Mercator hosted the two day LANGSCAPE conference and Doctoral Seminar in Leeuwarden.
- 2017-2018: Mercator and 8 European universities affiliated with the LANGSCAPE Network joined the ENROPE Erasmus+ project consortium.
- 2017-2018: Mercator was co-writer of the grant application.
- 2020: Mercator contributed to an article in The LANGSCAPE Journal.

4.1.5. Language Academies throughout Europe

The Mercator European Research Centre works closely with different language academies throughout Europe. In 2017, Euskaltzaindia (Royal Academy of the Basque Language) and Mercator have signed an agreement for cooperation between the two institutes, the start of a new European network.

Photo 3: Agreement between 6 institutions (2019).

This cooperation took shape in January 2019, when Mercator and five other European institutes supported a new agreement, initiated by the Euskaltzaindia, to defend the rights of speakers of lesser-used languages. Its aims are to promote and disseminate scientific research, strengthen interinstitutional relationships and create a network of academies.

The other partners in this agreement are the language academies and research institutes Real Academia Galega, Institut d'Estudis Catalans, EURAC Research and Lo Congrès Permanent de la Lenga Occitana.

Noteworthy Mercator activities 2017-2020

- 2017: Cooperation Agreement with Euskaltzaindia (Royal Academy of the Basque Language).
- 2019: Cooperation Agreement to defend the rights of speakers of lesser-used languages (with Euskaltzaindia, Real Academia Galega, Institut d'Estudis Catalans, EURAC Research and Lo Congrès Permanent de la Lenga Occitana).

4.1.6. LITHME (COST Network)

The Mercator European Research Centre joined the LITHME Network in 2020. The focus of LITHME lies on the ethical implications of emerging language technologies. Inequality of access to technologies, questions of privacy and security, new vectors for deception and crime; these and other critical issues would be kept to the fore. LITHME has members from every European Union member state, plus a number of countries outside of the EU. It is a so called COST Network (European Cooperation in Science and Technology), funded through the EU Framework Programme Horizon 2020, which provides networking opportunities for researchers and innovators in order to strengthen Europe's capacity to address scientific, technological and societal challenges.

Noteworthy Mercator activities 2017-2020

- 2020: Mercator joined the European LITHME Network.

4.1.7. Network to Promote Linguistic Diversity (NPLD)

The Mercator European Research Centre is a long-standing associate member of the Network to Promote Linguistic Diversity (NPLD), a Europe wide network that in some cases receives co-EU funding. Mercator's representative is a member of the steering committee of the NPLD. In 2019, two Mercator researchers started working on a research project funded by

Photo 4: NPLD-Coppieters Campus in Udine (2018).

the NPLD, on the accessibility of European programs and subsidies for Regional and Minority Languages. The research report was finished at the end of 2020 and presented in the spring of 2021.

In 2018, the Mercator European Research Centre was invited to join the NPLD-Coppieters Campus for NPLD members working in language policy planning. The Campus was aimed to give the necessary tools for planning and evaluation of language policies of CRSS (Constitutional, Regional or Small-State) languages and contribute to an exchange of best practices among members.

Noteworthy Mercator activities 2017-2020

- 2017-2020: Mercator contributes to the NPLD Steering Committee.
- 2018: Mercator contributed to the NPLD-Coppieters Campus in Udine, Italy.
- 2019-2020: Research for the report 'Accessibility for regional or minority languages to EU programmes: A practical assessment' (January 2021).

4.1.8. Network of Schools

The Network of Schools (NOS) is an online network of multilingual schools in Europe, maintained by the Mercator European Research Centre. It brings together more than 98 member schools divided over 22 countries. Its aim is to facilitate contact between the schools, to encourage them to share information, and to provide them with news about developments and research in multilingualism in general and multilingual education in particular. The Network of Schools sends out a Bulletin four times a year, and occasionally publishes Newsflashes, when schools are looking for foreign schools to set up exchange programmes.

Noteworthy Mercator activities 2017-2020

- 2017-2020: Publication of the Network of Schools Bulletin (four times a year).

4.1.9. Organisation for Security and Co-operation in Europe (OSCE) & High Commissioner on National Minorities (HCNM)

Contacts with the Organisation for Security and Co-operation in Europe (OSCE) and the High Commissioner on National Minorities (HCNM) are positive, professional and quite frequent. Contacts have been established with representatives from Kazakhstan, Kyrgyzstan, Ukraine, Macedonia and Moldova, meetings were often set up in The Hague. In some cases, the Mercator European Research Centre received invitations to join expert delegations to these regions.

Photo 5: OSCE delegation in Chisinau (2019).

In 2017, Mercator was part of an OSCE delegation to Kiev in the Ukraine, and in 2019 Mercator was invited to join a conference on multilingual education in Chisinau in Moldova, which was organised by the office of the High Commissioner on National Minorities of the OSCE and the Ministry of Education, Culture and Research of Moldova.

Noteworthy Mercator activities 2017-2020

- 2017: Mercator was part of an OSCE delegation to Kiev, Ukraine.
- 2019: Mercator was part of an OSCE delegation to Chisinau, Moldova.

4.1.10. School of Oriental and African Studies (SOAS - University of London) & Interdisciplinary Centre for Social and Language Documentation (CiDLeS - Portugal)

The cooperation between the Mercator European Research Centre and the School of Oriental and African Studies (SOAS) from the University of London and the Interdisciplinary Centre for Social and Language Documentation (CiDLeS, from Portugal) is functioning very well: the institutions complement each other in an effective way.

Regular contacts resulted in successful conferences and seminars throughout Europe, where Mercator researchers were always invited to give presentations.

New ideas for projects are constantly being exchanged and discussed. In recent years, work has been done within the framework of the OWRI project. The project was coordinated by the University of Manchester; SOAS and Mercator worked closely together on surveys and interviews. Other partners involved were INALCO in Paris, Humboldt Universität in Berlin, the American Councils for International Education and others. The focus of this research initiative was on the intersection between multilingualism, 'heritage' languages and higher education.

SOAS and Mercator also worked on a project proposal in the CULT-COOP programme of the European Union.

Noteworthy Mercator activities 2017-2020

- 2017: Co-organisation of the SOAS-Mercator Expert Seminar in Alcanena, Portugal.
- 2017-2019: Research and a series of interviews for the OWRI project.
- 2018: Co-organisation of the conference 'Big Cities, Small Languages' in Berlin, Germany.
- 2019: Co-organisation of the conference 'Languages in an Open World' (LOW2019) in Graz, Austria.
- 2020 (postponed to 2021): Co-organisation of the conference 'New Contexts for the Use of Minoritized Languages/ Varieties' (NEWCON2020) in Zadar, Croatia.

4.1.11. United Nations Educational, Scientific and Cultural Organisation (UNESCO)

The Mercator European Research Centre values its cooperation with UNESCO. This cooperation is most commonly focused on the development of a World Language Atlas, for which Mercator published a technical working paper in 2017, after a meeting with a UNESCO representative took place in Leeuwarden. The basis for this work lies in the outstanding work of the Foundation of Endangered Languages (FEL) who developed and maintains the Atlas for Endangered Languages. Mercator's honorary research fellow Dr Tjeerd de Graaf is a board member of the FEL.

In 2018, together with the province of Fryslân, Mercator gathered information for UNESCO's new Atlas of World Languages. Information was collected on the Frisian language with the help of Afûk, Omrop Fryslân, and linguists from the Fryske Akademy.

Information about Dutch sign language, Low Saxon, Papiamentu, Limburgish, Bildts, and Jiddisj was collected with the help of the Nederlands Gebarencentrum, SONT (Samenwerkende Organisaties in het Nedersaksisch Taalgebied), SPLIKA, the Limburgisch streektaalfunctionaris, Stichting Bildts Aigene and Stichting Jiddisj. The Nederlandse Roma Vereniging was contacted, but this did not result in actual exchange of information about Romani. Romani was suggested to UNESCO as a language spoken in the Netherlands, but the survey sent contained relatively little information.

The Atlas of World Languages will be a long term process as many institutes and regions need to come on board and need to agree on the standards.

Noteworthy Mercator activities 2017-2020

- 2017: Mercator presentation at the UNESCO Global Expert Meeting in Siberia, Russia.
- 2018: Research for the UNESCO's new Atlas of World Languages, in cooperation with the province of Fryslân, Afûk, Omrop Fryslân, Fryske Akademy and other institutions.
- 2019: Mercator visited the UNESCO opening Year of the Indigenous Languages in Paris, France.

4.1.12. Yamal-Nenets Autonomous Okrug (Russia)

For a number of years, the Mercator European Research Centre has an agreement for co-operation with the Yamal-Nenets region in Russia. Mercator's honorary research fellow Dr Tjeerd de Graaf has played a major role in initiating this co-operation, as he is affiliated with the Foundation for Siberian Cultures in Germany, the Centre for Russian Studies at Groningen University and the Foundation for Endangered Languages in the United Kingdom.

Photo 6: Meeting with the Yamal-Nenets delegate in Leeuwarden (2018).

The co-operation has led to the writing of the Regional Dossier about the Nenets, Khanty and Selkup languages in the Yamal Region, published in English (2016) and in Russian (2017). A Regional Dossier about the Udmurt language in education in the Udmurt Republic (Russia) was published in 2019 in English and Russian as well. The

Yamal-Nenets government has agreed to pay for the translation and printing costs for the Russian versions.

Delegates from the Yamal-Nenets region visited Leeuwarden and Fryslân for the Frisian Humanities Conference (2018) and the International Conference on Minority Languages (2019), both organised by the Mercator European Research Centre. Dr Tjeerd de Graaf, in turn, was invited as speaker at a conference in Saint Petersburg (Russia).

Noteworthy Mercator activities 2017-2020

- 2016: Publication *The Nenets, Khanty and Selkup language in education in the Yamal Region in Russia*.
- 2017: Publication *Ненецкий, хантыйский и селькупский языки в образовательной системе Ямала Российской Федерации*.
- 2018, 2019: Delegates from the Yamal-Nenets region visited Leeuwarden and Fryslân.
- 2019: Publication *The Udmurt language in education in the Udmurt Republic in Russia*.
- 2019: Publication *Удмуртский язык в образовательной системе Удмуртской Республики Российской Федерации*.

4.2. Regional collaboration

4.2.1. Afûk

Afûk, which was founded in 1928, is an organisation in Fryslân that promotes the Frisian language and culture. In doing so it has an important role in the cultural network of Fryslân and works closely together with the Province of Fryslân to implement language and cultural policy in Fryslân. The Afûk offers and develops Frisian language courses for adults, develops educational programmes, publishes (e)-books, apps and magazines in Frisian and creates and implements a range of projects concerning language promotion.

The Mercator European Research Centre and Afûk Thave common goals in the field of minority languages and therefore like to cooperate with each other in provincial and international projects. Between 2017 and 2020, the institutions worked together in the production of a Frisian MOOC (Massive Open Online Course), in the international project LangUp with partners from Peru, Argentina and Portugal, and they have written a research proposal and grant application for the project ‘New Speakers of West Frisian: Promoting Language Learning and Use to Foster Revitalisation’, which will take shape in 2021.

Noteworthy Mercator activities 2017-2020

- 2017-2019: Mercator and Afûk cooperated in the LangUp project.
- 2018: Mercator and Afûk presented their Massive Open Online Course on Frisian in a European Cultural Capital 2018/ Lân fan Taal (Land of Languages) Pavillion, with Frisian theatrical and musical guests.
- 2019-2020: Mercator and Afûk jointly wrote a research proposal and received a research grant for the project 'New Speakers of West Frisian: Promoting Language Learning and Use to Foster Revitalisation'.

4.2.2. Europeesk Bureau foar Lytse Talen (European Bureau for Small Languages)

The Europeesk Buro foar Lytse Talen (EBLT) in Leeuwarden was founded in 1984 and provides promotion and protection of Frisian and Low Saxon in the Netherlands and in the European Union (EU) and the Council of Europe. The EBLT consists of representatives of 22 organisations, who strive for the position of Frisian, Low Saxon, Bildts, Limburgs and Papiamentu. In 2009, the EBLT and the Mercator European Research Centre established a cooperation agreement, that made Mercator responsible for e.g. the secretariat and the website of EBLT. In addition, the partners jointly organise different activities. More detailed information is to be found in Chapter 9.

Noteworthy Mercator activities 2017-2020

- 2017-2020: Mercator and EBLT organised annual presentations and film viewings in the light of the International Day of the Mother Language.
- 2017-2020: Mercator and EBLT organised special events on the annual European Day of Languages.

4.2.3. Fryske Akademy

The Mercator European Research Centre is hosted by the Fryske Akademy (Frisian Academy), the centre for scientific research on all aspects of Frisian language, history

and culture. The Fryske Akademy is affiliated with the Royal Dutch Academy of Sciences (KNAW) and is a part of the institute and research organisation of the KNAW.

Mercator is housed in the building of the Fryske Akademy and makes use of all administrative and practical facilities there. The lines with other language and history experts are therefore short, which is definitely an added value in the many research projects that Mercator carries out or conferences that are (jointly) being organised.

Noteworthy Mercator activities 2017-2020

- 2018: Mercator and Fryske Akademy organised a variety of multilingual events in the academy's courtyard garden as part of Leeuwarden-Fryslân European Cultural Capital 2018.
- 2018: Mercator and Fryske Akademy organised the three-day Conference on Frisian Humanities in Leeuwarden.
- 2020: Mercator and Fryske Akademy started preparations for a second Conference on Frisian Humanities in Leeuwarden in 2022.

4.2.4. Lectorate Multilingualism and Literacy/ NHL Stenden University of Applied Sciences

The Lectorate Multilingualism and Literacy at the NHL Stenden University of Applied Sciences in Leeuwarden collects and researches the knowledge and experiences of professionals and students in the field of multilingualism and literacy and offers tools and solutions for educational practice. Mercator works together with the Lectorate on various projects, such as the EU-funded project VirtuLApp and the research projects 3M and Holi-Frysk. The researchers from both institutions also always know how to find each other when it comes to giving presentations at each other's conferences.

Noteworthy Mercator activities 2017-2020

- 2017-2018: Mercator worked together with students of the NHL Stenden University to write fact sheets for the Wiki on Minority Language Education.
- 2017-2020: Mercator and researchers from the Lectorate Multilingualism and Literacy work together in the EU-funded project VirtuLApp and the research projects 3M and Holi-Frysk.

4.2.5. Multilingualism Laboratory Network

Already for some time, academic institutes in the north of the Netherlands dealing with the Frisian language and issues of multilingualism (University of Groningen, NHL Stenden University of Applied Sciences, Fryske Akademy, University Campus Fryslân and the Mercator European Research Centre) have expressed their intention to work more closely together to create a Multilingualism Laboratory Network. This process got a boost when Leeuwarden/ Fryslân was the Cultural Capital of Europe in 2018. From 2019 on, Mercator/ Fryske Akademy took a more active role in the arrangement of meetings, writing work documents and the development of a website, but all came to a standstill due to the Covid-19 pandemic and the temporary closure of all Dutch universities.

4.2.6. Campus Fryslân/ University of Groningen

Campus Fryslân, also called the 11th faculty of the University of Groningen, is a unique faculty based in Leeuwarden. Multiple disciplines are represented and they are dedicated to finding local solutions for real-world global challenges. Mercator and Campus Fryslân/ University of Groningen work together in the COLING project, a European Horizon2020 funded project that promotes and develops sustainable measures for language revitalisation and maintenance. Researchers from Mercator regularly organise presentations for teachers and students and they worked together on the writing of fact sheets for the Wiki on Minority Language Education.

At the end of 2020, Mercator became one of the associated partners in the project 'Revoicing Cultural Landscapes: narratives, perspectives, and performances of marginalised Intangible Cultural Heritage' (RCL-ICH). The Chair of Frisian Language and Literature at the University of Groningen was awarded a JP ICH 2020 grant (Horizon 2020) for this international comparative research on intangible heritage. This project is part of an international collaboration with universities in Great Britain (Falmouth University, Cornwall), Latvia (University of Latvia) and Estonia (University of Tartu). From 2021 onwards, the project will really take shape.

Noteworthy Mercator activities 2017-2020

- 2017-2020: Mercator regularly organises presentations for teachers and students of the University of Groningen and the University Campus Fryslân.

-
- 2017-2020: Mercator worked together with students of the University of Groningen and the University Campus Fryslân to write fact sheets for the Wiki on Minority Language Education.
 - 2018: Mercator and the University of Groningen joined the international COLING project consortium.
 - 2020: Mercator is associated partner in the international research project 'Revoicing Cultural Landscapes', for which the University of Groningen received European funding.

5. Regional Dossiers and Research Projects

The Mercator European Research Centre represents an internationally recognised, independent reference centre, where policy makers and stakeholders can obtain information and advice about multilingual education, policy and legislation in Europe, based on academic research. To obtain reliable information about small languages spoken in other European countries, Mercator closely cooperates with other European experts, institutions and universities.

This chapter contains an overview of all published Regional Dossiers in the period 2017-2020, as well as an overview of all the research projects carried out by Mercator in recent years.

5.1. Regional dossiers

The Mercator European Research Centre is responsible for the compilation and publication of the Regional Dossiers series. These booklets give detailed descriptive information and basic educational statistics about minority language education in Europe. The focus lies on the educational system in European regions that have an autochthonous lesser-used language, and on how the lesser-used language is embedded in this system. Aspects that are addressed include features of the education system, recent educational policies, main actors, legal arrangements and support structures, as well as quantitative aspects such as the number of schools, teachers, pupils, and financial investments.

The Regional Dossiers are written according to a fixed structure, so that they can be used for comparative research. The Dossiers serve several purposes and are relevant for policymakers, researchers, teachers, students and journalists who wish to explore developments in minority language schooling in Europe. They can also serve as a first orientation towards further research, or function as a source of ideas for improving educational provisions in their own region.

The Regional Dossiers series is available in a printed version and can be downloaded for free from the Mercator website, but the Dossiers can also be requested via the worldwide library catalogue Worldcat.org (both digitally and on paper), thanks to the collaboration with the Frisian library and heritage centre Tresoar. The online Wiki on Minority Language Learning, as described in Chapter 3, complements the Mercator Regional Dossiers. Together, the Regional Dossiers and the Wiki cover almost 80 languages in Europe and beyond.

5.1.1. Publications of Regional Dossiers 2017-2020

From 2017 to 2020, twenty-six new Regional Dossiers were published. Eleven of them were first editions, twelve were updated editions of earlier published dossiers and three dossiers were translations of the original dossier (in Russian and Italian). The dossiers are all written by experts in their field, often affiliated with universities or renowned research institutes in their minority language region.

For the next period, work has been carried out on four new dossiers, which are expected to be published in 2021. These are dossiers on Frisian in education in the Netherlands, Basque in France, Karelian in the Karelian Republic (Russia) and Lithuanian language in Poland.

Title	Author	Edition	Year
The Basque language in education in Spain	Garcia-Azkoaga, Ines-M ^a & Maite Garcia-Ruiz (1 st edn. 1998: Gardner, N.)	3	2020
The Breton language in education in France	Vallerie, M. & C. Bouroulleg (1 st edn. 1998: Mogn, O. ar)	3	2019
The Catalan language in education in France	Hawkey, J. (1 st edn. 2006: Sanchez, D.)	2	2019
The Cornish language in the United Kingdom	Sayers, D., M. Davies-Deacon & S. Croome (1 st edn. 2001: Hut, A.)	2	2019
The Danish language in education in Germany	Kühl, J.	1	2018
The Gaelic language in education in Scotland	Robertson, B.	2	2018
The German language in education in South Tyrol	Huber, U.	2	2017

The Hungarian language in education in Romania	Attila, Papp Z.	1	2019
The Hungarian language in education in Slovakia	Vančo, Ildikó (1st edn. 2005)	2	2020
The Hungarian language in education in Ukraine	Csernicskó, I. & I. Orosz	1	2019
The Irish language in education in Northern Ireland	Ciaráin, Réamonn Ó (1st edn. 1997: Póilin, Aodán Mac)	3	2019
The Italian language in education in Switzerland	Todisco, V. ed.	1	2020
L'italiano nel sistema educativo svizzero - The Italian language in education in Switzerland (Italian translation)	Todisco, V. ed.	1	2020
The Mongolian language in education in the People's Republic of China	Badma-Odsar & Hailia	1	2019
Ненецкий, хантыйский и селькупский языки в образовательной системе Ямала Российской Федерации - The Nenets, Khanty and Selkup languages in education in the Yamal Region in Russia (Russian translation)	Laptander, Roza Ivanovna	1	2017
The Occitan language in education in France	Escudé, P. (1st edn. 1998: Berthoumieux, M. & A. Willemsma)	2	2019
The Romani and Beash languages in education in Hungary	Mandel, Kinga Magdolna (1st edn. 2005)	2	2020
The Romansh language in education in Switzerland	Gross, Manfred	1	2017
The Sámi language in education in Sweden	Hettema, Lieuwe Jan & Hanna Outakoski (1st edn. 2001: Mikael Svonni)	2	2020
The Scots language in education in Scotland	Niven, Liz	2	2017
The Slovene language in education in Italy	Bogatec, N. (1st edn. 2004)	3	2020
The Turkish language in education in Greece	Tsitselikis, K. & G. Mavrommatis (1st edn. 2003)	2	2019

The Udmurt language in education in Russia	Denisov, V	1	2019
Удмуртский язык в образовательной системе Удмуртской Республики Российской Федерации - The Udmurt language in education in Russia (Russian translation)	Denisov, V	1	2019
The Ulster-Scots language in education in Northern Ireland	Hagan, L.	1	2020
The Võro language in education in Estonia (2nd ed.)	Koreinik, K., K. D. Brown & S. Iva (1st edn. 2007: Koreinik, K.)	2	2019

5.1.2. Celebration of the 50th dossier in 2017

In December 2017, Mercator's 50th dossier was published: 'The Romansh language in education in Switzerland' written by Manfred Gross, an expert on the Romansh language. This 50th dossier in the Regional Dossiers series was celebrated with cake for all the colleagues, and an interview complemented with a photo in the daily newspaper *Leeuwarder Courant*.

Photo 7: Article in the daily newspaper *Leeuwarder Courant*, 19-12-2017.

5.2. Research projects

Together with renowned research partners from home and abroad, Mercator is continuously preparing and carrying out research projects in the area of multilingualism and language learning. The projects are all funded differently: sometimes the financing comes from a research programme of the European Union or from the province of Fryslân, and other times Mercator is asked to carry out a study by commission. The projects in the overview below are listed in alphabetical order.

5.2.1. 3M - Meer kansen met meertaligheid / More opportunities with multilingualism

The goals of the 3M project are to develop, experiment with, and evaluate new approaches and didactic tools for multilingual education. Throughout the year, the 3M project team organises workshops, study evenings and meetings with teachers in Fryslân, publishes articles and holds presentations all over Europe.

In 2019, the project won the 'European Language Label', a European prize to encourage innovative language projects. In the same year, the 3M Toolbox was presented online. The e3M learning environment also became accessible: a digital and interactive learning platform for pupils in grades 3 and 4 with multilingual material.

Duration: 2015-2019

Duration: 01/09/2017-31/08/2021

Coordination: NHL Stenden University of Applied Sciences (NL)

Funding: Province of Fryslân, Regieorgaan SIA,

Partner institutions: Mercator European Research Centre (NL), AFUK (NL), Universities of Groningen (NL), Gent (BE) and Utrecht (NL), Cedin (NL), European Center for Modern Languages (AT), Nuffic (NL), Rutu Foundation (NL), Frisian primary schools and others.

Noteworthy Mercator activities 2017-2020

- 2018-2021: Mercator is part of the 3M project sounding board group.
- 2018-2021: Mercator compiles and disseminates the 3M Newsletters and Newsflashes.

Photo 8: 3M presentation in Leeuwarden (2018)

5.2.2. COLING - Minority Languages, Major Opportunities: Collaborative Research, Community Engagement and Innovative Educational Tools

In 2018, Mercator joined the European Marie Curie Rise project COLING. This project's objectives mostly focus on developing and sharing expert knowledge on language revitalisation programmes and developing efficient teaching methodologies, teacher training, and curricula for minority languages. Indirectly involved in the project are the associated partners: the American universities of

Texas, North Carolina and Yale, the Smithsonian Institute and the Mexican Arenet and the Instituto de Docencia é Investigación Etnologica de Zacatecas.

In June 2018, a three-day COLING partner meeting was held in Leeuwarden. On the last day, a public seminar was organised by the University of Groningen/ Campus Fryslân in Leeuwarden on the theme 'Technologies for minority languages'.

The COLING partnership resulted in a secondment for a Fryske Akademy researcher at the Texas University in Austin (US): he lived and worked there from January 2020 until February 2021.

Duration: 01/01/2018 - 31/12/2021

Coordination: University of Warsaw (PL)

Funding: Marie Skłodowska-Curie RISE/ HORIZON 2020

Partner institutions: Mercator European Research Centre (NL), Adam Mickiewicz University (PL), Universities of Groningen and Leiden (NL), Gruppo di Azione Locale per lo Sviluppo Rurale dell'Area Grecanica (IT), Latgolys Studentu centrs (LT).

Noteworthy Mercator activities 2017-2020

- 2018: Organisation of a transnational partner meeting and seminar in Leeuwarden (NL).
- 2019: Mercator presentation at the Field School in Bova (Calabria, Italy).
- 2019: Mercator presentation at the Language Diversity Week at the University of Warsaw (PL).
- 2019-2020: Development of a teachers platform at CoLingua.eu.
- 2020: Online workshop on ethics.
- 2020-2021: Secondment Fryske Akademy researcher at the Texas University in Austin (US).

Photo 9: COLING partner meeting in Leeuwarden (2018).

5.2.3. COMBI - Communication competences for Migrants and disadvantaged background learners in Bilingual work environments

The COMBI project (short for ‘Communication competences for migrants and disadvantaged background learners in Bilingual work environments’) offered a multidisciplinary approach to languages and to learning in general with a focus on migrant workers. The goal of COMBI was to develop innovative and inclusive/ systemic practices and methods

Duration: 01/11/2016-01/08/2019

Coordination: Mercator European Research Centre (NL)

Funding: DG Education and Culture – Erasmus+, KA2 Strategic Partnerships for Adult Education

Partner institutions: Elhuyar-Zubize (ES), Banaiz Bagara elkartea (ES), Axxell Utbildning AB (FI), Swansea University (UK), Centro per lo Sviluppo Creativo “Danilo Dolci” (IT).

focused on acquiring communication competences in the languages required in the workplace. It offered a versatile training material toolkit for its use in the language teaching area of any regional language of Europe.

In the beginning of 2018, COMBI’s first output, ‘A report on migrants and the role of the minority language in healthcare: a theoretical and practical analysis’ was published online and disseminated. Also, a pilot was held among migrant health care workers, vocational trainers, language teachers, and policy makers from the COMBI partners’ countries, in which COMBI’s second output – the Teacher Trainer Toolkit – was tested.

At different events in the partner’s own regions, the COMBI Modules and research results were presented. Mercator held presentations in Leeuwarden and Berlin. In 2019, a COMBI course was offered within the programme of the Basque Summer University (Udako Euskal Unibertsitatea). Ten people followed this course, all language teachers or language policy officials from public or private institutions. The COMBI outputs were used as centre of the course.

In 2020, two Mercator researchers wrote an article, based on their COMBI research results, about promoting minority language learning among migrants working in the health care sector in bilingual regions of Europe, e.g. to encourage the learning of Frisian in Fryslân. The article ‘*Promoting minority language skills among migrants working in the health care sector*’ is available online.

Noteworthy Mercator activities 2017-2020

- 2016-2018: Transnational partner meetings in Leeuwarden (NL), San Sebastian/ Donostia (ES), Palermo (IT) and Swansea (UK).
- 2018: Publication 'A report on migrants and the role of the minority language in healthcare: a theoretical and practical analysis'.
- 2018: Mercator presents COMBI research results at the conference 'Big Cities, Small Languages' in Berlin (DE).
- 2019: Joint presentation of the final report 'Guidelines and Good Practices: Roadmap on Best Practices in the field of multilingual workplaces' at the University of Swansea (UK).
- 2019: Mercator presents COMBI research results at the International Conference on Minority Languages in Leeuwarden (NL).
- 2019: COMBI Course at the the Basque Summer University (ES).
- 2020: Publication 'Promoting minority language skills among migrants working in the health care sector' by Ramzië Krol-Hage and Ruth Kircher.

Photo 10: COMBI partner meeting in Swansea (2019).

5.2.4. Critical Skills for Life and Work (CSLW)

The Critical Skills for Life and Work project (CSLW) was a two-year project. CSLW aimed to develop learning opportunities for highly skilled refugees and to improve the skills of their educators with regards to teaching 'Professional Intercultural Communicative Competence' (PICC). This is the ability to understand cultures, including your own, and use this understanding to communicate with people from other cultures successfully.

Duration: 01/09/2017 - 31/08/2019

Coordination: University of Newcastle upon Tyne (UK)

Funding: Erasmus+

Partner institutions: Mercator European Research Centre (NL), University of Graz (AT), Action Foundation (UK).

The overall objective of the project was to provide a training toolkit comprised of two teaching modules aimed at highly skilled refugees and volunteer teachers. These two modules consist of five parallel units: (1) context & background, (2) finding a job, (3) applying for a job, (4) being interviewed and, (5) starting a job.

For the development and testing of these training modules, interviews were held with teachers and refugees, and workshops were organised in the partner's own regions to evaluate the toolkit so far. In June 2019, a CSLW conference was held at the University of Newcastle, that was attended by more than a 100 people from the UK and overseas. The CSLW Toolkit was ready and available for download in September 2019.

Noteworthy Mercator activities 2017-2020

- 2017-2019: Transnational partner meetings in Newcastle (UK), Leeuwarden (NL), Graz (AT).
- 2017: Meeting with Vluchtelingenwerk in Wolvega (NL).
- 2018: Interviews with teachers, aspirant professionals and refugees in Wolvega and Leeuwarden (NL).
- 2019: Organisation of the first CSLW Multiplier Event in Leeuwarden (NL).
- 2019: Presentation at the conference ICML XVII in Leeuwarden (NL).
- 2019: Coorganisation of the CSLW conference in Newcastle (UK).
- 2019: CSLW Toolkit available.

Photo 11: CSLW partner meeting in Newcastle (2017)

5.2.5. Digital Language Diversity Project

The Mercator European Research Centre participated actively in the Digital Language Diversity Project (DLDP). Mercator was not a member of the project consortium, but a member of the advisory team. DLDP was a highly regarded project about the technological status and development of minority Languages. The mission of DLDP was to advance the

Duration: 2015-2019

Coordination: Italian National Research Council (IT)

Funding: -

Partner institutions: Mercator European Research Centre (NL), European Language Equality Network (FR), Elhuyar Foundation (ES), Karelian Language Society (FI), Johannes Gutenberg University of Mainz (DE)

sustainability of Europe's regional and minority languages in the digital world by empowering their speakers with the knowledge and abilities to create and share content on digital devices using their minority languages.

DLDP received funding from the Erasmus+ Strategic Partnerships (KA2 - Cooperation for Innovation and the Exchange of Good Practices) programme. After the EU subsidized period ended in 2018-2019, the professionals of DLDP asked Mercator to adopt their mission and to continue their work. Because this would create an extra task for the Mercator personnel, this was discussed with the provincial government. At that moment there were no possibilities to extend the workload or finances for Mercator.

Noteworthy Mercator activities 2017-2020

- 2017-2019: Participation in the networks for development of digital language tools.
- 2020: Active involvement in the consortium to develop a large project application for the EU, which in the end was granted to another consortium.

5.2.6. ENROPE - European Network for junior Researchers in the field of Plurilingualism and Education

ENROPE is an international, cooperative project aiming to provide high-quality qualification and networking structures for professional development for junior researchers in the field of language education and plurilingualism. The Mercator European Research Centre is the leader of the Quality Assurance Team.

The ENROPE project works at the interface of language education research and language teaching. Its rationale takes multi- and plurilingualism as a social and personal given. Hence, ENROPE will encourage researchers as well as educators in foreign language education to develop a more plurilingual mind-set as well as a professional habitus that reflects language education research and language teaching practices in the light of societal multilingualism and individual plurilingualism. The project wants to establish a sustainable network for junior researchers in foreign language education and aim for the development of strong and reflected professional identities.

ENROPE organises three Intensive Study Weeks (ISWs), complemented with three multi-day Online Study Phases to expand on the experiences and the discussions from the ISWs, and four multiplier events (workshops or webinars) in the partner's own region. In 2019, 36 young researchers from all over Europe (and China and Canada) gathered in Berlin to follow the ENROPE Intensive Study Week. A Mercator researcher was one of the participants. The second ISW was planned in Paris at the end of 2020, but was transformed into an online event due to the Covid-19 pandemic. The same goes for the multiplier events in Istanbul (2020), Leeuwarden (2021) and Siegen (2021), and the ISW in Barcelona in June 2021.

Besides all the events, the consortium worked on a Qualification Handbook for researchers and supervisors to improve the qualification, recruitment and selection of future professionals and leaders in language education. It also develops an Online

Duration: 01/09/2018 - 31/08/2021

Coordination: Humboldt Universität zu Berlin (DE)

Funding: Erasmus+ Programme - KA 203 - Strategic Partnerships for higher education

Partner institutions: Mercator European Research Centre (NL), Goethe-Universität Frankfurt (DE), İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa (TR), Tallinna Ülikool (EE), University of Exeter (UK), Universitat Ramon Llull Barcelona (ES), Universität Siegen (DE), Université Sorbonne Nouvelle Paris 3 (FR).

Platform for researcher collaboration and professional reflection with an embedded E-portfolio. The project runs until the summer of 2021.

In addition to the partners in the consortium, a number of institutes are also indirectly involved in the project, such as the universities of the Western Cape (SA), Tirana (AL), Basra (IQ), Chouaïb Doukkali d'El Jadida (MA), Bahçeşehir Istanbul (TR), Ibn Tofaïl of Kenitra (MA) and others.

The third edition of the online scientific and peer-reviewed LANGSCAPE journal 'Language Education and Multilingualism' (January 2021) features an article on the ENROPE project, '*The ENROPE Project for Junior Researchers in the Field of Plurilingualism and Education*', to which the Mercator European Research Centre contributed in 2020. The journal is published on [the e-document servers](#) of the Humboldt University.

Noteworthy Mercator activities 2017-2020

- 2017-2018: Co-writing the grant application.
- 2018-2021: Transnational partner meetings in Frankfurt (DE), Exeter (UK), Berlin (DE), Tallinn (EE) and multiple online partner meetings, due to Covid-19.
- 2018-2021: Co-organisation Intensive Study Weeks, Online Study Phases.
- 2019: Mercator researcher participates in ISW#2 in Berlin.
- 2020: Mercator contributed to an article in The LANGSCAPE Journal.
- 2020-2021: Organisation online multiplier event (webinar).

Photo 12: ENROPE partner meeting in Exeter (2019).

5.2.7. Global Citizenship and Multilingual Competences

The Global Citizenship and Multilingual Competences (GCMC) toolkit started in 2020. The aim is to provide online teacher development resources for secondary teachers of all subjects about how to integrate global citizenship goals and plurilingual pedagogies into their practices in a sustainable way. Global Citizenship Education (GCE) has become part of many international educational policies appears explicitly in UNESCO's global or sustainable development goals (SDGs) for quality education.

Duration: 01/09/2020 - 31/08/2023

Coordination: Universität Graz (AT)

Funding: Erasmus+ Programme - KA2 Cooperation for Innovation and the Exchange of Good Practices / KA201 Strategic Partnerships for school education

Partner institutions: Mercator European Research Centre (NL), University Newcastle Upon Tyne (UK), Alma Mater Studiorum of the Universita di Bologna (IT), Neosmart GmbH (AT/DE).

The objectives of this project are (1) to explicitly integrate a plurilingual pedagogical approach together with GCE, (2) to uncover examples of good practice of teaching GCE and plurilingual approaches and (3) to empower teachers of all subjects to integrate GCE goals with a plurilingual approach.

The Mercator European Research Centre is one of the consortium members and contributed to the grant application. The kick-off meeting was in October 2020 and was held online due to the Covid-19 pandemic. The partner meetings are monthly and also online. At the end of 2020, Mercator submitted a poster for the online NHL Stenden University conference 'Talige diversiteit in het onderwijs' ('Language diversity in education') in January 2021. . The submission has been accepted.

Noteworthy Mercator activities 2017-2020

- 2019-2020: Contributing to the grant application.
- 2021: Mercator presentation at the online NHL Stenden University conference 'Talige diversiteit in het onderwijs' ('Language diversity in education').

Photo 13: GCMC partner meeting via ZOOM (2020).

5.2.8. Holi-Frysk - Meertalig voortgezet onderwijs voor iedereen/ Multilingual secondary education for everyone

Regional and minority languages, such as Frisian, are growingly coming into contact with migrant languages. The project Holi-Frysk addresses this issue in the context of secondary education. The project ran in 2017 and 2018 and continued in 2019 with new funding.

At the start, Mercator was the coordinating partner, in collaboration with the NHL Stenden University and the secondary schools CSG Liudger, Piter Jelles Lyceum and Piter Jelles ISK. In 2018, Holi-Frysk developed and implemented activities for multilingual education. Subsequently, these activities were evaluated, improved and completed to be part of an online toolbox which can be used by all schools. It resulted in activities for Frisian in language classes and content classes, a method for working with teachers, more co-operation between teachers and researchers, school visits and workshops.

The wish to continue this project with more and improved activities, more schools and structured research on the effects of these activities on attitudes, proficiency and didactics, led to the restart in 2019. The NHL Stenden University is now the coordinating partner, Mercator has a role in dissemination and edits and distributes the Holi-Frysk Newsletters. Throughout the year, the Holi-Frysk project team organises workshops, study evenings, publishes articles and gives presentations at conferences.

Duration: 01/09/2017 - 31/08/2018 and 01/01/2019 - 31/12/2020 (extended to 2021)

Coordination: NHL Stenden University of Applied Sciences

Funding: Province of Fryslân

Partner institutions: Mercator European Research Centre (NL), Afûk (NL), Cedin (NL), Kurrikulum.Frl (NL), University of Groningen (NL).

Noteworthy Mercator activities 2017-2020

- 2017-2018: Coordination of the Holi-Frysk project.
- 2018: Publication of the Holi-Frysk Toolbox.
- 2019-2021: Mercator compiles and disseminates the Holi-Frysk Newsletter.

Photo 14: Holi-Frysk activity in Leeuwarden (2018).

5.2.9. LangOER - Enhancing teaching and learning of less used languages through open educational resources and practices

The three-year network LangOER had as main ambition to contribute to the promotion of learning and teaching of less used European languages by linking them to the global challenges of Open Education. This was achieved by awareness raising and capacity building activities (including exchange of good practice, training, expert consultations, discussions and dissemination activities) for the two main target groups, policy makers and educators.

Duration: 01/01/2014 – 31/12/2016

Coordination: Mercator European Research Centre (NL)

Funding: Erasmus+ - KA2 Languages of the Lifelong Learning Programme

Partner institutions: Web2learn (GR), European Schoolnet (BE), University of Gothenburg (SE), Jan Dlugosz University (PL), Mykolas Romeris University (LT), International Council for Open and Distance Education (NO), Linnaeus University (SE), Rezekne Higher Education Institution (LV).

The final report on the project activities and impact had been submitted to the European Commission in March 2017. The European Commission has awarded the project with a 90% score. The European Commission's report on the final outcomes of the LangOER project stated that "The initial aims and objectives of the project have been achieved to a high level of quality", and: "The impact is very impressive. This has been the result of a committed and hard working partnership."

Noteworthy Mercator activities 2017-2020

- 2017: Excellent review on the final LangOER project report by the European Commission.

5.2.10. LangUp - Preservation of minority cultures and languages

The LangUp project aimed at providing youth workers with the skills to support young people in areas where minority languages are spoken in finding employment. Valorization, support and raising awareness of opportunities, and intergenerational learning were key factors in this process. The Portuguese research centre CiDLeS sought

cooperation with Mercator and institutions from Peru, Argentina and Greece to achieve the project's objectives.

Each project partner did research and evaluated the minority language situation and legal status in their respective countries. Cultural events for the promotion of minority languages were organised and videos to raise awareness were developed. Questionnaires were made and disseminated in every partner's region. The outcomes of the Frisian questionnaire were later used by Mercator researchers as the basis for two scientific articles, both published in 2020. In 2021, the authors were invited to present their papers at the International Conference on Minority Languages in Bilbao (ES), that was an online event due to the pandemic.

Three capacity building courses for youth workers were organised, two of which took place in 2018 in Portugal and Argentina, the third took place in 2019 in Peru. Each project partner took part with at least four participants. The meetings were used to introduce each partner and their work and expertise in the fields of language promotion, language learning and teaching, and language technologies. Half of the meeting was spent on lectures and presentations, the other half was spent on workshops: putting the expertise into practice and applying experience to each unique region.

An e-learning course was developed in order to extend the training to youth workers unable to attend the capacity building courses. All the activities of the course were available to an international audience through the project website, Facebook page and many other media to multiply the effect beyond the project duration.

Duration: 01/10/2017 - 30/09/2019

Coordination: CIDLeS - Interdisciplinary Centre for Social and Language Documentation (PT)

Funding: Erasmus+

Partner institutions: Mercator European Research Centre (NL), Asociacion Negra de Defensa y Promocion de los Derechos Humano (PE), Agenda Global Siglo 21 (AR), Action Synergy (GR).

Noteworthy Mercator activities 2017-2020

- 2018-2019: Co-organisation Capacity Building Courses in Portugal, Argentina and Peru.
- 2019: E-learning courses available online.
- 2019: Mercator presentation at the International Conference on Minority Languages in Leeuwarden (NL).
- 2019: Publication: Kuipers-Zandberg, H. (Author/ Director). *Lang-Up: Frysk: Erasmus+project LangUp raises awareness of employment possibilities related to local languages*. Digital product, on <https://www.youtube.com/watch?v=S8DWhUgBH2c>.

Photo 15: LangUp partner meeting in Lima (PE).

- 2020: Publication: 'The objective and subjective ethnolinguistic vitality of West Frisian: Promotion and perception of a minority language in the Netherlands' by Helga Kuipers-Zandberg and Ruth Kircher.
- 2020: Publication: 'On the (in-)visibility of Frisian in the linguistic landscape of the Northern Netherlands', Helga Kuipers-Zandberg and Ruth Kircher.

5.2.11. MOOC - Massive Open Online Course

As a side effect of the LangOER project, the Mercator European Research Centre and the Afûk, an educational institution in the field of Frisian language and culture, got convinced that a Frisian Massive Open Online Course (MOOC) would be very

useful for new speakers in and out the Frisian language community. After a pre- study carried out in 2015/2016 both partners decided to apply for a subsidy at the provincial government to jointly develop a Frisian Language MOOC, based on the EduFrysk model.

During this process, another Frisian MOOC was developed at the University of Groningen: a basic MOOC, based on the 'future learn' platform, which consisted of a three-week entry course (level A0) to master the fundamentals of the Frisian Language. In reality the wish for a more detailed, specified and free of charge MOOC was still there. Therefore, a new Frisian MOOC, developed by Afûk and Mercator, can be seen as a follow-up course (level A1/A2). 2017 was a year of research, script writing, casting, filming and editing. The release and official presentation of the MOOC was in the spring of 2018. Later that year, Mercator presented the MOOC to the Frisian Lions Club Leeuwarden, to exchange students from Nordwin College Leeuwarden and to teachers from the North Frisian region in Germany.

Duration: 2015-2018

Coordination: Afûk

Funding: Province of Fryslân

Partner institutions: Mercator European Research Centre (NL).

Noteworthy Mercator activities 2017-2020

- 2018: Online release of the Frisian MOOC.
- 2018: Official launch of the Frisian MOOC in one of the European Cultural Capital 2018/ Lân fan Taal (Land of Languages) Pavillions, with Frisian theatrical and musical guests.
- 2018: Mercator presentations to different audiences.

Photo 16: The MOOC team in Leeuwarden (2018).

5.2.12. Open World Research Initiative (OWRI): Cross-language dynamics: reshaping community

The Open World Research Initiative (OWRI) project consisted of four major research programmes, funded by the UK's Arts & Humanities Research Council. The University of Manchester has been awarded £3.9 million to develop a large interdisciplinary programme of research titled 'Cross-language dynamics: reshaping community'. Together, the

Duration: 2016-2019

Coordination: University of Manchester

Funding: UK's Arts & Humanities Research Council

Partner institutions: Mercator European Research Centre (NL), SOAS University of London (UK), INALCO Paris (FR), Humboldt Universität zu Berlin (DE), American Councils for International Education (US).

SOAS University of London (UK), Mercator European Research Centre and a few other European institutes applied for these OWRI funds and received a grant in 2016. The research they wanted to do focused primarily on translingual communities, on the intersection between multilingualism, 'heritage' languages and higher education. The overall aim was to explore how new forms of multilingualism and linguistic hierarchies are emerging, and how they have an impact on university language education.

The first practical OWRI partner meeting was in December 2016 in Leeuwarden, organised by Mercator. In 2018 and 2019, Mercator did a series of interviews with university students concerning their language skills and their views concerning multilingualism.

Noteworthy Mercator activities 2017-2020

- 2016-2017: OWRI partner meetings in Leeuwarden (NL) and London (UK).
- 2018-2019: Mercator interviews (Frisian) university students.
- The final report is expected to be published in 2021.

5.2.13. Speakaboo

Speakaboo is a tool that allows a speech therapist to screen the speech development of a multilingual child in the age of 3-6 years in only 10 minutes. The application can be used to elicit target words with the help of small interactive games. A researcher of the Mercator European Research Centre was involved in

developing and translating the Frisian version of the application. This specific language version is made in cooperation with the company Royal Kentalis, that supports people who are hard of hearing, deaf or deafblind, and with the De Friesland Foundation, affiliated with the health insurance company De Friesland.

The objective was that after Frisian has been added to the Speakaboo app, this app would be used for a large-scale study into Frisian and Dutch sound acquisition in Frisian-speaking children. This phonological research is going to be funded by the Fryske Akademy Foundation.

In 2019, a promotional video, in which Mercator features, was made and disseminated by the De Friesland Foundation. In 2020, the Frisian pilot version was added to the application, but further research at schools and at children's homes was impossible due to the Covid-19 pandemic. The project team is hopeful that the research can continue in 2021 or 2022.

Duration: 2019-2022 (expectation)

Coordination: Royal Kentalis

Funding: De Friesland Foundation (app development), Fryske Akademy Foundation (phonological research)

Partner institutions: Mercator European Research Centre/ Fryske Akademy (NL).

Noteworthy Mercator activities 2017-2020

- 2019: Mercator features in a promotional video for the Frisian Speakaboo application.
- 2020: Frisian pilot version is added to the Speakaboo application.
- 2020: Poster presentation at the Kentalis Taalstaal conference (NL).
- 2020: Presentation at the ECSPM symposium, Tilburg/ online (NL)

Photo 17: Speakaboo promotional video (2019).

5.2.14. Teaching in Diversity (Teach-D)

Because educational institutions are the first point where diversities meet and interact, the Teaching in Diversity project (Teach-D) aimed to address the needs of teachers, as they are the key actors in the process of transfer of knowledge, values, skills and competences, and also at clarifying why teachers need to teach diversity, how to teach in diversity and how to manage diversity.

The project goals were to equip school teachers with the needed knowledge and understanding of diversity, to establish an international educators network, to develop a training module and open educational resources, and to create a training package for online training in diversity for teachers. 2017 was the year of initial research, identifying good practices and the development of the core content for the training methodology. In 2018, the Handbook on Teaching in Diversity was finalised, which included topics of Minority Rights in Education, Non-discrimination and Equality, Preventing Hate Speech and Discrimination at School. Multiplier events were organised by the consortium partners in their own region; Mercator organised a symposium in Leeuwarden.

Duration: 12/2016 – 12/2018

Coordination: European Centre for Minority Issues (DE)

Funding: Erasmus+ - Key Action 2: Cooperation for innovation and the exchange of good practices

Partner institutions: Mercator European Research Centre (NL), European Academy of Bolzano (IT), Workers Education and Training College (BU), Asociatia Paradigme Educationale, (RO), Danmar Computers LLC (PL), Kairos Europe Limited (UK,) MEDEA: Media and Learning (BE), CSP - Innovazione Nelle ICT (IT).

Noteworthy Mercator activities 2017-2020

- 2017-2018: Partner meetings were held in Flensburg (DE), Bolzano (IT), Rzeszow (PL), Sofia (BG) and London (UK).
- 2018: Presentation of the Teaching in Diversity Handbook.
- 2018: Teach-D Multiplier Event in Leeuwarden (NL).
- 2018: Online Teach-D course, training materials and chat available online.

Photo 18: Teach-D partner meeting in Bolzano (2017).

5.2.15. Virtual Language App (VirtuLApp)

The VirtuLApp (Virtual Language App) project group develops an innovative multididactic approach which teachers can use in the classroom in any (multilingual) situation.

The needs of teachers (more knowledge about and tools for multilingual education, integration of migrant languages and lesser language separation) will be addressed with the development of a multi-player augmented and virtual reality app and the development of a digital handbook and toolkit with video-based documentation of best-practices of schools already using the heteroglossic approach in the classroom. The Mercator European Research Centre is the coordinating partner, and therefore the kick-off partner meeting in 2018 was held at in Leeuwarden.

Mercator developed the VirtuLApp website, on which the free online quiz Babelar was launched at the end of 2019. From then on, the VirtuLApp team has worked continuously on the outputs, that is the multididactical game BabelAR (to be released in 2021), and the digital teacher toolkit with didactical videos and videos answering Frequently Asked Questions (FAQ). The Covid-19 pandemic however has brought a change in research opportunities, as well as a postponement of the Second (2020) and the Third Multiplier Event (2021).

Duration: 01/09/2018 - 31/12/2021

Coordination: Mercator European Research Centre (NL)

Funding: Erasmus+ Programme - KA2 Cooperation for Innovation and the Exchange of Good Practices / KA201 Strategic Partnerships for school education

Partner institutions: ATiT Audiovisual Technologies, Informatics and Telecommunications (BE), Luca School of Arts (BE), Trinity College Dublin (IE), Universidad del Pais Vasco/ Euskal Herriko Unibertsitatea (ES).

Noteworthy Mercator activities 2017-2020

- 2018-2020: Transnational partner meetings in Leeuwarden (NL), Ghent (BE) and online.
- 2018: Two interviews with Mercator were published on national education websites (see Appendices).
- 2018-2019: Mercator develops the VirtuLApp website.
- 2019: The first VirtuLApp video recording took place on primary school 'De Twa Fjilden' in Joure, Fryslân (NL).

Photo 19: VirtuLApp partner meeting in Leeuwarden (2018).

-
- 2019: Mercator presentations at the International Conference on Minority Languages in Leeuwarden (NL) and on the 40th International Linguistics Conference in Groningen (NL).
 - 2019: Online quiz Babelar launched.
 - 2019-2021: Multiplier events and webinars took place in Ghent and online (due to the Covid-19 pandemic).
 - 2020: Project outputs were presented in the webinar 'Multilingual teaching – sharing experiences and resources from the VirtuLApp project', held in light of #Erasmusdays.
 - 2020: Presentation of the VirtuLApp teacher toolkit with the didactical videos, FAQ videos, and experts.

5.3. Research

5.3.1. Research on minority languages and education (on behalf of the European Parliament's Committee on Culture and Education)

In March 2017, Mercator presented the results of the study 'Research for CULT Committee – Minority languages and education: best practices and pitfalls', written by researchers from the Mercator European Research Centre. This

Duration: 2016-2017

Coordination: Mercator European Research Centre (NL)

Funding: European Union

Partner institutions: -

document was requested by the European Parliament's Committee on Culture and Education (Directorate-General for Internal Policies - Policy Department for Structural and Cohesion Policies - Culture and Education).

The report delivers an in-depth comparative analysis of thirteen language case studies in order to gain insight into the situation of minority languages in education in Europe. Indications for best practices are described and challenges that minority languages face in education are highlighted. Specific attention is directed to vocational education and career perspectives. Lastly, this report gives recommendations how the EU can support minority languages in education. The report is freely available for download.

Noteworthy Mercator activities 2017-2020

- 2017: Publication: 'Research for CULT committee – Minority Languages and education: best practices and pitfalls' by Rixt van Dongera, Richt Sterk and Cor van der Meer.

5.3.2. Research on the implementation of the European Charter for Minority and Regional Languages (on behalf of Dingtiid)

Dingtiid, the official body for the Frisian language, asked Mercator to investigate the Dutch authorities' compliance with the European Charter for Minority and Regional Languages (ECRML).

Duration: 2017-2018

Coordination: Mercator European Research Centre (NL)

Funding: Dingtiid

Partner institutions: -

During the last two months of 2017, Mercator carefully studied the various reports written by the Committee of Experts and Dutch authorities to gain insight into what has happened over the past 20 years. In 2017 and 2018, researchers from Mercator conducted interviews with experts in the areas covered by articles 8 through 14 of the Charter, with two experts on the ERCML Committee of Experts, and with two experts on the Netherlands' reporting to the Council of Europe.

The report was officially presented by Mercator to Dingtiid on 19 July, 2018. It mainly deals with the process of the Dutch reporting to the Council of Europe, and the dialogue about the Charter's implementation between the Dutch government and the Committee of Experts. It also investigates how and to what extent the advices are transformed into concrete measures. The report offers recommendations to improve the implementation of the Charter, and evaluates the role of the Charter in regards to the protection of the Frisian Language.

Dingtiid based their advice to the Dutch government on this report. On 30 November 2018, Dingtiid presented the report to the Dutch Minister of the Interior and Kingdom Relations, Mrs. Kajsa Ollongren. To make this research accessible to an international audience, the authors of the report work on an academic article.

Noteworthy Mercator activities 2017-2020

- 2018: Publication '*De ymplemintaasje fan it Europeesk Hânfêst foar Regionale of Minderheidstalen yn Nederlân sûnt it ratifisearjen yn 1996*' by Johanneke Buning-Oosten and Helga Zandberg.
- 2018: Dingtiid presented the report to the Dutch Minister of the Interior and Kingdom Relations.

5.3.3. Research on the role of the Frisian language in municipal re-divisions in the province of Fryslân (on behalf of Dingtiid)

Frisian language policy is becoming weaker rather than stronger in municipal re-divisions. This is the result of research that DINGtiid, the governmental advisory body for the Frisian language, had commissioned by the Mercator European

Duration: 2017-2018

Coordination: Mercator European Research Centre (NL)

Funding: Dingtiid

Partner institutions: -

Research Centre. The research has been set out in response to the request for advice from the province whether there is sufficient attention for Frisian in reclassifications.

Researchers from Mercator and the Fryske Akademy have investigated the role that the Frisian language plays in the merger processes of four municipalities. The question of whether reclassifications pose a threat to Frisian language policy was central. The research focuses on the mergers of the municipalities of Leeuwarden, Súdwest-Fryslân and Waadhoeke, which took place in 2018, and the merger of Noardeast-Fryslân, which will take place in 2019. The European Charter for Regional and Minority Languages states that the newly formed municipality should not stand in the way of promoting Frisian.

The researchers found that Frisian language policies vary greatly among Frisian municipalities; financial resources and hours that are spent on Frisian language policy are different in each municipality. Besides that, the report shows that the implementation of Frisian language policy very much depends on the political will to use the language. All municipalities focus on multilingualism since they have to deal with other languages and language varieties besides Frisian as well (Bildts, Kollumers etc).

Deputy Sietske Poepjes received the report on 18 October 2018. Following this report, Dingtiid organised a round table meeting in 2019 with the municipalities involved.

Noteworthy Mercator activities 2017-2020

- 2018: Publication '*De rol fan it Frysk by gemeentlike weryndielingen yn Fryslân*' by Anna Fardau Schukking and Edwin Klinkenberg.
- 2018: Dingtiid presented the report to the Deputy of the Province of Fryslân.

5.3.4. Research on the accessibility for regional or minority languages to EU programmes (on behalf of NPLD)

The European Union celebrates diversity and considers it as one of its cornerstones as indicated in its motto “Unity in Diversity”. The commitment to language and cultural diversity is enshrined in Article 22 of the Charter of Fundamental Rights of the European Union, which

claims that “the EU shall respect cultural, religious and linguistic diversity”. The Charter also ensures non-discrimination based on language (art. 21).

In 1981, the EU’s political bodies, in cooperation with the Council of Europe, established the European Bureau of Lesser Used Languages (EBLUL) and, eventually, the Mercator Network in 1987, to support minority languages and cultural diversity within the EU (Faingold, 2015). Since the establishment of EBLUL, the Council of Europe has established two treaties for protecting regional and minority languages in the EU: the European Charter for Regional or Minority Languages (RMLs) and the Framework Convention for the Protection of National Minorities.

This report, written by two Mercator researchers, represents a first attempt to investigate how funding opportunities for RMLs have been used and allocated over the period 2014-2020. It is the joint result between the Mercator European Research Centre on Multilingualism and Language Learning, hosted by the Fryske Akademy, and the Directorate-General for Language Policy of the Government of Catalonia, with the financial support of the European Network to Promote Linguistic Diversity. The report was finished in 2020, and in the spring of 2021 graphically designed by Mercator and published on the NPLD website.

Duration: 2020-2021

Coordination: Mercator European Research Centre (NL)

Funding: NPLD

Partner institutions: Department of Culture of the Government of Catalonia (ES).

Noteworthy Mercator activities 2017-2020

- 2020-2021: Publication ‘Accessibility for regional or minority languages to EU programmes: A practical assessment’ by Helga Kuipers-Zandberg and Anna Fardau Schukking.

6. Communication and publications

The dissemination and application of knowledge in the field of language learning at school, at home and through cultural participation, is part of Mercator's mission. and easy to find. Visible by publishing newsletters and scientific articles in paper and online journals, and findable by being up-to-date on various digital channels. This chapter gives an overview of Mercator's online activities, of the newsletters that are sent out, of the wide variety of publications that the Mercator researchers have produced, and of the press attention that Mercator has received in recent years.

The publications of the Regional Dossiers are mentioned in Chapter 5 and are left out of this overview.

6.1. Mercator online

6.1.1. Websites

Between 2017 and 2020, the Mercator European Research Centre built, hosted and maintained multiple websites. These are general websites for the research centre itself, but also websites for projects and one-off conferences.

The main website of Mercator is www.mercator-research.eu. Via this site, Mercator communicates its identity and goals, shares its knowledge and publications, and announces events. The number of unique visitors has increased enormously from 2016 to 2017, due to the introduction of a new website, where all the dossiers, newsletters and other documentation are published. Therefore, Mercator did no longer invest time and energy in the Mercator-Network website (www.mercator-network.eu), causing a decline in the visitors number of that specific website. To this day, the site still functions as a news archive and repository for older publications. For instance, the final products of the LEARNMe project are on this website, as is the Spanish translation of the *The LEARNMe White Paper on Linguistic Diversity* (Jones, ed.: 2016), which was downloaded a 1141 times in 2019.

The Network of Schools website (www.networkofschools.org) is used to display information about the network and its members. It also aims to be a platform for educational practitioners on which they might share useful knowledge and resources about minority language education. This website will have a complete make-over in 2021.

6.1.2. Social media

The Mercator European Research Centre is proud of the projects it carries out and therefore does its best to be visible on social media as well. Mercator has its own Facebook page (@MercatorResearch), LinkedIn page and Twitter account (@MercatorCentre). These accounts are used to post its own messages, but also to share messages distributed or suggested by the international project teams. In general, the projects all have their own websites and social media channels.

For some one-off activities, such as a conference or presentation, separate Twitter and Facebook accounts or pages were also created. After some time, these were no longer updated and eventually deleted. The Mercator Network has its own Twitter account (@MercatorNetwork with almost 1700 followers), and that account is maintained by the Mercator Network partner CUSC/ University of Barcelona and was also available for the Mercator European Research Centre.

The number of Mercator Facebook followers grew from 869 in 2017 to 1188 in 2020. More than 1,300 Facebook users have indicated that they would like to be kept informed of Mercator updates. The Mercator LinkedIn page was started in the beginning of 2020 and has 109 followers. The Twitter account that Mercator now uses was taken over from the ICML congress organisation in 2020. Initially, it was thought that the Mercator Network Twitter account would be sufficient for Mercator, but in order to better promote its own products, it was decided to set up its own account. This new Twitter account has about 480 followers.

6.1.3. Newsletters

6.1.3.1. Mercator Network Newsletter

The monthly Mercator Network Newsletter (10/11 editions a year) is compiled by the web editor of the Mercator European Research Centre. It contains news from the five Mercator Network partners, such as news on minority language communities and

education, language policy changes in Europe, relevant international conferences, the latest developments in minority language projects and more. The Mercator Newsletter is sent to the subscribers by email, but is also published on the Mercator website. The Mercator social media channels are used to announce the newest edition.

In 2018, the Mercator Network Newsletter was given a new look and the content of the monthly mail became more like a minority language newspaper. This change was reflected in the amount of subscribers: almost 250 new people subscribed in that year. Between 2017 and 2020, the amount of subscribers steadily climbed from 2170 recipients to 2438 recipients, with an average click rate of almost 65%. It should be noted that the strict privacy rules have created a barrier for interested individuals to register: instead of filling in an online form, they now have to send an email.

6.1.3.2. Network of Schools Bulletin

To support the Network of Schools project (see Chapter 4), a newsletter is sent four times a year to all the schools in the network. The Network of Schools Bulletin informs them about the latest developments in the fields of minority languages, education, and multilingualism. It also reports on interesting projects and experiments that take place at different multilingual schools across Europe. Occasionally, on average once or twice a year, a short news flash is sent with for example an important call or announcement. Between 2017 and 2020, the amount of recipients climbed from 157 to 179. The Bulletin is also published on the Network of Schools website.

6.1.3.2. Other newsletters

Besides the Mercator Network Newsletter and the Network of Schools Bulletin, Mercator also edits and publishes the newsletters for the NHL Stenden University coordinated projects 3M and Holi-Frysk. The 3M project sends two long newsletters and two shorter news flashes per year, the Holi-Frysk project sends three newsletters per year.

Other newsletters that were made and sent by the Mercator staff between 2017 and 2020, were newsletters for the COMBI project (twice per year), the Critical Skills for Life and Work project (three times per year), the VirtuLApp project (twice a year) and also for the 17th International Conference on Minority Languages (ICML XVII) that was organised by Mercator.

6.2. Publications

The research work that Mercator carries out within the framework of a specific research assignment generally takes shape in voluminous research reports. When the research and the stakeholders allow it, the research is summarised in an article and submitted to scientific journals for publication.

During the period of most Erasmus+ projects, data is being collected. In the case of Mercator, this data is almost always collected within Fryslân or from Frisian-speaking volunteers. Sometimes also comparative data from partner areas in Europe is available. These data, too, form a solid basis for an interesting scientific article.

In addition, Mercator researchers write opinion articles for regional or national newspapers, and are regularly invited to contribute to a research or scientific article on the basis of their expertise (as author or as peer-to-peer reviewer).

Noteworthy publications by Mercator researchers 2017-2020

- Dongera, R. van, C. van der Meer & R. Sterk. Research for CULT Committee – Minority languages and education: best practices and pitfalls. 2017.
- Graaf, Tj. de, a.o. (ed.). The Fascination with Inner Eurasian Languages in the 17th century. The Amsterdam mayor Nicolaas Witsen and his collection of 'Tartarian' glossaries and scripts. Amsterdam: Pegasus, 2018.
- Schukking, A.F. & E.L. Klinkenberg, De rol fan it Frysk by gemeentlike weryndielingen yn Fryslân (2018).
- Buning-Oosten, J.E. & H. Zandberg, De ymplemintaasje fan it Europeeske Hânfêst foar Regionale of Minderheidstalen yn Nederlân sûnt it ratifisearjen yn 1996 (2018).
- Graaf, T. de. 'Na zeventig jaar laat een vredesverdrag tussen Japan en Rusland nog steeds op zich wachten. Allemaal vanwege omstreden grensgebieden met een Fries tintje'. In: *Volkskrant*, 5 December 2018.
- Dijkstra, J., Kircher, R. & van der Meer, C. Foarstúdzje ta fersterking fan strukturele gearwurking tusken West en Noard Fryslân. 2019.
- Meer, C. van der. The Frisian language and migrants. In: *Migrations and cultural and linguistic minorities in Europe* (pp. 52-58). Brussels: 2019. Centre Maurits Coppieters.
- Kuipers-Zandberg, H. (Author/ Director). Lang-Up: Frysk: Erasmus+project LangUp raises awareness of employment possibilities related to local languages. Digital product, retrieved from <https://www.youtube.com/watch?v=S8DWhUgBH2c>. 2019.
- Visser, M. (Developer). VirtuLApp 01. Taking a multilingual approach. Digital or Visual Products, Retrieved from <https://vimeo.com/362320348>. 2019.
- Bosma, E. & Dijkstra, J. Multilingual Assessment Instrument for Narratives (MAIN) adapted for use in West Frisian. In: *New language versions of MAIN: Multilingual Assessment Instrument for Narratives - Revised*. Gagarina, N. & Lindgren, J. (eds.). 2020: 63-68.

-
- Balinger, S., Brouillard, M., Ahooja, A., Kircher, R., Polka, L. & Byers-Heinlein, K. Intersections of official and family language policy in Quebec. In: *Journal of Multilingual and Multicultural Development*. 2020.
 - Kircher, R.. Intergenerational Language Transmission and Social Identity. 2020.
 - Dijkstra, J. & Duarte, J. D. S. Folgje taalfeardigens fan bern yn skoaltiid. In: *Leeuwarder Courant*, 05 Nov 2020.
 - Kuipers-Zandberg, H. & Kircher, R. The objective and subjective ethnolinguistic vitality of West Frisian: Promotion and perception of a minority language in the Netherlands. In: *Sustainable Multilingualism*. 2020. 17:1-25.
 - Krol-Hage, R. & Kircher, R. On the (in-)visibility of Frisian in the linguistic landscape of the Northern Netherlands. 2020.
 - Krol-Hage, R. & Kircher, R. 'Of course I'll care for my patients in their mother tongue – even if it's my third language!' Promoting minority language skills among migrants working in the healthcare sector. 2020.
 - Kircher, R. and Hawkey, J. (forthcoming, i.e. written in 2020 but not yet published). Mixed-methods approaches to the study of language attitudes. In: R. Kircher and L. Zipp, eds. *Research Methods in Language Attitudes*. Cambridge: Cambridge University Press.
 - Kircher, R. (under review, i.e. written in 2020 but not yet published). Yiddish. In: S. Fox, ed. *Language in the British Isles*, 3rd edition. Cambridge: Cambridge University Press.
 - Kutlu, E. and Kircher, R. (under review, i.e. written in 2020 but not yet published). A corpus-assisted discourse study of attitudes towards Spanish as a heritage language in Florida. Submitted to *Languages* (invited for a special issue on language attitudes).
 - Schukking, A. F. and Kircher, R. (under review, i.e. written in 2020 but not yet published). Professional intercultural communicative competence and labour market integration among highly-skilled refugees in the Netherlands. Submitted to *Language and Intercultural Communication*.

6.3. Mercator in the press

In addition to the publications issued by Mercator itself, as described in the previous section, the research centre regularly appears in the regional, national or even international press. The articles in the table below, about sixty newspaper articles and blogs, are written in response to press releases, opinion pieces on multilingualism, reports of conferences or special events, and so on.

A small selection of the newspaper articles and blogs is to be found in Chapter 10 (Appendices).

Noteworthy press coverage of Mercator 2017-2020

- 'Advies aan Europa: Doorlopende leerlijn minderheidstalen'. *Leeuwarder Courant*; 7 March, 2017.
- 'Mercator-rapport foar EU-parlemint oer minderheidstalen en ûnderwiis'. *It Nijs*; 7 March, 2017.
- 'Fryslân is middenmoter qua taalbeleid in Europa'. *Friesch Dagblad*; 8 March, 2017.
- 'Meer geld voor meertaligheid'. *Leeuwarder Courant*; 28 June, 2017.
- 'Een taalburgemeester, VLOGS, online Bildts woordenboek? Het begint met respect', *Bildtse Post*; 11 October 2017.
- 'Les in meer dan drie talen uitgebreid in basisonderwijs'. *Leeuwarder Courant*, 14 October 2017.
- 'Poging mislukt: Puigdemont zegt 'no' tegen Leeuwarden'. *Leeuwarder Courant*; 27 November 2017.
- 'Van Fries tot Reto-Romaans'. *Leeuwarder Courant*; 19 December 2017.
- 'Hantekens sammelje foar de takomst fan it Frysk'. *Omrop Fryslân*; 21 February 2018.
- 'Iedereen kan overal Fries leren'. *Leeuwarder Courant*; 14 April 2018.
- 'Alle 'smaken' Fryske Akademy op één congres'. *Leeuwarder Courant*; 20 April 2018.
- 'Gemeentlike weryndielings min foar Fryske taalbelied'. *Omrop Fryslân*; 19 October 2018.
- 'Fries onder druk na fusie'. *Friesch Dagblad*; 20 October 2018.
- 'Fries achteruit in fusiegemeenten'. *Leeuwarder Courant*; 20 October 2018.
- 'Wie weryndieling in kâns of dochs in bedriging foar it Frysk?'. *Friesch Dagblad*; 27 October 2018.
- 'Duits onderwijs bekijkt Fries op school'. *Leeuwarder Courant*; 20 November 2018.
- 'Adviesorgaan: toezicht op Fries moet beter'. *Friesch Dagblad*; 3 December 2018.
- 'Een plek voor alle talen in de klas'. *Nuffic*; 7 December 2018.
- 'VirtuApp moet docenten helpen met meertaligheid in de klas'. *Nationale Onderwijsgids*; 10 December 2018.
- 'Letj saster beschûkt grat bruler'. *Der Inselbote*; 11 December 2018.
- 'Weromsjen: Dútske dosinten dogge kennis op'. *Ut de Smidte*; Winter 2018.
- 'Dingtiid: lokale taalskippers nodig'. *Friesch Dagblad*; 15 December 2018.
- 'Introducing the Mercator Institute in Leeuwarden'. *Youtube documentary* by Norbert Kiss: 6 January, 2019.
- 'Euskaltzaindia impulsa un acuerdo que defiende los derechos de los hablantes de las lenguas minoritarias'. *Diario de Navarra*; 18 January, 2019.

-
- 'Acuerdo para defender los derechos de los hablantes de lenguas minoritarias'. *N.n.*; 19 January, 2019.
 - 'Leeuwarden onderzoekt behoefte aan Friese taal in gemeente'. *Leeuwarder Courant*; 30 January, 2019.
 - 'Un acuerdo internacional para defender los derechos de los hablantes de lenguas minoritarias en ámbito europeo'. *Noticias de Navarra*; 8 February, 2019.
 - 'Cameraploeg op school'. *Jouster Courant*; 20 March, 2019.
 - 'Trije ynternasjonale kongressen yn Ljouwert'. *Ut de Smidte*; Spring 2019.
 - 'Frysk yn 2030: net samar fan 'e flier op 'e souder'. *It Nijs*; 7 April, 2019.
 - 'Afscheid van een Fries pleitbezorger'. *Leeuwarder Courant*; 21 May, 2019.
 - 'Engels voertaal op kongres kleine talen'. *Leeuwarder Courant*; 22 May, 2019.
 - ' "EU moet taalagentschap krijgen" '. *Friesch Dagblad*; 24 May, 2019.
 - 'Erop of eronder voor Akademy'. *Leeuwarder Courant*; 4 June 2019.
 - 'Erasmus Plus Project of Excellency'. *European Centre for Minority Issues Infochannel*; 8 June, 2019.
 - '17e ICML yn Ljouwert: in grut súkses'. *Ut de Smidte*; Summer 2019.
 - 'Fjouwer regionale dossiers'. *Ut de Smidte*; Summer 2019.
 - 'Lector op talenmissie'. *Leeuwarder Courant*, 20 July, 2019.
 - 'COMBI ontwikkelt instrumenten om migranten een minderheidstaal te leren'. *Erasmus+ Nieuws*; 5 August, 2019.
 - 'Wa kin in boekje oer ûnderwiis yn in lytse taal skriuwe?'. *It Nijs*; 13 August, 2019.
 - 'Kollum: "Unlogysk" '. *Omrop Fryslân*; 12 September, 2019.
 - 'De Fryske Akademy balancerend tussen ideologie en wetenschap'. *Friesch Dagblad*; 20 September, 2019.
 - 'Meartalichheid bedriging foar it Frysk?'. *It Nijs*; 29 September, 2019.
 - 'Auteurs socht foar rige Regionale Dossiers'. *Ut de Smidte*; Fall 2019.
 - 'FNP wol garânsjes foar de takomst fan de Fryske Akademy'. *Omrop Fryslân*; 9 October, 2019.
 - 'Heeft het Fries een boegbeeld of een regisseur nodig?'. *Leeuwarder Courant*; 26 November, 2019.
 - 'Samenwonen Fries Sociaal Planbureau en Fryske Akademy kan ook samenwerking inluiden'. *Friesch Dagblad*, 19 December, 2019.
 - 'Fryske Akademy mag niet langer ivoren toren zijn'. *Trouw*; 21 December, 2019.
 - 'De Akademy bewapent het Fries'. *Leeuwarder Courant*; 24 December, 2019.
 - 'De Võro-taal yn Estlân'. *Ut de Smidte*; Winter 2019.
 - 'LC Academie: 'Als een taal verdwijnt verliezen we iets''. *Leeuwarder Courant*; 3 March 2020.
 - 'Tiid foar in 'Eise Eisinga University''. *Leeuwarder Courant*; 26 August 2020.
 - 'Streektaalen en Bruinja op Europese Talendag'. *Franeker Courant*; 23 September 2020.
 - 'De prijs fan it Frysk'. *Leeuwarder Courant*; 25 September 2020.
 - 'Fryske Akademy krijgt Europese subsidie voor ontwikkelen van wereldburger-educatie'. *Omrop Fryslân*; 26 October 2020.
 - 'Europese subsidie voor Mercator-project'. *Leeuwarder Courant*; 26 October 2020.
 - 'Akademy gaat werken aan wereldburgerschap'. *Friesch Dagblad*; 27 October 2020.
 - 'Strijder voor kleine talen overleden'. *Leeuwarder Courant*; 24 November 2020.
 - ' "Binne wy al yn Fryslân?" Besikers misse Fryske taal op 'e buorden'. *It Nijs*; 1 December 2020.

7. Activities and conferences

There is always a lot happening at the Mercator European Research Centre. In addition to the many projects carried out in cooperation with nationally and internationally renowned institutions, as described in Chapter 5, Mercator also undertakes various other activities. In this chapter you will find an overview of the conferences (co)organised by Mercator, the main presentations given by the Mercator researchers, the visits to and from other minority language regions, and the guest lectures given by the Mercator researchers.

The year 2020 started like any other year, but took a special turn in March. The Netherlands, neighbouring countries, all of Europe and eventually almost the entire world went into lockdown because of the pandemic. Public life came to a standstill, schools closed, and conferences and exhibitions were either cancelled or postponed to 2021 or to an as-yet unknown new date. This also affected the diaries of the Mercator researchers. The presentations they were to give, and the visits they were to make to international partners, could suddenly no longer take place. Initially, a lot of the events were postponed to a later point in 2020, but in the end most of them were moved to 2021.

The events that took place within the framework of the projects, such as the transnational partner meetings, the multiplier events and other online events, these are not mentioned below. Please see Chapter 5 for more specific project information and project activities. The same goes for the events that were organised by the Europeesk Buro foar Lytse Talen (EBLT), for which Mercator performs the secretarial tasks. Chapter 9 gives more information about EBLT and an overview of the EBLT events.

7.1. (Co)organised conferences

7.1.1. LANGSCAPE Conference: Multilingualism: minority & majority perspectives (October 2017, Leeuwarden)

In October 2017, the Mercator European Research Centre – as a part of the international research network LANGSCAPE – hosted the annual LANGSCAPE Conference on the theme ‘Multilingualism: minority & majority perspectives’. The three-day conference took place at the Oranje Hotel in Leeuwarden (NL). Themes under discussion included: identities, perceptions, attitudes, beliefs, values, motivations, norms, behaviour, language policies.

Photo 20: LANGSCAPE conference in Leeuwarden (2017).

The programme started with an excursion to two trilingual (Dutch, Frisian and English) schools: primary school ‘De Pôlle’ in Marssum, and trilingual secondary school ‘CSG Liudger’ in Burgum. Excursion participants attended lessons, interviewed pupils, and, in turn, were interviewed themselves. The rest of the days were filled with presentations by renowned researchers affiliated with the LANGSCAPE network.

7.1.2. Conference: Learning tools and strategies for multilingual endangered language communities (October 2017, Alcanena)

In October 2017, Mercator co-organised the conference ‘Learning tools and strategies for multilingual endangered language communities’ in Portugal with the SOAS World Languages Institute (London University, UK), the Interdisciplinary Centre for Social and

Photo 21: Conference on endangered language communities in Alcanena (2017).

Language Documentation (CiDLeS, PT), and the Foundation for Endangered Languages (FEL).

The three-day event was aimed at scholars, community organisations and community members working on the revitalization, documentation and archiving of endangered languages, and on the development of linguistic tourism. The Mercator researchers were there as well and they had roles as a keynote speakers, or as chairs in the discussion panels.

7.1.3. Frisian Humanities Conference (April 2018, Leeuwarden)

In April 2018, the Mercator European Research Centre and the Fryske Akademy organised the first Frisian Humanities Conference at the municipal theatre Harmonie in Leeuwarden. The conference had four main tracks: linguistics, literature, medieval Frisian, and multilingualism. Multilingualism was Mercator's track and the two days of talks were organised together with the Institute for Frisian education Afûk. The aim was to bring together professionals, policy makers, and researchers in the field of multilingualism. About 60 speakers in total participated two days in the multilingualism track of the conference, the conference as a whole was attended by 250 visitors.

Photo 22: Frisian Humanities Conference in Leeuwarden (2018). Photo by Siem Akkerman.

7.1.4. Language Garden –Summer Activities (2018, Leeuwarden)

From May through September of 2018, a tent was placed in the garden of the Fryske Akademy to contribute to Leeuwarden-Fryslân: European Capital of Culture 2018 with a variety of events, organised by Mercator and the Fryske Akademy. One of the activities in the garden tent was a marathon reading of the Frisian dictionary for a good cause. There were at least 48 participants, who made a total of 100 recordings.

The activity ‘Story tellers in Leeuwarden’ was a series of short films, in which inhabitants of Fryslân told a story in their native language. Eventually two films were made: one was made by Mercator and the Fryske Akademy and featured the story of a refugee from Afghanistan, who told her story in Hazaragi. The other one, made by a primary school from the city of Hindeloopen, was about an old local tale.

There were several presentations in the tent on Frisian matters. In addition, Mercator contributed to the ‘map project’ of a Fryske Akademy researcher with a map containing the information and ‘locations’ of the Mercator Regional Dossiers.

Photo 23: The Map project in the Language Garden in Leeuwarden (2018).

7.1.5. Conference: Big Cities, Small Languages (November 2018, Berlin)

In November 2018, the Mercator European Research Centre, in cooperation with the SOAS World Languages Institute (University of London, UK), the Interdisciplinary Centre for Social and Language Documentation (CiDLeS, PT) and the Leibniz-Zentrum für Allgemeine Sprachwissenschaft (Berlin, DE) organised the international conference in Berlin with the theme ‘Big Cities, Small Languages’.

Photo 24: Conference ‘Big Cities, Small Languages’ in Berlin (2018).

It was a forum of exchange of information that included topics, such as: how do small languages fare in multilingual urban contexts, how do big cities deal with small languages and how are they recognized in political representation, in the school system, and generally, in the culture of the cities? Mercator researchers were there to give a presentation about the outcomes of the COMBI project and to participate in a discussion panel.

7.1.6. 17th International Conference on Minority Languages - ICML XVII (May 2019, Leeuwarden)

In May 2019, the Mercator European Research Centre organised the 17th International Conference on Minority Languages (ICML XVII) in the WTC Hotel in Leeuwarden (NL). With 251 visitors, 4 inspiring keynote speakers, 10 colloquia, almost 90 paper presentations, 17 poster presentations, and a welcoming reception with the King's Commissioner of the Province of Fryslân, this conference was

Photo 25: Conference ICML XVII in Leeuwarden (2018).

considered a success. Six presentations were given by Mercator researchers. The social event, a boat trip from Leeuwarden to Grou with a paddle wheel steamer and dinner, was attended by almost 180 guests.

The preparations for ICML XVII were done by the Mercator Conference Team, that consisted of 5 members, with the assistance of two interns. The cooperation with the University of Groningen and the NHL Stenden University, to make their Minority Languages students a part of the conference, also went well. Two students became part of the core team throughout the whole event, five presented their research poster and about 40 students came to the conference as visitors.

After the conference, an evaluation form was sent to all the participants. Almost ninety percent of the respondents gave the conference the qualifications 'Excellent' (45,7%) and 'Very good' (43,2%) as overall assessment.

7.1.7. Conference: Languages in an Open World - LOW2019 (November 2019, Graz)

The Mercator European Research Centre, together with the SOAS World Languages Institute (University of London, UK), the Interdisciplinary Centre for Social and Language Documentation (CiDLeS, PT), and the Plurilingualism Research Unit from the University of Graz (AT), organised their annual conference in November 2019. That year, the theme was LOW2019 - Languages in an Open World and it was held in Graz, Austria. The conference intended to bring together scholars from linguistics and related disciplines with an interest and expertise in language and globalisation, with a special focus on status and power relations between languages and their speakers and their impact and/or transformation in a world characterised by mobility, increased complexity, and diverse and dynamic formations of cultural, linguistic, and societal identities.

The conference was well attended. Researchers from Mercator, together with researchers from the NHL Stenden University of Applied Sciences (affiliated with the 3M Project and the Holi-Frysk Project), gave a presentation on ‘Translanguaging as a bridge between languages: The case of Frisian’.

7.1.8. New Contexts for the Use of Minoritized Languages/ Varieties - NEWCON2020 (postponed to 2021)

The NEWCON 2020 Conference was supposed to be held at the University of Zadar in Croatia in September 2020. It is an international linguistics conference, organised by Mercator in cooperation with the SOAS World Languages Institute (University of London, UK), and the Interdisciplinary Centre for Social and Language Documentation (CIDLeS, PT). The conference focuses on understanding different (emerging) forms of resilience in speech communities and offers a platform to discuss new ways in which minority, minoritised, non-standard and non-standardized languages and varieties are being used, maintained, or creatively adapted to new contexts.

The preparations of the NEWCON conference started immediately after the LOW2019 conference was finished, but that came to a standstill due to the Covid-19 pandemic. Fortunately, a new date is found in May 2021. The event will not take place as a physical event, but will be hosted online. Participation is free of charge.

7.2. Presentations

The Mercator researchers are proud of the work they do. It is no coincidence that they are keen to seek out opportunities to bring their research to the attention of a wider audience on an international stage. This does not go unnoticed, as they are in turn invited to sit on selection committees (scientific committees) of international conferences.

Due to the Covid-19 pandemic, a lot of conferences were cancelled, postponed or were turned into an online event. Mercator was invited to present its research at the 2020 conferences World Congress of Applied Linguistics in Groningen (NL), Multidisciplinary Approaches in Language Policy and Planning Conference in Montreal (CA) and the American Association for Applied Linguistics, Denver (USA), to name a few, but it is unclear if, where and when these events will take place in 2021 or 2022.

Noteworthy presentations by Mercator researchers 2017-2020

- 2017 (March) - Presentation for the European Parliament Rapport CULT-committee (BE)
- 2017 (March) - Presentation about 'Education language policy, and minoritized languages across borders' (SE)
- 2017 (April) - Presentation at the OSCE gathering in Kiev (UA)
- 2017 (June) - Presentation at the UNESCO Global Expert Meeting, Khanty-Mansiysk (RU)
- 2017 (June) - Presentation at the Intergroup meeting, Strassburg (FR)
- 2017 (August) - Presentation for Member of Parliament H. van der Molen, Leeuwarden (NL)
- 2017 (August) - Presentation at the ICML XVI, Jyväskylä & Närpes (FI)
- 2017 (October) - Mercator is chair at Symposium Minority and Dialect Languages in It Bildt (NL)
- 2017 (November) - Presentation at the Local Languages Conference, Deventer (NL)
- 2017 (November) - Presentation at the Symposium Minority and Dialect Languages in Ouwe-Syl (NL)
- 2017 (November) – Presentation at the Conference on Folklore of the Paleo-Asian Peoples in Yakutsk, Siberia (RU)
- 2017 (December) - Presentation at the ECSPM in Athens (GR)
- 2018 (March) - Presentation at the Basque parliament in Vitoria-Gasteiz (ES)
- 2018 (May) - Presentation at the Endangered Languages Conference in Sint Petersburg (RU)
- 2018 (May) - Presentation at the 'CALRE Working group on cultural and linguistic diversity' in Valencia (ES)
- 2018 (June) - Presentation at the Multilingualism Conference WOW, Drachten (NL)
- 2018 (June) - Presentation at the FUEN Conference, Leeuwarden (NL)
- 2018 (August) - Presentation at the NPLD Coppieters Summer School in Udine (IT)
- 2018 (August) - Presentation at the symposium 'Paradigm Shift in Language Education' (ECSPM) in Darmstadt (DE)

-
- 2018 (September) - Presentation about the future of Frisian in education, Leeuwarden (NL)
 - 2018 (September) - Presentation at the 'Multilingual education and cultural expression' symposium in Brussels (BE)
 - 2018 (October) - Presentation MOOC to Nordwin students, Leeuwarden (NL)
 - 2018 (October) - Presentation of two research reports for Dingtiid, Leeuwarden (NL)
 - 2018 (October) - Presentation MOOC to North-German students, Leeuwarden (NL)
 - 2018 (November) - Presentation at the Lorentz Workshop, Leiden (NL)
 - 2018 (November) - Information stand at the Drongofestival from the Radboud University in Nijmegen (NL)
 - 2018 (November) - Presentation at the 'Big cities, small languages' conference in Berlin (DE)
 - 2019 (January) - Presentation at the Conference of the Basque Academy Euskaltzaindia's (23rd Jagon International Congress 'Taking care of Minority Languages, Living in Basque'), Iruñea, Basque Country (ES)
 - 2019 (March) - Presentation at the Conference on Bilingual education in Komitini (GR)
 - 2019 (March) - Presentation at the 2nd International Conference on Bilingualism in Valetta (MT)
 - 2019 (April) - Presentation at the OSCE Conference on 'Multilingual education in the OSCE region: experiences and perspectives for Moldova' in Chisinau (MD)
 - 2019 (April) - Presentation at the Living Lab - Campus Fryslân (University of Groningen) in Leeuwarden (NL)
 - 2019 (April) - Presentation at the seminar 'Latgalian writing language in education and research' at the Latgale Congress Day in Riga (LT)
 - 2019 (May) - Six paper presentations at the 17th International Conference on Minority Languages (ICML XVII) in Leeuwarden (NL)
 - 2019 (May) - Two poster presentations at the 17th International Conference on Minority Languages (ICML XVII) in Leeuwarden (NL)
 - 2019 (June) - Presentation at the International Symposium on Bilingualism in Edmonton (CA)
 - 2019 (June) - Poster presentation at the TABU Language Day in Groningen (NL)
 - 2019 (August) - Presentation at the International Symposium on Bilingual and Monolingual Speech, Crete (GR)
 - 2019 (November) - Presentation at the NPLD Seminar on Education Digital Technologies, Linguistic Models and Immigrant Integration, Brussels (BE)
 - 2019 (November) - Presentation at the Conference 'Language in an Open World' in Graz (AT)
 - 2020 (March) – Poster presentation at the Kentalis Taalstaal conference (NL)
 - 2020 (December) – Presentation at the ECSPM symposium, Tilburg/ online (NL)

7.3. Collegial visits

Mercator regularly received requests from delegations from minority language regions to facilitate a visit to Leeuwarden, which naturally includes a guided tour at Mercator, or to provide support in putting together a tour of the province of Fryslân and of Fryslân's cultural institutions focused on minority languages. The visits to and from the North Frisian region in northern Germany resulted in a Frisian report written by the Mercator researchers ('Foarstúdzje ta fersterking fan strukturele gearwurking tusken West en Noard Fryslân').

It goes without saying that in the course of 2020 the collegial visits came to a standstill due to the Covid-19 pandemic.

Noteworthy collegial visits 2017-2020

- 2017 (May) - Visit from bilingual primary school De Wilge in Hilversum (NL)
- 2017 (June) - Visit from students from Switzerland
- 2017 (October) - Visit from Master students (University of Groningen) to learn about internships at Mercator
- 2017 (October) - Visit from Master students (University of Groningen) to learn about Mercator in general
- 2017 (November) - Visit from researcher Norie Oshima from Japan
- 2018 (June) - Visit from Calabrian colleagues in search of Frisian best practices
- 2018 (June) - Visit from the Council for the Dutch Language and Literature (Nederlandse Taalunie)
- 2018 (November) - Visit from school teachers from North Frisian in Germany
- 2019 (May) - Various meetings with educational experts of North Frisian and colleagues from university of Kiel and Flensburg, Nordfriesland (DE)
- 2019 (November) - Visit from MA students Multilingualism, Leeuwarden (NL)
- 2020 (February) – Visit from Dr Conrad Steenkamp, 'uitvoerende hoof van die Afrikaanse Taalraad' (SA)

Photo 26: Researchers from Calabria in Leeuwarden (2018).

7.4. Guest lectures

From time to time, Mercator researchers are invited to give guest lectures at universities in the Netherlands and abroad, or to participate in an assignment for students, as in the project Wiki on Minority Language Learning (see Chapter 3).

Noteworthy guest lectures by Mercator researchers 2017-2020

- 2017 (December) - Guest lecture at the University of Utrecht (NL)
- 2017/2018 - Cooperation with the University of Groningen (NL) and the NHL Stenden University (NL) in the Fact Sheets/ Wiki on Minority Language Learning project
- 2018 (June) - Guest lecture for international students 'Minorities' at the NHL Stenden University, Leeuwarden (NL)
- 2018 (October) - Guest lecture at the University of Utrecht (NL)
- 2019/2020 - Cooperation with the University of Groningen (NL) in the Wiki on Minority Language Learning project
- 2019 (December) - Guest lecture at the Department of English, Universität Zürich (CH)
- 2020 (February) – Guest lecture at the University of Utrecht (NL)

8. Acquisition and matching projects

Mercator is always looking for new partnerships to find answers to challenging issues in the multilingual society. Together with national and international partners, problems are formulated, plans and budgets are made and project applications are written. An estimation is made as to which funding program the application fits best and should be targeted. Between 2017 and 2020, Mercator submitted or co-submitted eighteen project applications and twelve of the applications (66 %) were approved. In 2020, Mercator has of course continued to work on new grant applications, which will hopefully be submitted in 2021.

The table below shows an overview of all the grant applications in the period 2017-2020. A description of the projects that were awarded can be found in Chapter 5 (Regional Dossiers and Research). Descriptions of the projects that were not awarded, are left out of this report.

8.1. Project applications 2017-2020

Year	Project	Funding	Status
2017	Critical Skills for Life and Work: Developing the Professional Intercultural Communicative Competence of highly-skilled refugees (CSLW)	Erasmus +	Awarded
2017	Revitalizing less used languages through Open Educational Practice, Skills+	Erasmus +	Not awarded
2017	LangUP	Erasmus+	Awarded
2017	Holi-Frysk	Provinsje Fryslân	Awarded
2017	3M - Meer Kansen met Meertaligheid	RAAK-Pro	Awarded

2017	European Network on Mixed Language Families	COST	Not awarded
2017	COLING: Minority languages, major opportunities, collaborative research, community engagement and innovative educational tools	EU, Marie Curie RISE	Awarded
2017	De rol fan it Frysk by gemeentlike weryndielingen yn Fryslân	DINGtiid	Awarded
2017	De ymplemintaasje fan it Europeesk hânfest foar Regionale of Minderheidstalen yn Nederlân	DINGtiid	Awarded
2018	ENROPE - European Network for Junior Researchers in the Field of Plurilingualism and Education	Erasmus +	Awarded
2018	VirtuLApp – Virtual Language App	Erasmus +	Awarded
2019	LangCop	Erasmus +	Not awarded
2019	Place Learn	Horizon2020	Not awarded
2019	Accessibility of RML to EU programmes	NPLD	Awarded
2019	New Speakers of West Frisian: Promoting Language Learning and Use to Foster Revitalisation	NWO-KIEM	Not awarded
2020	New Speakers of West Frisian: Promoting Language Learning and Use to Foster Revitalisation (revised)	Provinsje Fryslân	Awarded
2020	Global Citizenship and Multilingual Competences Toolkit	Erasmus +	Awarded
2020	OWL+ Ownership and Leadership: Pathways for (Endangered) Languages' Use in School	Creative Europe	Not awarded

9. Europeesk Buro foar Lytse Talen (EBLT)

Since its foundation in 1984, the Europeesk Buro foar Lytse Talen (European Bureau for Lesser Used Languages), in short EBLT, provides promotion and protection of Frisian and Low Saxon in the Netherlands, in the European Union (EU) and in the Council of Europe and their institutions. For this, legal and political support is sought on European, national and provincial level. Furthermore, the EBLT is a member of the Network for the Promotion of Linguistic Diversity (NPLD) and also promotes cooperation with minorities in other places in Europe.

The EBLT consists of representatives of 22 organisations, who strive for the position of Frisian, Low Saxon, Bildts, Limburgs and Papiamentu. In 2009, the EBLT and the Mercator European Research Centre established a cooperation agreement. The Mercator Research Centre is responsible for e.g. the secretariat and the website of EBLT. In addition, EBLT and Mercator jointly organise different activities.

9.1. EBLT network

EBLT has been active for the rights, use and visibility of minority languages in the Netherlands. In order to achieve this goal, EBLT is eager to link up with various network organisations and knowledge groups. In the period 2017-2020, contacts were made and maintained with organisations such as the EU-Network Northern Netherlands, Germany Group Friesland, Dingtied, Tresoar, NHL Stenden University of Applied Sciences, University of Groningen, Afûk, SPLIKA Foundation, the Federal Union of European Nationalities (FUEN) and the NPLD.

EBLT is also actively campaigning for the use of lesser used languages, for example by joining up with Afûk to support Frisian in supermarkets or through writing letters to local businesses or cultural entrepreneurs. In 2017, EBLT has been campaigning for the Minority SafePack Initiative to gather 1 million signatures for this European Citizens' Initiative.

EBLT also holds active discussions with provincial representatives and bodies, and writes correspondence to the national government. In 2017, the EBLT met with the Frisian provincial government to participate in the new 'Bestjoersôfspraak Fryske Taal en Kultuer' ('Administrative Agreement Frisian Language and Culture'). During the formation of the new national government in April 2017, EBLT asked the informateur for special attention to the regional and minority languages in the Netherlands. In September 2020, EBLT sent letters to the national political parties for the then upcoming elections.

9.2. EBLT activities

The table below gives an overview of the main (public) activities of the EBLT in the period 2017-2020. Most of the events were held in Leeuwarden or in other places in the province of Fryslân.

Noteworthy EBLT activities 2017-2020

- 2017: Organisation of a presentation and film viewing in the light of the International Day of the Mother Language. Films from Greenland, Ireland and Fryslân were screened.
- 2017: Meeting with the German Parliament.
- 2017: Organisation of a kick-off event for the Minority SafePack Initiative, with music, speeches and theatre.
- 2017: Organisation of a discussion evening about the situation in Catalonia.
- 2018: Organisation of a presentation and film viewing in the light of the International Day of the Mother Language. Films from Slovakia and Malta were screened.
- 2018: EBLT and Mercator jointly organised 'speakdates for minority languages' in the light of European Day of Languages. About 200 pupils from secondary schools in Leeuwarden participated.
- 2018: EBLT study trip to the Dutch island Terschelling to learn about its dialects.
- 2018: EBLT attends the signing of the new Administrative Agreement Frisian Language and Culture (BFTK).
- 2019: Organisation of a presentation and film viewing in the light of the International Day of the Mother Language. Films from Fryslân (Stellingwerfen) and the Sorbian language region were screened.

Photo 27: EBLT speakdates (2018).

-
- 2019: Co-organisation of a debate at NHL Stenden University of Applied Sciences to debate the upcoming European elections.
 - 2019: Visit to Donostia (San Sebastian, ES) to meet with NPLD.
 - 2019: EBLT and Mercator jointly organised a literary evening for regional languages, with poetry, music and prose, in the light of European Day of Languages.
 - 2020: EBLT and radio station Omrop Fryslân jointly presents one hour of multilingual radio with music in Bildts, Drents, Frisian, Gaelic, Gronings, Catalan, and Spanish, in the light of the International Day of the Mother Language.
 - 2020: Organisation of a presentation and film viewing in the light of the International Day of the Mother Language. Films from Fryslân, Basque Country and Griko region were screened.
 - 2020: EBLT, Mercator and other partners jointly organised a multilingual morning with poetry, literature and music in Frisian, Gronings, Bildts, Franekers, and other languages of the Netherlands. The event was in a hybrid form due to COVID-19, both face-to-face and online. After two weeks, more than three hundred people have watched the event online.

10. Appendices

In the appendices on the following pages you will find a small selection of the press attention Mercator received in the period 2017-2020.

A complete overview of the press attention, about sixty newspaper articles and blogs, can be found in Chapter 6.3 (Mercator in the press).

Friesch Dagblad, 08 maart 2017, pagina 2.

Rapport

Fryslân is middenmoter qua taalbeleid in Europa

Leeuwarden | De Europese Unie moet lidstaten stimuleren om een helder beleid op te stellen voor de omgang met minderheidstalen. Dat is de strekking van het rapport dat onderzoekscentrum Mercator van de Fryske Akademy onlangs publiceerde. Mercator deed in opdracht van de cultuur- en onderwijscommissie van de EU onderzoek naar de manier waarop in Europa onderwijs wordt gegeven in minderheidstalen.

Fryslân is volgens Richt Sterk van Mercator een middenmoter als het

gaat om het beleid voor onderwijs in de Friese taal. Volgens de onderzoekster kan Fryslân vooral wat leren van landen en regio's als Wales en Baskenland als het gaat om de doorlopende leerlijn. „It Frysk is aardich fertsjintwurdige op pjutteboartersplakken en trijetalige skoallen, mar yn it fuortset ûnderwiis is it oanbod frij meager.” In het rapport komt de aanbeveling naar voren om uitwisselingsprojecten op te zetten. Sterk presenteert het rapport op 23 maart in het Europees Parlement in Brussel.

LEEUWARDER COURANT

10 maart 2017, pag. 24

Advies aan Europa: doorlopende leerlijn voor talen

LEEUWARDEN Taalonderzoekscentrum Mercator, onderdeel van de Fryske Akademy, adviseert de Europese Unie om overal waar geworsteld wordt met minderheidstalen en onderwijs de doorlopende leerlijn in te voeren. Dat wil zeggen dat deze talen aangeboden worden vanaf de voorschoolse educatie tot en met het hoger en wetenschappelijk onderwijs. Dit staat in het rapport *Minority Languages and Education: Best Practices and Pitfalls*. Drie onderzoekers van Mercator schreven het in opdracht van de cultuur- en onderwijscommissie CULT van het Europees Parlement. Zij maakten een vergelijkende analyse van 13 taalsituaties; zoals naar het Fries (Nederland), het Baskisch (Spanje en Frankrijk), Duits (Italië) en het Hongaars (Roemenië, Slowakije en Slovenië).

Meer geld voor meertaligheid

MARIA DEL GROSSO

LEEWARDEN De provincie geeft extra geld aan de Fryske Akademy voor twee projecten op het gebied van meertaligheid. Het gaat om het basis- en voortgezet onderwijs.

Twee projecten van de Fryske Akademy op het gebied van meertaligheid op Friese scholen krijgen provinciale subsidie uit de pot 'Meertaligens yn it ûnderwiis'. Het gaat om een project van het kenniscentrum voor meertaligheid Mercator om

het Fries beter tot zijn recht te laten komen in het middelbaar onderwijs en het project 'de meerwaarde van 3TS voor ééntaligen'.

In het middelbaar onderwijs wordt onderzocht hoe het Fries het best geïntegreerd kan worden in het lesprogramma naast talen als Engels, Nederlands en Duits. Aanleiding is het achterblijven van de beheersing van het Fries op het voortgezet onderwijs. Tijdens het project wordt uitgezocht om welke redenen dit achterblijft.

Drie middelbare scholen werken

aan het onderzoek mee. Het doel is dat elke leerling zijn of haar taal kan gebruiken en zo optimale kansen heeft om te leren.

Het project op de basisscholen maakt gebruik van niet eerder geanalyseerde data uit onderzoeken onder 575 leerlingen uit de groepen 6, 7 en 8 van één-, twee- en drietalige Friese basisscholen. Het onderzoek vergeleek hun Engelse spreekvaardigheid en hun zelfvertrouwen in het spreken van Engels.

Beide projecten zijn van september 2017 tot en met augustus 2018.

Burgerinitiatief moet kleine talen beschermen

NOOR VLOEIMANS

LEEWARDEN De Europese Unie beweegt om kleine talen te beschermen. Daartoe werd gisteren de eerste stap gezet met het burgerinitiatief *Minority SafePack Initiative*.

Wat hebben Friesland, Ierland, Malta, Cornwall, Catalonië en Wales met elkaar gemeen? Het zijn allemaal gebieden waar een minderheidstaal gesproken wordt. Al dekt het woord 'minderheidstaal' niet helemaal de lading, vindt voorvechter van de Friese taal en lid van de Ried fan de Fryske Beweging Pier Bergsma. „Dêrnei meitsje jo in taal fan ûndergeskikt belang. It giet om talen dy't minder sprutsen wurden, mar net minder oandacht nedich hawwe.“

Dit vertelde hij gisteren bij de lancering van de campagne *Minority SafePack Initiative*. Zo'n 50 miljoen mensen in de Europese Unie spreken een minderheidstaal. Om deze talen en haar sprekers te bescher-

men is het *SafePack* tot stand gekomen. Het is een burgerinitiatief dat minstens een miljoen handtekeningen nodig heeft uit 28 EU-lidstaten. Deze handtekeningen zijn nodig om geldig te zijn en de Europese Unie aan te sporen het motto 'in varietate concordia', in verscheidenheid gebonden, na te leven. „Dat betsjut dat de EU de lannen en regearingen derop oansprekke kin dat se mear oandacht jouwe moatte oan minderheidstalen“, zegt Bergsma. Het initiatief werd onder andere ingedield door taalminderheidsorganisatie FUEN (*Federal Union of European Nationalities*) en Jannewletske de Vries, voormalig gedeputeerde van de provincie.

De status van het Fries is volgens hem op papler goed geregeld. „Mar yn de praktyk is it wat minder. Jo hawwe it rjocht om bygelyks yn de rjochtseal Frysk te spreken, mar at der ien is dy't it Frysk net machtich is, dan hâldt it op.“ Desalniettemin ziet hij wel dat het Fries in vergelij-

king met andere Europese talen en volkeren het nog niet zo slecht getroffen heeft. „Dat ha ik sjoen doe't ik yn Roemenië wie en de Roma seach. Dan hawwe wy it better.“ Toch blijft hij zich inzetten voor gelijke rechten voor de Friese taal.

Tegelijk met deze lancering ondertekenden het college van gedeputeerde staten van Fryslân het initiatief in Brussel. Onder anderen gedeputeerde Sietske Poepjes, commissaris van de koning Arno Brok en Europarlementarier Jan Huitema waren hierbij aanwezig. Laatste-nomede twijfelde er naar eigen zeg-

gen geen seconde aan dat de miljoen handtekeningen gehaald wordt. Samen met hun Europese collega's werd het initiatief online ondertekend.

In Nederland ligt de handtekeningdrempel op een krappe 20.000. „Dat liket net in soad, omdat der allinnich al mear minsken binne dy't Frysk prate. Mar dat binne wol in soad hantekenings“, zegt Cor van der Meer, mercator van de Fryske Akademy. Iedereen kan tot april 2018 een digitale krabbel achterlaten op de website van het *Minority SafePack Initiative*.

Fries vliegt dag lang over sociale media

#Frysk en #EDL2017 (European Day of Languages 2017): het zijn twee topics die de twitteraar gisteren voorbij heeft kunnen zien komen. Het was de Internationale Social Media Dag voor de kleine talen in Europa. Het is de bedoeling dat de dag een online feestje is van alle Europese

minderheidstalen. Daarom is er gekozen om Twitterde, traditioneel in april, te verplaatsen naar september, naar de Europese Dag van de Talen die gisteren was. Niet alleen Twitter stond in het teken van alle talen; de hashtags werden ook gebruikt op Facebook en Instagram.

Wij waren altijd 'in control', hadden mooie slot-

hij de colleges van Menameradiel en Franeker-
deel ingelicht. De kans is immers groot dat het

op 7 december. "U is an de raad at se 'n ekstra
fergadering wille, met an mij."

ouwen i
De foto st
gers met
jim fan in
waar taal
meer en l
As antwo
nooit we
"Bel eers
ut te kon
legaar lo
je te fer
d'r wakk
goed bij
wel niet
sche st

den
info
him
Nou
Sut
Saa
wel
Elk
wet
dr
ak
alle
soat
aut
d'r
at
is
Ma
mot R
even
maar
d'r
en ee
de de
nou
met
sit te
wort
sag w
dero
Der
fort
Sels
som
kwā
Die
ut
Aig
dat
dat
wat
had

G.V.

K

g

M

vi

o

E

g

a

v

t

h

h

IDEËËN EN INSPIRATIE TE OVER OP SYMPOSIUM MINDERHEIDSTALEN OP OUWE-SYL

Een taalburgemeester, vlogs, online Bildts woordenboek? Het begint met respect

Het was een bonte verzameling, zaterdag in de Aerden Plaats: Franekers, een Amelander, een Drent, Friezen, en uiteraard veel Bildts. Allemaal waren ze naar Ouwe-Syl gekomen om te horen hoe ze hun minderheidstaal verder kunnen helpen. Vechten voor je minderheidstaal is niet altijd makkelijk, maar de aanwezigen liepen over van ideeën en goede wil. De provincie steekt het Bildts bovendien een hart onder de riem: het laat alle burgemeesters een overeenkomst ondertekenen om ervoor te zorgen dat het Bildts er in Waadhoeke niet op achteruit gaat.

Door Gerard de Jong

Dialect, streektaal, mengtaal: hoe talen als het Bildts, Franekers, Amelanders en Drents ook genoemd of wetenschappelijk gekwalificeerd worden, ze hebben veel gemeen. Het zijn vrijwilligers die hun eigen taal in het hart voelen boren en zich daar sterk voor willen maken. Iedereen sprak zijn of haar eigen taal: van een Babylonische spraakverwarping was geen sprake.

Dat het symposium gehouden werd was toch echt te danken aan het Bildts. Een aanvraag om het Bildts te laten erkennen als taal onder het Europees Handvest werd eerder dit jaar afgewezen door minister Ronald Plasterk, op aanraden van de Nederlandse Taalunie. Geen status, te moeilijk, wellicht teveel gedoe en verplichtingen. Toch reikte de Taalunie de Bildts de hand. Want ook zij erkennen dat er iets moet gebeuren met de 'taalvariëteiten' in de provincie. Nu zweven 'identiteitstalen', talen die belangrijk zijn voor grote groepen mensen, in het luchtedige. Provincie Fryslân wil daar verandering in brengen door er beleid voor te maken (zie kader).

'Respect voor taal'

"De taalstatus is afgewezen, daar gaan we het nu niet weer over hebben," maakte Hans van der Velde van de Fryske Akademy meteen duidelijk. "Daar moeten we het

Jelske Dijkstra van de Fryske Akademy in gesprek met de deelnemers aan de taalbijeenkomst. (foto: Jan Bonefias)

mee doen. De vraag is: hoe gaan we nu verder?" Volgens Van der Velde begint het met respect. "Er is heel veel beweging. Als het nu om het Bildts gaat, of om het Nederlands van migranten. Hoe gaan we daar mee om, welke status geven we daar aan? Het belangrijkste is dat we allemaal op dezelfde lijn zitten, en respect hebben voor elkaars taal." Centraal stond toch de vraag hoe het Bildts behouden kan worden in de nieuwe gemeente Waadhoeke. De overheid kan niet alles oplossen, maar wel flinke ondersteuning bieden. "Gemeente Waadhoeke moet in balans fine tusken it Frysk en it Bildts, Stêdsfrysk, Amelands ets. It Bildts moet der fierder útboud wurde yn de nije gemeente, oan de hân fan in stevich fundamint," zei Alex Riemersma, lector Fries en Meertaligheid aan NHL Stenden. De aanwezige politici - wethouder Boukje Tol en drie leden van FNP Waadhoeke - konden zich daar wel vinden.

Taalburgemeester

Uiteindelijk is het natuurlijk aan de sprekers van de taal zelf om deze levend te houden. Er kwamen zaterdag genoeg frisse ideeën op

tafel. Zo gaf Abel Darwinkel een bevolgen verhaal over het Drents. Darwinkel werk bij het 'Huis van de Taol' in Emmen, dat zich met het Drents bezig houdt. Hij somde een waaier aan activiteiten op die men rond de taal organiseert: cursussen, speciale bijeenkomsten, een jaarlijkse liedjeswedstrijd (waarbij elk jaar tien nieuwe liedjes geschreven worden 'en an de taal toufoegd worden'). In het oog sprong ook de speciale 'taalburgemeester' die de diverse varianten van het Drents hebben.

Meer lesmateriaal

Liesbeth Varkevisser, leidster op de peuterspeelzaal Jonge Syl, gaf aan dat er wel meer Bildts lesmateriaal bij mag komen voor de jongere kinderen. "Tomke is eins it tenige leuke om te brûken op skoalle, maar dat is net genoeg." Voor de middelbare school-jeugd is er eigenlijk helemaal niets. De aanwezige politici zonden hier wel wat aan te willen doen. Om die doelgroep te bereiken zal men toch met de tijd moeten. "Taalpuristen vinden het vaak maar niets, die chattaal, maar uit onderzoek blijkt dat social media

zelf het gebruik van de taal niet schaadt," zei Van der Velde. "Op Whatsapp wordt de eigen taal het meest gebruikt. We staan voor een revolutie: het schrift gaat er langzaam uit. Wie schrijft er nog een blog? Tegenwoordig zijn we massaal aan het vloggen, op YouTube, Snapchat etc." Het leidde tot instemmend geknik. De wens om een online woordenboek of Google Translate voor het Bildts leeft eveneens sterk, bleek, al heeft dat nogal wat voeten in de aarde.

De Fryske Akademy en de Taalunie hadden op zo'n vijftig aanwezigen gehoopt. Het werd de helft, maar die gingen allemaal wel geïnspireerd terug naar huis. Cor van der Meer van de Fryske Akademy noemde het een geslaagde 'startbijeenkomst'. "De poalytk moet hiel bewust wêze fan de taaldifersiteit yn Waadhoeke. It feit dat wij hjit allehear binne hjoed is te tankjen oan dat der sa fjochtsjen is foar it Bildtsk. It tema stiet goed op de kaart." Cor van der Meer van Mercator vulde hem aan: "Dit is pas it begin. Maar dat de Taalunie en provincie hjir achter stean is winst. It besef is der no."

Bildtse Post, 11-10-2017

Les in meer dan drie talen uitgebreid

LEEWARDEN Het onderzoek naar 'translanguaging' op basisscholen wordt uitgebreid. Naast drietalige scholen komen de komende vier jaar ook 'gewone' scholen aan bod.

De Portugese onderzoekster Joana Duarte maakte dat gisteren bekend op een conferentie van talencentrum Mercator in Leeuwarden. 'Translanguaging' is een methode waarbij in de klas naast de nationale taal, een vreemde taal en een minderheidstaal (gebruikelijk op drietalige scholen) ook migrantentalen aan bod komen, zoals Pools of Syrisch.

De Flambou in Oosterbierum is een van de vijf drietalige scholen in Friesland die hier mee experimen-

teert. De resultaten zijn veelbelovend, aldus Duarte. Het is positief voor de beleving van de minderheidstaal, leerlingen presteren beter op cognitief vlak en kinderen van migrantengezinnen krijgen meer vertrouwen om hun eigen taal te gebruiken. De communicatie met migrantengezinnen wordt beter.

Maar in de praktijk, Duarte komt bijna dagelijks op meertalige scholen, blijkt dat leraren zich vaak schuldig voelen omdat ze denken de 'hoofdtal' tekort te doen en zijn overheden huiverig omdat ze denken dat nog meer talen ten koste gaat van bijvoorbeeld de minderheidstaal. Verder onderzoek moet uitwijzen of deze minpunten opgelost kunnen worden.

Catalonië: Friesland van Spanje

Catalonië wordt wel het Friesland van Spanje genoemd, maar de strijd om onafhankelijkheid is er veel feller en dieper geworteld, bleek gisteravond.

MARIA DEL GROSSO

Gebrek aan objectieve informatie over de situatie in Catalonië bracht een aantal instanties ertoe een Fries-Catalaanse avond bij Tryater te organiseren. Want er is zorg over Catalonië, verwoordde Cor van der Meer van talentencentrum Mercator, die met de Rijksuniversiteit Groningen en het ERLT (Europeesk Bureau voor Lytse Talen) de avond organiseerde. „Oardiele kinne jo pas as jo begripe hoe't it sit yn Katalonië.“

Gevolg was dat de aanwezigen een overduidelijk Catalaans sentiment gepresenteerd kregen. „Wij zijn eerlijk“, aldus universitair docent taalkunde Eva Daussà, die van Catalaanse komaf is. „Wij vertellen alleen de Catalaanse kant.“ Friezen voelen heel gauw sympathie voor die kant, verwoordde journalist in opleiding Sybrand Grasdijk uit Harkema die voor een eerdere studie een half jaar in Barcelona woonde.

Hij kreeg Catalaanse vrienden en koerde er terug voor een reportage vlak voor en tijdens het onafhankelijkheidsreferendum dat door de Spaanse regering met geweld beantwoord werd. Hij filmde daar met een Utrechtse en merkte dat het voor hem als Fries makkelijker was zich met de jonge, pro-onafhankelijkheidsstrijders te identificeren dan voor zijn filmgenote. Zijn stelling was dat jongeren uit minderheidsregio's de Catalanen makkelijker kunnen begrijpen.

Daar de landelijke media daarom naar Friesland togen en de drang naar onafhankelijkheid in deze provincie vergeleken met Catalonië is voorspelbaar, maar er zijn meer verschillen dan overeenkomsten, bleek

Friezen en vooral Catalanen rond de tafel bij Tryater, van links naar rechts Eva Daussà en Guillem Belmar (van Catalaanse komaf), Tilmann Lanz, getrouwd met Daussà en specialist op het gebied van Catalonië, en Sybrand Grasdijk uit Harkema. FOTO: NELS WESTRA

Hoe langer de bemiddeling duurt hoe groter het risico op geweld

tijdens de discussie die door hoogleraar Friese taal- en letterkunde Goffe Jansma werd geleid. Hij stelde dat beide regio's zijn ontstaan in de periferie van hun landen en zo hun eigen cultuur zijn gaan koesteren. Het grote verschil is dat Catalonië economisch sterk is en er daardoor ruimte ontstaat voor een nieuw Catalonië. Friesland heeft die economie niet en blijft daardoor sterk afhankelijk van oude vormen.

Qua aantallen gaat de vergelijking

helemaal mank. Het Fries is echt een minderheidstaal. Het Catalaans in Spanje ook, maar Europees gezien is het geen kleine taal, maar een middeleeuws met 10 miljoen sprekers, meer dan bijvoorbeeld de Finen.

Wat beiden bindt, bracht Daussà onder woorden: „Een deel van de Catalaanse identiteit is juist dat je tot een minderheid hoort. Wij weten hoe de Spanjaarden denken, maar de Spanjaarden weten niet hoe wij denken. Dat hebben de Friezen ook. Zij weten hoe de Nederlanders denken, maar andersom is dat niet het geval.“

Hoe intens en fel de Catalanen al jaren met hun onafhankelijkheid bezig zijn en demonstraties elkaar opvolgden werd geschetst door zowel Daussà als de Catalaanse student Guillem Belmar, die Multilingu-

alism in Leeuwarden studeert. Hij werd emotioneel bij de beelden waar te zien is hoe massaal de Catalanen steeds de straat op zijn gegaan. En hoe ze hoopten op steun vanuit Europa en dat niet kregen.

Catalaanse premier Puigdemont zegt 'nee' tegen Leeuwarden

Het was een enorme stunt geweest: de afgezette Catalaanse premier als spreker op 'Katalonië Tichtby'. Helaas voor de organisatie had de in België verblijvende Carles Puigdemont geen tijd voor de trip naar Friesland. „Hy hat it te druk mei de ferkiezings dy't der oankomme“, zegt professor Goffe Jansma, hoogleraar Friese taal en letterkunde. Op 21 december gaan de Catalanen

„Frustrerend“, oordeelde de man van Daussà, Tilmann Lanz, universitair docent antropologie. „Hoe langer de Europese Unie afziet van bemiddeling, hoe groter het risico op geweld.“

naar de stembus voor een nieuw regioparlement. Puigdemont wil meedoen met zijn partij 'Junts per Catalunya'. „It hie ek in hiel 'sch heden' west, fansels“, zegt Jansma over de mogelijke komst van de Catalaanse ex-premier. Tegen Puigdemont loopt een Europees arrestatiebevel, begin deze maand uitgevaardigd door de rechter in Madrid. „Hy bliuwt dêrom leaver yn Belgje.“

Iedereen kan overal Fries leren

De drempel om Fries te leren wordt vandaag opnieuw verlaagd. De tussenstap naar eerst Nederlands leren is niet meer nodig. Engels is de hoofdtal.

MARIA DEL GROSSO

Waar je ook bent, wanneer je maar wilt achter je computer of tablet kruipen om in korte tijd een nieuwe taal te leren. Dat is het principe van de MOOC (Massive Open Online Course). Gratis bovendien en in vier weken af te ronden. Dan beheers je het Fries op beginnendniveau, legt Cor van der Meer van de Fryske Akademy uit. Samen met de Afûk ontwikkelde de Akademy deze cursus.

Terwijl beide organisaties twee jaar geleden bezig waren met een provinciale subsidieaanvraag in het kader van Lân fan Taal, dat onder Culturele Hoofdstad valt, kwam de Rijksuniversiteit Groningen (RUG) al met een gratis online cursus Fries. Die trok binnen de kortste keren wereldwijd vijfduizend deelnemers. „Dy kursus wie hastich opsetten om studinten te lûken. Wy geane in stap fierder“, vertellen Cor van der Meer en Marloes Visser, die namens de Fryske Akademy bij het project betrokken zijn.

De voorbereiding begon in 2015 met een startbijeenkomst, waarbij naast de afdeling Mercatne van de Fryske Akademy en de Afûk ook taaldocenten Fries betrokken waren, ambtenaren van de provincie en de RUG. De universiteit kon ervaringen inbrengen met de MOOC's die al actief waren.

De samenwerking met de Afûk zorgde ervoor dat gebruiksmaski-

Jan Douwes van de Afûk (links) en Marloes Visser en Cor van der Meer (beiden van de Fryske Akademy) op het sinds deze week met letters bezette Oudehoofsterkerkhof. FOTO NELLE WESTER

kon worden van hun online leeromgeving, het EduFrysk. Daar leer je vanuit het Nederlands de Friese taal. Dat moest veranderen in Engels-Fries. De leerstof is verrijkt met filmpjes, die in december met studenten zijn opgenomen, vertelt Visser. Het zijn dialogen waaruit ook iets blijkt over de cultuur in Friesland. Vier thema's staan daarbij centraal: het gezin, cultuur (met een filmpje over toneelgezelschap Tryater), onderwijs en beleid. Voor dat laatste is een interview met commissaris van de koning Arno Brok opgenomen. Voor het onderwijsfilmpje werd de driesprakige school De Fôlle in Marsum bezocht.

Cursisten zitten na afronding op „In begjinnend nivo fan it Frysk“, zegt Van der Meer. Ze kunnen een

Gratis cursus mikt op bezoekers van Culturele Hoofdstad

klein gesprekje voeren en het Fries herkennen in het straatbeeld. De filmpjes zijn toegevoegd zodat niet alleen de taal meegekregen wordt, maar ook „ynformasje oer bygelyks literatuer en sport.“ Daarvoor zijn optuimen gebruikt van Omrop Fryslân.

De cursus mikt op bezoekers van Culturele Hoofdstad 2018 en blijft daarom het hele jaar beschikbaar. Via een helpdesk kunnen aan mede-

werkers van de Afûk en de Akademy vragen worden gesteld. De initiatiefnemers hopen ook studenten te trekken en mensen die op zoek zijn naar hun roots. Die bleken bij de eerdere cursus van de RUG qua belangstelling hoog te scoren. In Amerika en Canada werd fanatiek ingelood op de leermogelijkheid. Geïnteresseerden in taal of specifiek in de Friese taal en cultuur zullen zeker aanhaken, verwachten Visser en Van der Meer.

Wereldwijd zijn er meerdere MOOC's actief. Er is er ook een om het Nederlands te leren. Die trok al meer dan 30.000 belangstellenden. De populariteit wordt verklaard uit het feit dat het gratis is en extra informatie in de vorm van filmpjes, blogs, webcolleges, artikelen en taal-

oefeningen makkelijk toegevoegd kunnen worden. De cursist kan zelf beslissen welke extra informatie hij gebruikt om het leren te verrijken.

Van der Meer hoopt dat belangstellenden via de cursus „ek wat kultuer opnimme kinne as se hjir binne“. De Fryske Akademy wordt vandaag gelanceerd in talenpaviljoen M&M, met muziek van Iris Kroes. Boekenleggers en flyers promoten het product met de slogan „4 weeks, 3 hours per week, just at home, when it is convenient for you!“

Op de achterkant van de boekenleggers staan voorbeelden over „How do you say it in Friesian?“ Daaruit blijkt dat het inderdaad om korte gesprekstof gaat: „Would you like a cup of coffee? Wolsat in kopke kaffe hawwe?“

Fries onder druk na fusie

Inwoners Littenseradiel in fusiegemeenten slechter af

Leeuwarden Fries taalbeleid lijdt onder gemeentelijke herindelingen. Dat blijkt uit onderzoek van Mercator, het Europese kenniscentrum voor meertaligheid. Gedeputeerde Sietske Poepjes nam het rapport donderdag in ontvangst.

Volgens het Europees Handvest voor Regionale Talen en Minderheidstalen mogen herindelingen de

bevordering van het Fries niet in de weg staan, aldus Mercator.

Onderzoekers Anna Fardau Schukking en Edwin Klinkenberg namen het taalbeleid van Leeuwarden, Súdwest-Fryslân, Waadhoeke en Noardeast-Fryslân onder de loep. Ze concluderen dat herindelingen 'vaak lieke ta kompromissen en yn guon gefallen ta efterrûtgong op it mêd fan it Frysk taalbeleid'.

Met name inwoners van de vroegere, 'tjige Fryksinnige' gemeente Littenseradiel zijn wat het Friese taalbeleid betreft nu slechter af in Leeu-

warden, Súdwest-Fryslân en Waadhoeke. Datzelfde geldt voor inwoners van voormalig Wymbritseradiel.

Financiële steun van de provincie helpt gemeenten om werk te maken van het taalbeleid, opperen de onderzoekers. Bij alle vier de fusiegemeenten krijgt het Fries weinig aandacht in sport-, zorg- en recreatiebeleid. Daar is verbetering te halen, vinden Schukking en Klinkenberg.

Het onderzoek is uitgevoerd naar aanleiding van de vraag van de provincie Fryslân of er bij herindelingen voldoende aandacht is voor het Fries.

LEEWARDER COURANT

20 oktober 2018, pag. 18

Fries achteruit in fusiegemeenten

MARIN DEL GROSSO

LEEWARDEN Gemeentelijke herindelingen leiden vaak tot achteruitgang op het gebied van Fries taalbeleid. Maar de fusiegemeenten halen met nieuwe plannen deze conclusie in.

Fries taalbeleid wordt eerder zwakker dan sterker bij gemeentelijke herindelingen. Dit blijkt uit onderzoek dat taalgroep DINOtilt heeft laten uitvoeren door Mercator Europees Kenniscentrum voor Meertaligheid en Taalheren. Vooral de voormalige gemeenten Littenseradiel en Wymbritseradiel komen er bekend vanaf.

Onderzoekers Anna Fardau Schukking en Edwin Klinkenberg

van Mercator gingen na welke rol de Friese taal speelt in fusieprocessen. Ze namen daarvoor de gemeenten Leeuwarden, Súdwest-Fryslân, Waadhoeke en de nog te vormen gemeente Noardeast-Fryslân onder de loep. Hun conclusie is dat herindelingen vaak leiden tot compromissen en in sommige gevallen tot achteruitgang op het gebied van Fries taalbeleid. Dat laatste geldt vooral voor de eerdere, nu Friegesinde gemeente Littenseradiel.

Maar ook de inwoners van de voormalige gemeente Wymbritseradiel zijn er door de fusie met Súdwest-Fryslân op achteruit gegaan. Oud-wethouder Gern Gerbrandy, die meewerkte aan het onderzoek, geeft daar een verklaring voor. Volgens hem valt of staat het Fries met

de politieke wil om de taal te gebruiken en te ondersteunen. Ook andere bestuurders en ambtenaren stellen dat gemeenten een sleutelrol vervullen. Ze hebben allemaal goede hoop dat het Fries taalbeleid in Waadhoeke in orde komt.

In alle vier fusiegemeenten valt op dat de Friese taal weinig aandacht krijgt in het sport-, zorg- en recreatiebeleid. De gemeentes verschillen van visie op het gebied van taalbeleid, hebben verschillende budgetten en de inzet van ambtenaren is ook niet gelijk. Wel laggen ze allemaal de focus op meertaligheid omdat er naast het Fries andere taalvarianten zijn zoals Rikits, Kollumer- of Stadsfries.

Het Europees Handvest voor de regionale talen en talen van minder-

heden stelt dat de nieuw te vormen gemeente de bevordering van het Fries niet in de weg mag staan. Maar op het naleven van het Handvest en de Wet gebruik Friese taal staan geen concrete sancties. Dat zorgt ervoor dat taalbeleid wel eens wordt ervaren als iets vrijblijvends.

Dit laatste is precies waar de Topografische Werkgroep Fryslân al jaren op hamert. Woerduerder Cor Iouma merkt op dat er wel sancties mogelijk zijn, maar dan moet een inwoner van een nieuw gevormde gemeente naar de rechter stappen omdat zijn taalsituatie verslechtert. Iouma sluit niet uit dat dat in het geval van Waadhoeke nog gebeurt. Een inwoner van Franeker wil bij voorbeeld strijd gaan voeren voor de naam *Frijentsje* omdat Menal-

dum ook als het Friese *Mensam* door het leven gaat.

De onderzoekers adviseren structureel geld uit te trekken voor taalbeleid, de positie van taalamtenaren prominenter te maken, taalbeleid organisatiebreed uit te dragen, uitwisselingen met minderheidstaalgebieden in Europa te stimuleren en meer onderzoek te doen naar taalbeleid in deze andere minderheidstaalgebieden. Het advies is aangeboden aan gedeputeerde Sietske Poepjes.

Het onderzoek kon het onlangs behandelde taalbeleid van Waadhoeke niet meer meemaken en ook niet de werkgroep die in Leeuwarden ingesteld is om het Leeuwarder taalbeleid nog eens goed te onder-

Wie weryndieling in kâns of dochs in bedriging foar it Frysk?

Der is aardich wat regeljouwing op it mêd fan it Frysk, mar de praktyk is gauris oars. It maatskiplik ferlet wurdt lyts hâlden, wêrtroch't in fisiese sirkel ûntstiet.

Opiny
Toni Dykstra
Fryske taal en kultuer

In rapport fan Mercator oer de rol fan it Frysk by gemeentlike weryndielings yn Fryslân hat gjin bûsterbaarke resultaten opsmitten. Konklúzje is dat weryndieling de posysje fan it Frysk earder swakker makket as fersterket. As pleister op it swar stelle de ûndersikers dat de ynwenners it gelokkich fj lang net altyd merke dat it Frysk yn de weryndielde gemeente in swakke posysje kriegen hat.

It leit him net saar oan de hjoeddeiske regeljouwing op dat mêd. It Hânfist (1996) bepaalt dat weryndielings gjin beheining wêre moie foar de foarsterking fan de regionale of minderheidstaal. It Ramtferdrach (2006) ferplichtet it ryk ta beskerming fan it Frysk as nasjonale minderheid. Fierder prate ryk en provinsje yn it befoersol-spraak Frysk taal en kultuer of, hoe't útfiering jûn wurde, all oan Hânfist en Ramtferdrach yn de kommende fjouwer jier. Mûnt koart is der ek in Wet Fryske Taal mei regeljouwing foar befoersol en rjochtsferkear.

Noe, dat liket net sa min, mar de praktyk is gauris oars: de útfiering stiket, der is te min jild foar, de politike wil is der net, der moat in kompromis sluten wurde, der mist motivaasje. It Mercator-rapport jout in protte rûkeltuommen net petearren mei (eardere) befoersolers en besluten ammen.

Monopoljeposysje

Fan de hjoeddeiske status-quo út wei besjoent boecht jûn dat ek net te fermevjen. It Frysk is - as twadde rykstaal - yn eigen taalgebiet op alle taaldomeinen gjin earste, famelsprekkende taal al is de titel fan de Taalhoar Frysk fan de gemeente Súdwest-Fryslân Frysk famelsprekkend. De nije regeljouwing lykwols is fan de lêste jild, mar der giet in lange skiednis fan efterstelling oan foarof mei in monopoljeposysje fan de Hollânske tradysje yn be-

stjoer, tjerke, rjochtspraak ensfh.

It brekken fan it Frysk - sawol mûnling en skriftlik - bûten de eigen rûnte is gauris offenklik fan 'gemisten' en net saar fan rjochten. Fryske taligen meitsje ek skriftlik gebrûk fan de earste rykstaal, omdat hja smaltaboet hâlden binne yn eigen taal. It ek yn oktober 2018 sirkommen rapport oer de posysje fan it Frysk yn it ûnderwiis it is mûnt sizzen net te dwaan jout hoe't it op dit stuit mei it learen fan lêren en skriuwen yn it Frysk stiet.

Fan tichtby ha ik meimakke

De útfiering stiket, der is te min jild foar, de politike wil is der net, der mist motivaasje

hoe't Littensieradiel - neamd as de meast Fryskeinnige gemeente - wrakkele hat mei de weryndielingsplannen. Fan earst bejinstatuer oar in ja-beslut om net as gemeente yn in befoersolke marzje te hâlzen. Met twivels oer arguminten as befoersol, goedkaper, befoersolheid fan de ynwenners by de lokale polityk en ek de noed oer it brûke kinnen fan it Frysk nei skiedlingsting, fan dat lêste jout it Mercator-rapport in ynskylje.

Yn dat rapport is net folle omtinken foar de efterlizzende en hystoarysk meibepaalde oarsaken foar dat it mei it Frysk noch swier kealliet en dat der (noch) gjin sprake is fan lykwearldichheid en lykbjorjichsting (Fan Geuzet nei Rjocht, 1985).

De begripen twatalich en dûbelialich wurde yn it rapport welris trochinnar brûkt. Krekt dy begripen kinne ûnder oare oanjaan wêrom't de situaasje sa is en ek net maklik feroraet. Fryske taligen binne yn trochinnar twatalich Frysk (mûnling) en Hollânsk (skriftlik). Hol-

Fryske taligen binne yn trochinnar twatalich Frysk (mûnling) en Hollânsk (skriftlik). Hollânsk taligen binne meast ientalich en befoersolke harren taal mûnling en skriftlik wol, mar oer it generaal it Frysk net skriftlik. Foto: ANP

lânsk taligen binne meast ientalich en befoersolke harren taal mûnling en skriftlik wol, mar oer it generaal it Frysk net skriftlik.

Aliby

Teksten kinne dûbelialich Frysk en Hollânsk wêre om Fryske taligen en oars taligen te geriven omdat hja it Frysk net lêre kinne of wolle. Mar tagelyk is dizze gong fan saiken funest foar in libben en famelsprekkend brûken fan it Frysk yn funksje fan kultuertal. It jout de skiednis in aliby om it Frysk safolle mooglik - benammen skriftlik - bûten de doar te hâlden en skriftlike stikken yn it Frysk op provinsje- en gemeentehûs wurde amper makke, omdat it ekstra persoanel freget (kosten) en de doelgroep it net lêre kin en faak ek net wol.

Sa ûntstiet in fisiese sirkel: omdat it maatskiplik ferlet lyts hâlden wurdt ha de skiednis gjin ambyje om alle bern goed Frysk ûnderwiis ta jaan en dat har as gefolch dat in protte taalbelied foar de emansipa-

Skriftlike stikken yn it Frysk op provinsje- en gemeentehûs wurde amper makke omdat it ekstra persoanel freget

asje fan it Frysk opkeard wurdt troch te min feardichheden yn de taal. Eins soe de oerheid dat dilemma trochbrekke kinne troch te begjinnen by it ûnderwiis as befoersol foar in lykwearldich brûken fan it Frysk foar twatalige ynwenners yn in meartalige kontekst.

De oantefellings yn it Mercator-rapport dogge gjin oanfal op de besteande lingefarmse taalferhâldings. Binnen dat ramt wurdt socht nei mooglikheden noch hiel lytse

stapkes foarút sette te kinnen. In aparte nota taalbelied foar it 'Nederlands' by gemeenten is der net, want alle belied hert eins al yn dy taal. Wol wurdt it Frysk gauris ûnderbrocht by meartaligen.

In oantefelling is om (meast) struktureel jild foar Frysk taalbelied út te lûken. Mar dan bliuwt it Frysk offenklik fan in tafallige politika beslissing en wurdt beoerdele as in (ferfellede) kostenpost. Soe der welris berekne wêre wat it 'Nederlânsk' ds kostet?

By de wrakke profesjonaleisiering fan de (taal)amteners wurdt troch oan de sinjaalfunksje fan de amten, de lokale taalskipper. Mar wêrom net de befoersol fan it Frysk as funksje-eink? As der gjin oerseters mear nedich binne, kin dat status en taalmacht fan it Frysk sinder kosten fergrutje.

Toni Dykstra fan Iems (fourthme gemeente Littensieradiel) is skoarier fan de Feriening Frysk (ûnderwiis).

Adviesorgaan: toezicht op Fries moet beter

Dingtiid wil meer geld voor scholen die extra energie stelen in Friese taal

Daauke Boersma

Leeuwarden | De onderwijsinspectie moet het vak Fries voortvarender inspecteren. Aan die inspecties zouden ook consequenties verbonden moeten zijn.

Dat staat in een rapport dat is opgesteld in opdracht van Dingtiid, het rijksadviesorgaan voor de Friese taal. Het rapport is vrijdag gepubliceerd, met het oog op de nieuwe landelijke Bestjoersôfspraak Fryske Taal, die die dag werden ondertekend.

Als het aan Dingtiid ligt krijgen scholen die relatief veel energie steken in het Fries daarvoor een belo-

ning. Het adviesorgaan denkt daarbij aan het beschikbaar stellen van extra budget voor het inhuren van docenten of voor het aanschaffen van (extra) Fries lesmateriaal.

Dingtiid wijst erop dat een commissie van experts, aangesteld door de Raad van Europa, zeer kritisch is over het vak Fries in het onderwijs. Volgens de commissie wordt te weinig Fries gegeven op school en ontbreekt een doorgaande leerlijn: in de bovenbouw van het voortgezet onderwijs wordt het Fries als vak niet gegeven. Dit leidt ertoe dat schoolverlaters onvoldoende Friese taalvaardigheden bezitten.

Volgens Dingtiid kan het overhevelen van kerndoelen Fries en bevoegdheden naar de provincie op termijn tot verbetering in het onderwijs leiden. Het adviesorgaan vindt het nu nog te vroeg voor een oordeel

Dingtiid wijst erop dat een commissie van experts zeer kritisch is over het vak Fries in het onderwijs

over de effectiviteit van deze stap.

De commissie van experts is aangesteld om na te gaan of artikelen van het Europees Handvest voor regionale of minderheidstalen door nationale overheden wel worden ingevoerd. Ook het onderzoek, dat in opdracht van Dingtiid is uitgevoerd, gaat over het naleven van het Europees Handvest. De studie is verricht door kenniscentrum Mercator, onderdeel van de Fryske Akademy.

Dingtiid overhandigde het rapport vrijdag aan minister van Binnenlandse Zaken Kajsa Ollongren. De minister was in Leeuwarden voor de ondertekening van de nieuwe Bestjoersôfspraak Fryske Taal en Kultuer. Met deze afspraak geven provincie en rijk samen invulling aan hun verantwoordelijkheid voor het Fries.

Anders dan de provincie, wenste, krijgt Fryslân in de nieuwe Bestjoers-

ôfspraak geen grotere bevoegdheid op het terrein van de onderwijsinspectie. Wel is afgesproken dat alle scholen in het Friese taalgebied in 2030 moeten voldoen aan alle wettelijke kerndoelen voor het vak Fries.

Volgens Dingtiid is daarvoor in ieder geval een betere inspectie nodig. Ook moeten scholen die het vak niet of onvoldoende geven daarvan de consequenties ondervinden. Scholen die het goed doen zouden beloond moeten worden.

Uit het rapport blijkt dat er nog veel mis is met de invoering van afspraken die in het Europees Handvest zijn vastgelegd. Zo komt er nog niet veel van het maken van beleid voor het Fries in de zorg, constateren de onderzoekers.

Het Fries is in 1998 erkend in het Europees Handvest voor regionale of minderheidstalen.

Dingtiid: lokale taalskippers nodig

Fries taalbeleid in gemeenten te versnipperd en incidenteel

Leeuwarden | Elke gemeente in Fryslân zou een lokale 'taalskipper' moeten krijgen, een ambtenaar die zich actief bezighoudt met Fries taalbeleid en op dat punt 'signaleert, aanjaagt en coördineert'. Dat vindt Dingtiid, het orgaan dat overheden adviseert over Fries taalbeleid, in reactie op de nieuwe Bestjoersôfspraak Fryske Taal en Kultuer.

Op gemeentelijk niveau is aandacht voor het Fries 'nog te vaak een versnipperde en incidentele taak', schrijft Dingtiid. Onder de huidige taalamtbanen met hun kleine, losse taakjes zou het elan missen om het beleid voortvarend aan te pakken.

Het idee van lokale 'taalskippers' werd in oktober al geopperd in een studie van Mercator, het kenniscentrum voor meertaligheid in Leeuwarden, waartoe het effect van gemeentelijke herindelingen op de positie van het Fries werd onderzocht.

Zo'n gemeentelijke taalamtbe-

naar met een breder takenpakket is natuurlijk niet gratis. Eveneens in navolging van Mercator adviseert Dingtiid dan ook dat zowel het rijk als de provincie structureel geld beschikbaar stellen aan gemeenten om ambitieuzer Fries taalbeleid te kunnen voeren. Gemeenten kunnen nu alleen incidenteel een beroep doen op provinciale steun.

Zorgelijk

Dingtiid waardeert de ambities in de BFTK om in vierjaarlijkse perioden tot 2030 het Fries in het onderwijs op orde te krijgen. Wel vraagt het adviesorgaan om concrete doelen die periodiek gemeten worden, zodat zo nodig tijdig kan worden bijgestuurd.

Zorgen zijn er vooral in de kennissector. De situatie van de Fryske Akademy is volgens Dingtiid 'oanhâldend nuodlik'. Friese kennisinstellingen zouden meer moeten samenwerken. Het studietraject Fries aan de Rijksuniversiteit verdient garanties over het langjarig voortbestaan, zodat meerjarenplannen gemaakt kunnen worden en talent aangetrokken en behouden.

DRACHTEN 18 NOVEMBER 2018

18 NOVEMBER 2018 10:00 UUR

Letj saster beschûkt grat bruler

Nuurdresk skulmääster beschûkt hêr koleegen uun Waastresk-
klun

NUURDFRESKLUN Efter en linger skûr wiar det ens weler so wiid: Nuurdresk skulmäästern besocht Waastresklun am tu sen, hû jo hêrens sprik pleege an tu a jongen widjerdu. Tjin lidj keerd diartu fôr fjauer daar deel efter Ljouwert (Leeuwarden) an hed en stram program, wat Lena Grütz-macher (IQSH-Landesfachberaterin Friesisch) an hêr „priwaatsekreteer“ Alastair Walker útjwerket hed. Man uk de spoos kaam ei tu kust. Onerenôler ging det ûb frash, fering an plaattjisk hen an weler, an a waastresken snaaket fôl ûb ingels, wilems uk ûb tjiisk. Dat wi uk hal frysk hiar wi, det weniert de een of ôler, det hed ham was noch ni-mer hoker útj at útjun wansker. Uk Karen Nehlsen faan't IQSH (Institut für Qualitätsentwicklung an Schulen Schleswig-Holstein) wiar m, am salew tu belewin, wat nuurdresken an waastresken ferhant.

A. NUTTFRESK SKULMÄÄSTERN

Onerbroocht wiar wi uun't Alibi-Hostel, en ual gebüüd mäden uun a steed, wat noch fôr hêr juaren turag üs swart hool nädigt wurd. Mä fôl meut hed jo det apredet an sofôl üs mögelk ual leet, so dat een det ei swaar fool, ham fôrtustelen, hû jo dôn swaarterbreegers diar wel fäld haa.

Geltks de larst inj jeew at en fôdrach faan Alex Riemersma am a situats-juun faan't frysk uun Waastresklun an a skuulen. A naist dai besocht wi a Fryske Akademy an Mercator, wat ham am manerhaldensspriken ûb a hiale wäält komert. Diar wurd wi hartelk begrôoter an küd sä, mä hûk modern medel jo werket. Det Fryske Akademy jaf det al sant 80 juar an as det fôrbilj tu't Nordfriesk Institut.

Dôn mäwerker wiset üs, hû 'am det internet nädge kön, am en sprik tu liaren an interaktiif san aanj kurs tu maagin. De inj wiar wi nuadigt faan waastresk skulmääster-koleegen an wi küd üs en betj bestörme an üt-jbüte. Det jeew greenkual, wat jo mä eerdapler stuwet hed. Det smeekt rocht gut, man hû 'am det tup mä sörkual lidj kön, ferstun ik bit daaling ei.

A naist dai ging det efter Holwerd tu en grûnjskuul, huar a jongen ûb trii spriken onerracht wurd: frysk, holunsk an ingels. Uk diar hed jo nei meedien an a jongen hed wel rocht fôl spoos bi't liaren. Hans de Haan beracht ûb (fein eewen) frysk faan sin skul, wat ian faan 80 „triitaalig“ grûnjskuulen as. Uun Holwerd snaake en 80 % faan a lidj frysk an arkeneen kön det ferstun. Uun't gehial jaf det uun Waastresklun auer 400 grûnjskuulen (a jongen san fjauer bit tjin juar ual). De eftermadi keerd wi tu CEDIN efter Drachten, huar wi rocht fôl „input“ auer de amgung mä letj spriken uun skul fing. Mä gud ideen an en mase bispalen wiset jo üs, wat 'am so maage kön.

Üb a tûswal hää wi noch uun Grins (Groningen) bit Frysk Instituut faan a uni, huar Goffe Jensma an Willem Visser üs a ütjilding faan waastresk skulmäästern ferklaaret. Uk diar wurd wi mä en „kopje koffie“ an informatsjuunen fersurigt, so dat wi mä en graten ragseek fol mä iindrüker an toochter turag efter Nuurdresklun keerd.

Det rais hee ham luanet an nü skel wi luke, wat wi bi üs aran maage kön, am de onerracht uun an fôr üs mamienssprik beeder tu maagin.

Erk Roeloffs

LEEWARDER COURANT

20 november 2018 pag 28

LEEWARDEN

Duits onderwijs bekijkt Fries op school

Leerkrachten uit Noord-Friesland in Duitsland zijn te gast in Friesland om het lesgeven in de Friese taal te bekijken. Gisteren en vandaag is er contact met het Cedin, Mercator en de Fryske Akademy en wordt een drietalige school bezocht. Fries wordt in Noord-Friesland op een aantal scholen gegeven, maar het ontbreekt aan een vaste systematiek en aan onderwijsmateriaal. Ook is er een tekort aan leerkrachten. De leraren Friese taal willen meer wetenschappelijke kennis over hun situatie.

OPINIE | RUSLAND & JAPAN

Na zeventig jaar laat een vredesverdrag tussen Japan en Rusland nog steeds op zich wachten. Allemaal vanwege omstreden grensgebieden met een Fries tintje

Krijgt Japan de zuidelijke Koerilen terug, dan is de grens met Rusland weer de Zeestraat van De Vries.

Tjeerd de Graaf 5 december 2018, 21.40

Blik op de zuidelijke Koerilen vanaf Japans grondgebied. FIMMUTUTTER

Bij de onlangs gehouden besprekingen tussen de Japanse en Russische regering kwam ook de positie van de zuidelijke Koerilen, een eilandengroep ten Noorden van Japan, ter sprake. Sinds de Tweede Wereldoorlog vormen deze eilanden een probleem dat het afsluiten van een vredesverdrag tussen beide landen in de weg staat.

Op grond van allerlei historische overwegingen leggen de Japanners een claim op deze gebieden, die in Japan als Hoppoo Ryudo (Noordelijke gebieden) bekendstaan. In de Japanse pers circuleren nu berichten dat bij het overleg tussen Abe en Poetin de mogelijkheid is besproken dat het gebied van de zuidelijke Koerilen, of een deel daarvan, wordt teruggegeven aan Japan. Dit deel bestaat uit de kleine Habomai-eilandengroep en het eiland Sjikotan, dat in 1956 reeds door Chroesjtsjov werd aangeboden in ruil voor bepaalde concessies van Japan, die niet werden ingewilligd. Bij een dergelijk compromis zouden de grotere eilanden Koenasjir en Itoeroep bij Rusland blijven.

Heftige discussie

In de Russische media is een heftige discussie ontstaan over deze zaak, waarbij velen zich uitspreken voor het behoud van de status quo en het verder ontwikkelen van normale diplomatieke, commerciële en culturele betrekkingen.

Het is interessant dat bij het gebruik van historische argumenten de rol van Nederland kan worden vermeld. In 1643 heeft een Nederlandse expeditie van de Friese zeekapitein Maarten Gerritszoon de Vries deze grensgebieden tussen Rusland en Japan voor het eerst in kaart gebracht, zoals de later naar De Vries genoemde zeestraat (Proliv Friza) tussen de eilanden Itoeroep en Oeroep.

De Nederlanders waren toen lange tijd in Japan de enige Europese macht en de Nederlandse taal speelde een belangrijke rol, zoals bij het eerste officiële contact tussen Japan en Rusland. Dit vond plaats in 1855 toen de grens tussen beide landen werd vastgelegd in het verdrag van Sjimoda.

Naar aanleiding van de Japanse vertaling van de Nederlandse verdragstekst en de uitleg daarvan betogen verschillende Japanse publicaties dat alleen de noordelijke eilanden de Koerilen zijn, waarbij de omstreden gebieden worden uitgesloten.

Bij de conferentie van Jalta in 1945 en later bij het vredesverdrag van de VS en Japan in 1951 is geregeld dat Japan de Koerilen moest afstaan, zonder daarbij een eensluidende definitie van de Koerilen te geven.

In 1875, bij een in St.-Petersburg gesloten verdrag, werd afgesproken dat Rusland de soevereiniteit over alle Koerilen zou overdragen aan Japan. In het daartoe gesloten uitwisselingsverdrag werden de achttien noordelijke eilanden tussen Itoeroep en Kamtsjatka opgesomd die tot Japan gingen behoren. Ook deze tekst gebruiken de Japanse woordvoerders om te betogen dat de eilanden Koenasjir en Itoeroep (die niet in de opsomming worden vermeld) niet behoren tot de Koerilen.

Omstreden grensgebieden

Na de door Rusland verloren Russisch-Japanse oorlog van 1905 kwamen de afgevaardigden van beide landen bij het verdrag van Portsmouth overeen dat het eiland Sachalin gedeeld zou worden en dat het deel ten zuiden van de 50ste breedtegraad toekwam aan Japan. Vanaf 1905 beheerste Japan dus niet alleen de gehele Koerilen-archipel, maar ook nog Zuid-Sachalin.

Na WOII waren de rollen weer omgekeerd en verloor Japan het zuiden van Sachalin en de Koerileneilanden. Zoals hierboven beschreven, werden de gebieden in 1951 door Japan afgestaan, maar het was niet duidelijk hoe en aan wie. Omdat de Sovjet-Unie niet bij de vredesbesprekingen betrokken was en niet was aangegeven aan welk land deze gebieden werden overgedragen, kon men in Japan nog lang op allerlei kaarten de Koerilen en Zuid-Sachalin als een wir ongedefinieerd grensgebied zien aangegeven, terwijl ook tegenwoordig op weerkaarten de zuidelijke Koerilen als Japans territorium worden getoond.

Mede door deze omstreden grensgebieden laat een vredesverdrag tussen Japan en Rusland na meer dan zeventig jaar nog steeds op zich wachten. Mochten daarbij de zuidelijke Koerileneilanden aan Japan worden teruggegeven, dan loopt de grens tussen beide landen waar deze ook in 1855 was vastgelegd: bij de Zeestraat van De Vries.

Tjeerd de Graaf is honorary research fellow aan het Mercator Centre van de Fryske Akademy.

es da gaitziz honela. Iparraldean mantendit egin da, euski egin zailo herri-tradizio honi, eta gaitziz badendie

vias herrian mota honetako intona-zioak sukutu dira zenbait eliz kan-tan, eta grabazioak badude. An-

ikasi nahi izan dutenak»

on asko dago»

iparraldean ere bai.

Acuerdo para defender los derechos de los hablantes de lenguas minoritarias

Euskaltzaindia ha firmado un convenio con representantes del corso, gallego, catalán y otras lenguas europeas

:: R. KORTA

PAMPLONA. Euskaltzaindia ha impulsado un acuerdo para defender los derechos de los hablantes de lenguas minoritarias en el ámbito europeo. Ayer, como colofón del congreso sobre lenguas minorizadas que se ha desarrollado en Pamplona, pre-

sentó un acuerdo que pretende ahondar en la cooperación entre academias de diversas lenguas.

Estos han sido los firmantes del convenio: Andrés Urrutia (Euskaltzaindia); Cor van der Meer (Fryske Akademy); Benoit Dazeas (Lo Congrès Permanent de la Lengua Occitana); Henrique Monteagudo (Real Academia Galega); Joan Argenter (Institut d'Estudis Catalans); y Elena Chiochetti (EURAC - Institute for Applied Linguistics).

Además, en lo que ha sido el tercer congreso del centenario de la institución, Euskaltzaindia ha presen-

Urrutia (tercero por la izda.) con los otros firmantes.

tado dos nuevas publicaciones electrónicas: 'Euskaltzaindiaren Adierazpenak, 1976-2018' (Declaraciones de Euskaltzaindia, 1976-2018) e 'Hizkuntza-zuzenbidea. Testu-bilduma euskaraz' (Derecho lingüístico. Recopilación de textos en euska-ra).

Ayer concluyó el tercer congreso académico del centenario, que ha tenido lugar en el Palacio de Congresos Balaña de Pamplona. Diecinueve expertos y expertas han debatido sobre el cuidado de las lenguas minorizadas, y uno de los temas más mentados en el congreso internacio-

nal ha sido el de una posible alianza entre academias, que finalmente se ha podido materializar.

«Queremos estrechar lazos entre las academias y colaborar en varios proyectos que redunden en nuestras respectivas lenguas», señaló Urrutia, presidente de Euskaltzaindia. «Buscamos intercambiar experiencias, proyectos de investigación, publicaciones conjuntas, queremos ampliar fondos bibliográficos, entre otras cosas». Además, los distintos organismos que impulsan el acuerdo pretenden «generar sinergias para desarrollar estudios y proyectos de investigación científica comunes sobre las lenguas de las que se ocupan».

Además, los organismos que impulsan el acuerdo quieren colaborar en el desarrollo de una infraestructura digital y de instrumentos lingüísticos que puedan ser usados y adaptados por las instituciones.

Trije ynternasjonale kongressen yn Ljouwert

De Fryske Akademy hellet fan 't maitiid mar leafst trije grutte ynternasjonale kongressen nei Ljouwert, op it mêd fan minderheidstalen, histoaryske leksikografy en taalfariaasje. Alle trije kongressen binne yn it WTC Westcord Hotel.

22-24 maaie 2019: ICML XVII

It earste grutte kongres is de International Conference on Minority Languages (ICML XVII). It wurdt organisearre troch it kennisintrum Mercator. Sintraal stiet it fraachstik fan minderheidstalen yn in globalisearre maatskippij, dêr't dominante talen lytsere talen bot beynfloedzje yn saken as taalgebrûk, tal sprekkers en it ûnderwiis. Neffens it Endangered Language Project wurdt 40 persint fan alle talen yn de wrâld bedrige troch globalisearring.

Plenêre lêzingen wurde jûn troch Lorna Carson (Trinity College Dublin), Bernat Joan i Mari (Universitat de les Illes Balears), Delyth Prys (Bangor University) en Mandana Seyfeddinipur (SOAS/ University of London). Mear ynfo op de kongreswebside: www.icml.eu

ICML XVII
22-24 May 2019
www.icml.eu

12-14 juny 2019: ICHLL-10

Healwei juny wurdt ICHLL-10 organisearre troch de Fryske Akademy, yn oparbeidzjen mei de International Society for Historical Lexicography and Lexicology. ICHLL-10 is in wrâldwiid foarum foar ûndersikers op it mêd fan histoaryske wurdboeken.

Under oaren sil Sarah Ogilvie (Universiteit fan Oxford) in lêzing jaan oer digitaal ûndersyk nei de skiednis fan wurdboeken. Andreas Deutsch (Universiteit fan Heidelberg) jout in presintaasje oer Aldfryske termen yn it *Deutsches Rechtswörterbuch*. It folsleine programma is te finen op: www.fryske-akademy.nl/ichll10

Sarah Ogilvie

26-28 juny 2019: ICLaVE | 10

De International Conference on Language Variation in Europe (ICLaVE) is ien fan de wichtichste akademyske poadia op it mêd fan taalfariaasje yn Europa. It stribbet dêrnei om ûndersikers fan talen of taalfariaasjes yn Europa byinoar te bringen om oer empiryske, metodologyske en teoretyske tûkeltammen yn de stúdzje fan taalferoaring en taalfariaasje te redendielen.

Fjouwer sprekkers binne spesjaal útnûge foar in keynote: Meredith Tamminga (Universiteit fan Pennsylvania), Benedikt Szmrecsanyi (Universiteit fan Leuven), Roeland van Hout (Radboud Universiteit Nijmegen) en Arjen Versloot (Universiteit fan Amsterdam). Sjoch foar it folsleine programma de kongreswebside: www.fryske-akademy.nl/nl/iclave10

Meredith Tamminga

11
Utsjûn foar 2019

www.fryske-akademy.nl

Afscheid van een Fries pleitbezorger

Met een inspiratiemiddag neemt Alex Riemersma uit Leeuwarden vandaag afscheid van een leven dat in het teken stond van Fries en meertaligheid.

MARIA DEL GROSSO

Wat doe je als je met pensioen mag na een werkzaam leven dat in het teken stond van Fries en meertaligheid? Dan ga je Hebreeuws leren. Dat is het voornemen van Alex Riemersma (66), die na meer dan veertig jaar afscheid neemt van zijn rol als opleider van leraren. Zijn missie was om in die onderwijswereld de marginale rol van het Fries, maar ook van migranten, naar een hoger plan te brengen.

Officieel neemt Riemersma afscheid als lector 'Fries en Meertaligheid in Onderwijs en Opvoeding' aan NHL/Stenden. Na zijn afscheid verandert dit lectoraat in 'Meertaligheid en Geletterdheid'.

De in Franeker geboren en in het Stadsfries opgegroeide Riemersma werd in 1978 leraar Nederlands aan de pabo Mariënborg, voorloper van de pabo aan NHL/Stenden. Vanaf 1984 is hij verbonden aan de opleiding voor leraar Frysk in het voortgezet onderwijs.

„Ik ha altyd besocht meartalichheid te befoarderjen troch Nederlânsk en Frysk mei-inoar te ferlykjen. Dy ferliking tusken talen is de basis foar taallearen.“ Riemersma is de grote pleitbezorger van een doorlopende leerlijn. Fries leren vanaf de peuterleeftijd tot en met de univer-

Lector Alex Riemersma neemt na ruim veertig jaar afscheid van zijn rol als opleider van leraren. FOTO NIELS WESTRA

siteit. „Dat is net hielendal slagge.“ Op middelbare scholen is Fries les marginaal gebleven, terwijl het in 1993 in de basisvorming opgenomen werd. Daar ligt dan ook een stukje „profesjonele frustraasje.“ Fries werd verplicht gesteld, maar zonder tijdsbepaling en zonder extra geld van het rijk.

De oplossing ziet Riemersma in de groei van het besef dat meertalig onderwijs voordelen biedt, ook in het voortgezet onderwijs. Bewust gebruik van het Engels of Fries bij

It Frysk moat gewoan wurde yn de struktuer fan ús ûnderwiis

andere vakken, zorgt ervoor dat de motivatie om ook goed Nederlands te leren toeneemt, zo blijkt op basisscholen waar dit toegepast wordt. „It Frysk moat gewoan wurde yn de

struktuer fan ús ûnderwiis.“ Sinds 2010, toen het lectoraat werd ingesteld, is er winst geboekt, vindt Riemersma. „Der binne ferbinings lein mei oare talen en dosinten binne har mear bewust fan meartaligens as doel fan it ûnderwiis.“

Nu nog een sterke inspectie en het Fries krijgt meer gewicht. Die inspectie moet werken in opdracht van zowel rijk als provincie, is het ideaal van Riemersma. Naast het onderwijs had Riemersma er meer dan een tweede baan bij als secretaris en

ondersteuner voor talloze instanties als de provincie, Berie foar it Frysk, Consultatief Orgaan, Mercator en het Network to Promote Linguistic Diversity (NLPD). Het leverde vele internationale contacten op.

Nieuwe perspectieven lonken. Riemersma wordt voorzitter van de oecumenische kloostergemeenschap Nijkleaster in Jorwert en gaat op pianoles. Hij wordt proefstudent van zijn man, die pianodocent is en een methodiek ontwikkelde voor doven met een gehoorimplantaat.

Engels voertaal op congres kleine talen

MARIA DEL GROSSO

LEEWARDEN Ze komen uit alle werelddelen en uit veertig landen. Leeuwarden ontvangt deze dagen 250 wetenschappers en beleidsmakers op een internationale conferentie over minderheidstalen.

Het zijn de hoeders van minderheidstalen of bedreigde kleine talen. Toch wordt op de zeventiende International Conference on Minority Languages (ICML) voor 90 procent Engels gesproken. Alleen dat al toont volgens Cor van der Meer van Mercator aan dat minderheidstalen onder druk staan.

Mercator, onderdeel van de Fryske Akademy, organiseert een van de grootste conferenties op het gebied van meertaligheid. De ICML wordt om het jaar gehouden, steeds in een ander land. Eén van de uitdagingen voor de conferentiegangers: hoe kunnen moderne technieken gebruikt worden om minderheidstalen te behouden. „Sadat bygelyks elkenien op sa'n kongres syn eigen taal sprekke kin en it Ingelsk net

mear nedich is.” In Europa mogen minderheidstalen een begrip zijn, in andere delen van de wereld is dat niet zo, weet Van der Meer. Die landen kunnen van de ervaringen en onderzoeken in Europa leren. Dat geldt bijvoorbeeld voor deelnemers uit Bolivia en Colombia waar indianentalen worden gesproken.

Het programma beslaat drie dagen, begon gisteravond met een ontvangst door commissaris van de koning Arno Brok, en vervolgt vandaag tot en met vrijdag met ruim honderd presentaties en tien discussiebijeenkomsten. Van der Meer is blij verrast met de belangstelling voor de zogenoemde *panels*. Het zijn langere programma-onderdelen waarin wetenschappers rond één specifiek onderwerp sprekers uit mogen nodigen. De deelnemers gaan daarover met elkaar in discussie.

Een eindresultaat hoeft de conferentie niet op te leveren. „It giet derom it belang fan minderheidstalen te ûnderstreekjen.” Voor Friesland is het een kans te laten zien hoe de provincie met meertaligheid omgaat. „Hokker ûndersykstechniken

ha resultaat oplevere en kinne wy fierder bringe?” Vanzelf komen dan zijpaden aan de orde als taalpromotie en taalbeleid. Of politiek, zoals bij de inleiding van Bernat Joan i Mari van de Spaanse universiteit 'de les Illes Balears'.

Wie de conferentie organiseert, wordt onderling geregeld. Van der Meer werd twee jaar geleden gepolst, voorafgaand aan de conferentie in Finland. „Doe ha ik dêr al de data neamd en in pear moaie foto's fan Ljouwert sjen litten.” De deelnemers maken donderdag een vaartocht met de Frisian Queen om Friesland te leren kennen. Op zijn beurt heeft Van der Meer gezorgd voor een opvolger over twee jaar. Dan is de conferentie in het Baskische Bilbao.

Voor sommige gasten wordt het spannend. Ze waren gisteren nog op zoek naar hotelaccommodatie in de veronderstelling dat ze op de plek van de conferentie, het WTC Expo, wel plek konden vinden. Dat hotel zit vol, net als het Eurohotel, Post Plaza en Fletcher. Van der Meer heeft ze geholpen aan andere adressen in of buiten de stad.

Friesch Dagblad, 24 mei 2019, pagina 2.

‘EU moet taalagentschap krijgen’

Catalaanse professor pleit voor Europese bescherming minderheidstalen

Bauke Boersma

Leeuwarden | Er moet een Europees Agentschap komen dat toeziet op het beschermen van minderheidstalen. Het agentschap zou moeten worden opgericht door de lidstaten van de Europese Unie. Hiervoor pleitte dr. Bernat Joan i Mari gisteren in Leeuwarden op een internationale conferentie voor minderheidstalen.

Joan i Mari was een van de belangrijkste sprekers op de tweede dag van de conferentie, die vandaag wordt afgesloten. De Catalaan, verbonden aan de universiteit in Palma de Mallorca, was van 2004 tot 2007 namens

een regionale politieke partij lid van het Europees Parlement.

De Catalaanse professor was door de organisatoren van de conferentie uitgenodigd om te spreken over een algemene Europese taalpolitiek. Zo'n taalpolitiek is volgens hem hard nodig. Ondanks het Europees Handvest voor regionale of minderheidstalen en aangenomen resoluties staan de kleine talen in veel landen stevig onder druk.

Dat is jammer, stelt de Catalaan. In zijn ogen is de Europese gemeenschap er voor iedereen, dus ook voor de mensen die een minderheidstaal gebruiken. „Europa is een paraplu waar iedereen onder moet kunnen schuilen.”

Joan i Mari pleitte in dit verband voor een krachtige Europese Unie. De opkomst van Eurosceptische partijen ziet hij met lede ogen aan. Die con-

centreren zich op de natiestaat en daarin draait alles om de dominante door de staat opgelegde taal, meent hij. „Dat is ouderwets, negentiende-eeuws. We leven in de 21e eeuw.”

Het pleidooi voor het oprichten van een Europees Agentschap voor minderheidstalen is niet volkomen nieuw. Begin deze eeuw vond er al eens een haalbaarheidsonderzoek

naar plaats, zegt Cor van der Meer. Hij is hoofd van Mercator, het Europees Kenniscentrum voor Meertaligheid en Taalleren van de Fryske Akademy. „Ljouwert wie doe sels yn byld as lokaasje foar it agintskip. Der waard sein dat it agintskip in budzjet krije soe fan fyftich miljoen euro. Dêr hienen wy wol earen nei fansels. Mar de EU-lidstaten kamen oer de lokaasje net ta in beslút en doe is it oerwaald.”

Van der Meer is als hoofd van Mercator nauw betrokken bij de organisatie van de taalconferentie in Leeuwarden. Die tweejaarlijkse conferentie vindt voor de zeventiende keer plaats en werd één keer eerder in Leeuwarden gehouden.

Voor de editie van 2019 hebben zich ongeveer 250 deelnemers aangemeld, zegt Van der Meer. Het gaat om wetenschappers en beleidsmakers

uit alle delen van de wereld. Relatief veel deelnemers zijn student of beginnend onderzoeker, die korting op het inschrijfgeld krijgen. Van der Meer is blij met de jongeren. „Oars sitte wy hjir allinnich mei minsken dy't troch harren universiteit stjoerd en betelle wurde.”

Volle hotels

Voor de deelnemers is een breed programma samengesteld met vier lezingen, tien groepsgesprekken en meer dan negentig wetenschappelijke presentaties, allemaal rond het thema Minderheidstalen in een globaliserende samenleving. Gisteravond konden de conferentiegangers zich ontspannen met een vaartocht. Volgens Van der Meer profiteert Leeuwarden economisch volop mee van de conferentie in het WTC. „De hotels yn 'e stêd sitte fol.”

Europa is een paraplu waar iedereen onder moet kunnen schuilen

Projekten

Wittenskiplike biografy Tony Feitsma

It Feitsma Fûns is yn 'e mande mei Tresoar en de Fryske Akademy útein set mei it meitsjen fan in wittenskiplike biografy fan Tony Feitsma. Liuwe Westra (1966) is as biograaf yn it projekt behelle. Klassikus en teolooch Westra hat earder al skreaun oer Feitsma as taalbeweger.

Tony Feitsma (1928-2009) wie har hiele libben lang warber op it mêd fan de Fryske taal. Se hat ferbûn west oan de Ryksuniversiteit Grins, de Frije Universiteit en de Universiteit fan Amsterdam en skreau in soad wittenskiplike publikaasjes. De biografy fan Liuwe Westra sil gean oer har libben en wurk en har relevânsje foar de Fryske taal en identiteit fan hjoed-de-dei.

Ein 2020

Tresoar hat fan begjin ôf oan as behearder fan it argyf fan Tony Feitsma by it projekt belutsen west en wie ek de earste dy't in bydrage tasein hat om de biografy mooglik te meitsjen. It Frysk Akademyfûns hat no ek in bydrage tasein. De biografy wurdt opnommen yn 'e publikaasjerige fan 'e Fryske Akademy en biograaf Westra is okkerdeis as gastûndersiker by de Fryske Akademy oan 'e slach gien. It Feitsma Fûns wol de biografy foar ein 2020 klear hawwe.

Auteurs socht foar rige Regionale Dossiers

De rige Regionale Dossiers fan ús Mercator Europeesk Kennisintrum foar Meartaligens en Taallearen is rjochte op it ûnderwiissysteem yn Europeeske regio's dy't in autochtone minderheidstaal hawwe, en hoe't dy minderheidstaal dan yn it systeem ynpast is. De Regionale Dossiers wurde skreaun neffens in fêste struktuer, sadat se brûkt wurde kinne foar ferlykjend ûndersyk.

De dossiers jouwe ynformaasje oer:

- ûnderwiisstatistiken, lykas it tal twatalige skoallen, persintaazje bern dy't de minder brûkte taal leare, de taalfeardigens fan de dosinten, ensafh.;
- belied op it mêd fan it ûnderwiis fan de minderheidstaal;
- de struktuer fan it ûnderwiissysteem yn de regio;
- it tal sprekkers fan de minderheidstaal;
- de ynstellingen dy't de minderheidstaal stypje.

Op dit stuit binne wy op 'e syk nei minsken dy't te set wolle mei de neikommende dossiers:

- Kroätysk** yn Eastenryk (bywurkje)
- Dútsk** yn de Elsas (bywurkje)
- Albaneesk** yn Italië (bywurkje)
- Kasjûbysk** yn Poalen (bywurkje)
- Litousk** yn Poalen (bywurkje)
- Poalsk** yn Litouwen (bywurkje)
- Oekraynsk** en **Ruthenian** yn Poalen (bywurkje)
- Dútsk** yn België (bywurkje)
- Sami** yn Sweden (bywurkje)
- Slowaaksk** yn Hongarije (bywurkje)
- Baskysk** yn Frankryk (bywurkje)
- Papiamentû** (nij)

Mear ynformaasje

Wa't ynteresse hat om ien of mear fan dy dossiers by te wurkjen of te skriuwen, kin kontakt sykje mei mercator@fryske-akademy.nl en mear ynformaasje oer it skriuwpreses en it honorarium krije.

Wy stelle it ek tige op priis dat jo minsken dy't faaks geskikt binne om ien fan de dossiers te skriuwen of by te wurkjen, hjir op wize.

Regionale Dossiers

De ôfrûne tiid binne der in nij en in bywurke Regionaal Dossier ferskynd by ús Mercator Kennisintrum:

- Hawkey, dr. James (2019). *The Catalan language in education in France* (bywurke edysje) en
- Papp Z., Attila (2019). *The Hungarian language in education in Romania* (nij).

Dizze beide dossiers - en alle earder ferskynde - binne del te liden fia de website: www.mercator-research.eu > Kennisbank > Regionale Dossiers.

INFOCHANNEL

EUROPEAN CENTRE
FOR
MINORITY ISSUES

[← Career guidance and counselling for vulnerable groups in Serbia](#)

[The ECMI and the University of Siena hosted an international workshop on data protection and collection](#)

Subscribe to ECMI InfoChannel Updates

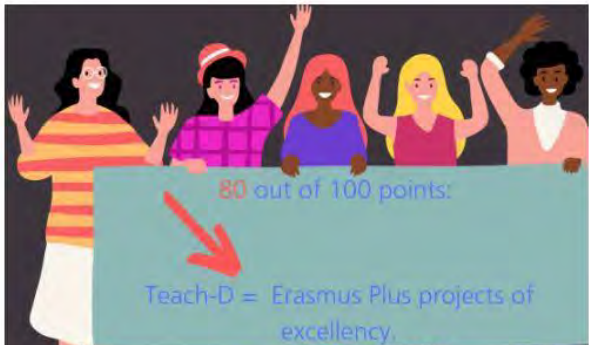
Register for the new ECMI Newsletter

Title
☐ Mrs. ☒ Mr.
 Lastname

Erasmus Plus Project of Excellency

Posted on 8. June 2019

As a result of the project evaluation by Erasmus+ (the EU-Programme for education, youth and Sport funded by the European Commission), the Teaching in Diversity project (*Teach-D*) is now officially one of the **Erasmus Plus projects of excellency**. Scoring: 80 out of 100 points.

About the Project:

Teach-D has been running since 2017. It addresses the topic of diversity management at school and focuses on teachers as key actors in the process of knowledge and value transfer at school. In contrast to numerous initiatives that provide teachers with competences of *how* to teach diversity, this project focused successfully on *why* we should teach diversity and how to *manage* diversity within the classroom or any other pedogeological institution.

The outcome was, amongst others, the Teach-D online training course, which has been developed in close cooperation with our international project partners. The online training course offers 6 training modules for individuals and is accessible online for free at <http://www.teach-d.eu/online-training/>.

In this context we would like to thank our partners and supporters for their close cooperation, and we hope to see you again soon.

PS: In 2019 the ECMI is offering tailor-made training courses, both in-house and at various locations. Feel free to contact us!

This entry was posted in [Press releases](#) and tagged [Erasmus Plus projects of excellency](#), [teach-d](#), [Teaching in Diversity](#). Bookmark the [permalink](#).

Wa kin in boekje oer ûnderwiis yn in lytse taal skriuwe?

augustus 13, 2019 22:22

Resint ferskynd

- Wâldsein pakt út yn Monumintewrykein 18.Aug
- Twa nije (betelle) striders foar it Nedersaksysk 18.Aug
- Gibraltar wurdt hieltyd mear ientalich Ingelsk 17.Aug
- 3 op Reis: reizigje yn en om Nederlân 17.Aug
- 45e Fryske Bûsboekje leit yn 'e winkels 17.Aug

Wa kin in boekje skriuwe oer it Baskysk op skoalle yn Baskelân of oer it Dútsk op skoallen yn East-Belgie? Sa'n ien soe de Fryske Akademy tige helpe en der ek wat mei fertsjinje.

Mercator Education, it ynstút fan de Fryske Akademy dat ûndersyk docht nei it ûnderwiis yn lytse talen yn Europa en dêr ynformaasje oer jout, jout de saneamde regional dossiers út. Dat binne Ingelsktalige boekjes dêr't hiel krekt yn beskreaun stiet wat der dien wurdt mei in beskate minderheidstaal op skoallen yn in beskaat gebiet. De boekjes wurde om de pear jier bywurke.

De meiwurkers fan Mercator Education hawwe sels in grut netwurk, mar foar in stikmannich lytse talen sykje hja dochts lju dy't dêr safolle doel oer hawwe dat se der sa'n regional dossier oer skriuwe kinne. It giet om de neikommende talen:

- it Kroatysk yn Eastenryk
- it Dútsk yn de Frânske Elzas
- it Kasjoebysk yn Poalen
- it Litouusk yn Poalen
- it Poalsk yn Litouwen
- it Oekraynsk yn Poalen
- it Ruteensk yn Poalen
- it Dútsk yn East-Belgie
- it Samy yn Sweden
- it Slowaaksk yn it Ongerslân
- it Baskysk yn Frânsk Baskelân
- it Papiamintsk op 'e Nederlânske BES-eilannen

Dy't tinkt dat er sels sa'n boekje skriuwe kin of dy't ien ken dy't dat kin, dy kin kontakt opnimme mei de meiwurkers fan Mercator Education op it adres mercator@fryske-akademy.nl.

In pear regional dossiers (foto: Fryske Akademy)

Social media
Diel dit

Oldrukke Stjoer e-mail

provinsje fryslân
provincie fryslân

Nije Fryske staveringshifker yn
Microsoft Office
15:52, 5 Jul 2019

WAT WURD IT?

TYPE EEN NEDERLANDS WOORD:

Nederlands woord

VERTAAL / SET OER!

OF HJIR IN WURD YN IT FRYSK:

Frysk wurd

Dizze widget op dyn website?

Weromsjen

17de ICML yn Ljouwert: in grut súkses

Dielnimmers oan it panel oer sosjale media
op ICMLXVII, foto: Sarah McMonagle.

Mei fjouwer ynspirearjende keynote-sprekkers, tsien kollokwia, hast 90 presintaasjes en 17 posterpresintaasjes wie de sântjinde International Conference on Minority Languages (ICMLXVII) yn Ljouwert in grut súkses. Professor Ilesh Sachdev (SOAS) konkludearre op de ein fan de konferinsje dat de passy en djippte fan kennis fan alle dielnimmers yndrukwekkend wie, dat de gebeartetolken geweldich wiene en it feganistyske iten lekker. Hoewol't it ICML gasten fan alle kontininten ferwolkomme, soe Sachdev graach mear Afrikaansk, Aziatysk en Súd-Amearikaansk ûndersyk yn 'e takomst temjitte sjen. De folgjende ICML-konferinsje sil yn 2021 yn Bilbao (Baskelân) holden wurde. www.fryske-akademy.nl

Het team van het Erasmus + project Virtual Language App (VirtuLApp) was op bezoek bij juf Gerrie van groep 6/7. Grietje van der Reijst-Brak/het staat erop

Cameraploeg op school

Door globalisering en de ontwikkelingen in digitale communicatiemiddelen, ontstond bij basisschool De Twa Fjilden in Joure de wens om anders met meertaligheid bij jonge kinderen om te gaan.

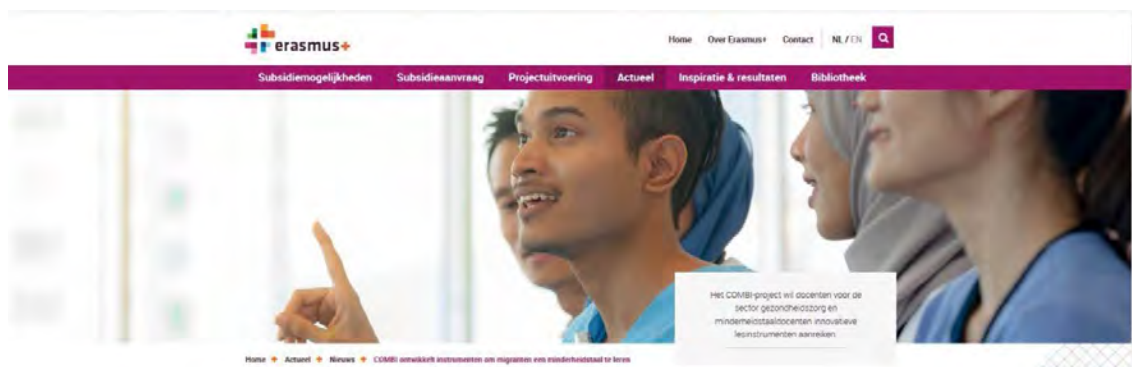
JOURE In samenwerking met het project 'Meer kansen Met Meertaligheid' van NHL Stenden Hogeschool, heeft de school in het afgelopen jaar kennis opgedaan en activiteiten ontwikkeld om kinderen actief in aanraking te laten komen met diverse vreemde talen, maar ook met de talen van hun klasgenoten en het Fries. Deze innovatieve benadering wordt nu door leerkrachten

geïntegreerd in de reguliere lessen. Zo kan het bijvoorbeeld zijn dat tijdens de rekenles meerdere talen aan bod komen of een verhaal meertalig wordt geschreven. Leerlingen ontdekken zo op een natuurlijke manier verschillen en overeenkomsten tussen talen.

Karlijn van der Toolen, intern begeleider, merkt dat leerlingen nieuwsgierig en zelfverzekender worden in het leren

van andere talen. Ook vinden anderstalige kinderen sneller aansluiting in de Nederlandstalige lessen door dat ze elkaar in hun eigen taal uitleg mogen geven. Binnen het team is er enthousiasme voor meertaligheid ontstaan. De aanpak was zo succesvol dat de school nu als voorbeeld in Europa gebruikt gaat worden voor de omgang met talige diversiteit in het basisonderwijs. Het team van het

Erasmus + project Virtual Language App, gecoördineerd door het Mercator Europees Kenniscentrum, was daarom woensdag op bezoek bij juf Gerrie van groep 6/7 om opnames te maken van hoe ze dit aanpakt in haar klas. Deze opnames zullen als inspiratie dienen voor andere leerkrachten in Europa die ook aan de slag willen met de integratie van meerdere talen in de school. ■

COMBI ontwikkelt instrumenten om migranten een minderheidstaal te leren

UNIVERSITEIT ERASMUS

Hoe instrueer je en begeleid je migranten om zich te bekwamen in de (minderheids)talen die nodig zijn voor het werken in bijvoorbeeld de gezondheidszorg? Het COMBI-project wil docenten voor de sector gezondheidszorg en minderheidstaal docenten innovatieve lesinstrumenten aanreiken.

Dankzij het materiaal dat door het Erasmus+ KA204-project [COMBI](#) (*Communication Competences for Migrants and Disadvantaged Background Learners in Bilingual Work Environments*) is ontwikkeld, krijgen docenten in de gezondheidszorg en taal docenten instrumenten aangereikt om migranten een minderheidstaal te leren, wanneer dit een belangrijke eis is binnen hun beroepssector.

Het project wordt vanuit Nederland gecoördineerd door de [Fryske Akademy](#), in samenwerking met partnerscholen uit Spanje, Italië, Finland en het Verenigd Koninkrijk. De methodes van het COMBI-project zijn gericht op het aanleren van communicatievaardigheden in talen die (ook) nodig zijn op de werkvloer. Het belangrijkste doel van de COMBI-methodes is om ervoor te zorgen dat er meer rekening wordt gehouden met regionale talen op de werkvloer, specifiek in de meertalige regio's in Europa.

Het afsluitende Multiplier Event van het COMBI-project vond in april 2019 plaats in Swansea, Wales. Tijdens deze slotbijeenkomst zijn [de opbrengsten van het project](#) gepresenteerd aan internationale deelnemers uit o.a. Wales, Frankrijk, Spanje en Italië, die werkzaam (zullen) zijn op het gebied van volksgezondheid, asielbeleid en taalonderwijs. Naast lezingen van onder andere Men Huws, de eerste *Welsh Language Commissioner*, werden er tijdens het Multiplier Event diverse workshops georganiseerd omtrent de hoofdthema's van het project.

Het project zal eind augustus 2019 worden afgerond. Het cross-nationale onderzoeksverslag met focus op de gezondheidszorg *A report on migrants and the role of the minority language in healthcare: a theoretical and practical analysis* is vanaf nu [gratis te downloaden](#) op de website van het COMBI-project.

[Naar de website Combiproject.eu](#) ➔

LC ACADEMIE

'Als een taal verdwijnt, verliezen we iets'

Hij ondertekent zijn mail met 'mei freonlike groetnis' en volgde een online-cursus Fries. De Amerikaan Matt Coler is zich bewust van zijn nieuwe werkomgeving. Als taalkundige weet hij bij uitstek dat taal en gemeenschap nauw met elkaar verbonden zijn. Coler is namens RUG/Campus Fryslân projectleider bij CoLing, een EU-project dat minderheidstalen wil beschermen en ondersteunen. „We richten ons niet zozeer op wetenschappelijke bestudering als wel op onderwijzen en leren”, vertelt Coler. Want voor hem én andere betrokkenen bij CoLing staat één ding als een paal boven water: taal is een sociaal bindmiddel, dat een gemeenschap verbindt met zijn cultuur en verleden. Of zoals een oude Italiaanse Greko-spreker het verwoordde: „We hebben deze taal nodig omwille van de liefde, de liefde voor woorden die onze eigen wereld voor ons ontsluiten.”

Coler is als een van de coördinatoren van CoLing een spin in het web. Hij beheert onder meer financiën, regelt faciliteiten voor onderzoekers, rapporteert aan subsidiegever

Onderzoek doen; het klinkt voor veel mensen als een 'ver-je-bedshow'. Maar niets is minder waar. In deze rubriek geven onderzoekers van kennisinstellingen in Friesland een kijkje achter de schermen en nemen je mee in hun wereld.

EU en zorgt voor uitwisseling van onderzoekers naar andere landen. Onderzoekers die hier komen brengt hij in contact met de Fryske Akademy en het Mercator Kenniscentrum, twee belangrijke spelers binnen dit project. „Zij waren medeorganisator van een startbijeenkomst, en buitenlandse onderzoekers zijn bij hen te gast. Het is natuurlijk dé plek waar kennis over Fries is samengebonden en waar de documentatie over minderheidstalen binnen Europa is.”

Contacten leggen en ervaringen delen; het is een belangrijk aspect van CoLing. „We moeten van elkaar leren”, verklaart Coler de aanpak.

„Dit project op zich zal geen talen redden, maar het geeft een gemeenschap vaardigheden om een taal te laten voortbestaan. Hoe meer we weten en hebben, hoe groter de kans dat een taal overleeft.”

Maar CoLing is meer dan alleen praten. Zo zijn onder meer in andere talen een bordspel ontwikkeld voor kinderen en een app om een oude hiërogliefentaal te kunnen lezen.

Friesland is voor veel minderheden

een lichtend voorbeeld. Ze zijn onder de indruk van de overheidssteun voor het Fries, vertelt Coler. Toch zijn maatregelen van bovenaf volgens hem niet zaligmakend. Ze zijn nodig, maar de overheid moet het niet 'dragen'. De inspanning moet van onderop komen, *grassroots* zijn, zoals hij het noemt. „In Friesland is er politiek draagvlak en een goede infrastructuur voor de

„Trots en prestige. Daar draait het om”

taal. In veel andere landen is zo iets ondenkbaar, bijvoorbeeld omdat er heel veel minderheidstalen zijn. Daarom is CoLing meer gericht op initiatieven vanuit de gemeenschap. En in Friesland is dat eigenlijk ook zo gegaan, de inwoners hebben zelf voor de huidige status van het Fries gezorgd.”

Wat kunnen we leren van CoLing? „Trots en prestige. Daar draait het om. Veel jongeren in gebieden met een minderheidstaal zijn niet meer trots op hun taal. Als ik vraag waar-

om ze het niet spreken blijkt dat ze het te provinciaal vinden. Maar Engels spreken ze wel. Prima, dat is tegenwoordig ook nodig. Maar waarom niet beide? Daar wil ons project wat aan doen. We hebben een filmfestival in Warschau georganiseerd, *In our own words*, met films in minderheidstalen. Wat dat teweeg heeft gebracht! Dat heeft echt veel zelfbewustzijn gecreëerd.” Coler eindigt met een boodschap die tot nadenken stemt. „Er is minder diversiteit dan ooit op de wereld. Maar we moeten geen eenheidsworst van onze menselijke cultuur maken. We moeten taalkundige en culturele diversiteit beschermen. Niet vanuit een wetenschappelijke drijfveer, maar vanwege het belang voor de samenleving. Als een taal verdwijnt dan verliezen we iets als mensheid.”

Matt Coler werkt bij RUG/Campus Fryslân, onder meer als 'work package leader' bij het project CoLing. CoLing is door de EU gefinancierd en richt zich op het beschermen en ondersteunen van minderheidstalen.

LEEWARDEN

Mercator, Sliker en EBLT tonen 'Bûtendyk'

Het Europeesk Buro foar Lytse Talen, Mercator en Sliker Film vertonen op vrijdag 21 februari, op de Internationale Dag van de Moedertaal van de Verenigde Naties, de film *Bûtendyk*. Die gaat over de 91-jarige Tsjerk Visser uit Wierum, die nog elke week meevaart op het schip van zijn zoon. De film won de prijs voor beste amateurfilm in de Noorderkrooncompetitie van het Noordelijk Film Festival. Ook de korte Baskische film *Anti* van regisseur Josu Martinez en de documentaire *Evó ce Esú* zijn te zien.

Friesch Dagblad, 21 februari 2020, pagina 36.

'Bûtendyk' in Sliker

📍 www.slikerfilm.nl

Het is vandaag Internationale Dag van de Moedertaal en ter ere hiervan toont Sliker Film in Leeuwarden de Friestalige film *Bûtendyk*. Die gaat over de 91-jarige Tsjerk Visser uit Wierum, vader van de makers Geertrui en Sjoukje Visser, die nog wekelijks met het vissersschip van zijn zoon de zee op gaat. De film werd uitverkoren tot beste amateurfilm in de Noorderkrooncompetitie van het Noordelijk Film Festival. De film is vandaag om 16.00 uur te zien. Het initiatief hiervoor komt van het Europeesk Buro foar Lytse Talen (EBLT) en Mercator Europeesk Kennisintrum.

Streektafen en Bruinja op Europese Talendag

FRANEKER Op de Europese Talendag, zaterdag 26 september, zullen streektafen van Nederland te horen zijn bij de meertalige viering met Dichter des Vaderlands Tsead Bruinja, Groninger dichteresse Fieke Gosselaar, Bildtse muzikant Jan de Vries en Liesbeth Terpstra, met een presentatie van Nijntje in het Franekers. Europese Talendag wordt sinds 2001 ieder jaar gevierd en staat in het teken van meertaligheid en taalleren. Er zijn meer dan 200 Europese talen en daarvan zijn naast de officiële talen ongeveer 80 talen erkend van meer dan 200 minderheidsgroepen, zoals het Fries, het Sorbisch, of het Duits dat van Armenië tot Denemarken in meerdere landen is erkend. In Nederland is er ook veel taaldiversiteit en op 26 september wordt daar bij stilgestaan met poëzie en muziek.

Zo zal Tsead Bruinja vertellen over zijn bloemlezing van poëzie in de Nederlandse streektafen en klinken het Groningers, het Bildts en het Franekers met Fieke Gosselaar, Jan de Vries en Liesbeth Terpstra. Dit vindt plaats op zaterdag 26 september om 11:00 uur bij gemeente Waadhoeke, die als meertalige gemeente de Europese Talendag ook vieren met een eigen programma. Vanwege de veiligheid is er beperkt plek voor publiek en verplichte aanmelding, maar het wordt ook digitaal uitgezonden via Waadhoeke.

Het evenement voor Europese Talendag wordt georganiseerd door het Europeesk Buro foar Lytse Talen (EBLT) en Mercator Europeesk Kenniscentrum/Fryske Akademy in samenwerking met gemeente Waadhoeke en City of Literature Leeuwarden. ■

Europese subsidie Akademy gaat werken aan wereldburgerschap

Leeuwarden | Het kenniscentrum Mercator, onderdeel van de Fryske Akademy, krijgt een Europese subsidie die wereldburgerschap en meertaligheid moet stimuleren. Met het geld kan het centrum werken aan digitale leermiddelen voor docenten die in het voortgezet onderwijs hun leerlingen aan het denken zetten over mondiale vraagstukken. Daarbij zal meertaligheid een belangrijke rol spelen.

LEEWARDER COURANT

27 oktober 2020, pag. 30

LEEWARDEN

Europese subsidie voor Mercator-project

Het Kenniscentrum voor Meertaligheid en Taalleren Mercator, onderdeel van de Fryske Akademy, profiteert van een Europese subsidie van 350.000 euro. Het geld is toegekend voor het project *The global citizenship and multilingual competences toolkit*. Binnen dit project worden digitale leermiddelen ontwikkeld voor het voortgezet onderwijs op het gebied van wereldburgerschap en meertaligheid. De subsidie wordt verdeeld over Mercator en de universiteiten van Graz, Newcastle en Bologna.

Folgje taalfeardigens fan bern yn skoaltiid

Der moat mear Frysk jûn wurde yn it basis- en fuortset ûnderwiis. Dat is ien fan de wichtigste oanbefellings út it nijste rapport fan it Committee of Experts dat op 23 septimber útkommen is. It rapport is skreaun nei oanlieding fan de perioadike besite fan it Committee oan Fryslân fan ferline jier. Trije leden fan de Committee of Experts hawwe doe mei ferskate minsken yn Fryslân praat oer it neilibjen fan de tasizzings dy't it Nederlânske regear dien hat mei it ûnder-skriuwen en ratifisearjen fan it Europeesk Hânfêst foar Regionale en Minderheidstalen, ek wat dy oangeande it ûnderwiis oanbelanget. Mar: it is mei sizzen net altyd te dwaan.

Effekt plannen hinget ek fan skoaltype ôf

Hoewol't it Frysk in ferplicht fak is yn it basisûnderwiis, wurdt der neffens it Committee of Experts somtiden mar 45 minuten yn de wike oan bestege. Yn it fuortset ûnderwiis wurdt faak allinnich yn projekt-wiken omtinken oan it Frysk jûn. De tiid dy't no oan Frysk bestege wurdt, yn sawol it basis-ûnderwiis as it fuortset ûnderwiis, is te min om in taal goed yn 'e macht te krijen.

De provinsje hat mei it Taalplan Frysk de ambysje útsprutsen dat yn 2030 alle skoallen yn it Fryske taalgebiet it Frysk op in heech nivo jaan moatte en dat it Frysk rûnom yn de provinsje brûkt wurdt. Om in taal te praten en skriuwen, moatte jo lykwols ek oer in goede taalfeardigens yn dy taal beskikke kinne. Dat kin mei goed lesmateriaal, goede learkrêften en genôch lestiid. De kommende jierren sil der hurd oan wurke wurde om oan dy betingsten te foldwaan. Fan jannewaris 2021 ôf sille in

soad (ûnderwiis)ynstellingen yn de provinsje – Afûk, Cedin, Fers, Keunstwurk, NHL Stenden, Omrop Fryslân, RuG en SFBO – yn gearwurking by alle basis-, fuortset en mbû skoallen delkomme, om te ûndersykjen wat it aanbod op it mêd fan de Fryske taal en kultuer ynhâldt en om mei de skoalteams yn petear te gean oer ûnderwiisfernijing op it mêd fan it Frysk. Dêrby sil der ek romte wêze foar it eksperiment wat ferskate didaktyske wurkwizen en lesmateriaal oanbelanget. Boppedat sil der omtinken wêze foar de evaluaasje fan de opbringsten fan sokke benaderings en sok materiaal.

Om beoardielje te kinnen oft al dy plannen in effekt hawwe sille op it tal Frysksprekkers en -skriuwers, soene jo lykwols net allinnich de ymplemintaasje fan sokke plannen folgje moatte, mar ek de taalfeardigens fan de bern yn it Frysk yn har folsleine skoalkarriêre mjitte moatte. It leafst soene wy sjen dat sawol de taalfeardigens yn it Frysk as dy yn it Nederlânsk – en miskien ek yn oare talen – yn kaart brocht wurdt. Allinnich dan krije je in goed byld fan it effekt op de langere termyn fan de plannen. Boppedat hinget it súkses fan de plannen ek fan it skoaltype ôf. Plannen kinne bygelyks in hiel oar effekt ha op bern fan in skoalle yn de stêd dêr't nei ferhâlding minder Frysktalige bern op sitte as op bern op in skoalle yn in folslein Frysktalich doarp. Sa kinne jo *evidence-based* bewiize hokker plannen foar hokker skoaltypen it bêste wurkje.

JELSKE DIJKSTRA
Undersiker meartaligens Fryske Academy en Mercator Kennisintrum
JOANA DA SILVEIRA DUARTE
Lektor meartaligens en skriftlik taalfeardigens en universitêr haaddosint by Fryske taal- en letterkunde, RuG

LEUVEN

Strijder voor kleine talen overleden

Op 83-jarige leeftijd is in het Belgische Leuven Willy Kuijpers overleden aan de gevolgen van corona. Kuijpers was in de jaren tachtig in Friesland bekend als Europarlementariër die zich sterk maakte voor minderheidstalen zoals het Fries. Uit een rapport van hem over minderheidstalen kwam de eerste Europese conferentie over dit onderwerp voort, gehouden in Rijs. Het rapport leidde uiteindelijk tot de oprichting van Mercator bij de Fryske Akademy, kenniscentrum voor meertaligheid en taalleren.

